

לאומי | דוחות כספיים

30.09.2021

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות < מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2021
תוכן העניינים

עמוד

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

5	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
7	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

8	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
11	שינויים עיקריים בתקופה החולפת
12	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
13	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
23	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
34	מגזרי פעילות - גישת הנהלה
39	מגזרי פעילות פיקוחיים
42	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

44	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
45	סיכוני אשראי
72	סיכוני שוק
77	סיכון נזילות
78	סיכונים תפעוליים
79	סיכונים אחרים

ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

83	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
84	בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
85	דירקטוריון

86	Certification הצהרה
דוחות כספיים	
88	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
89	דוח רווח והפסד מאוחד
90	דוח מאוחד על הרווח הכולל
91	מאזן מאוחד
92	דוח על השינויים בהון מאוחד
98	דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
101	פירוט הביאורים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים	
א. ממשל תאגידי	
226	שינויים בדירקטוריון
227	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
227	השליטה בבנק
228	מינויים ופרישות
228	מבנה ארגוני
229	הסכמים מהותיים
229	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
233	דירוג אשראי
ג. נספחים	
234	שיעורי הכנסה והוצאה
241	מילון מונחים
251	אינדקס

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2020. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2020](#).

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020	
16.0	8.4	15.7	4.5	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽²⁾
1.0	0.6	1.1	0.3	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים ⁽³⁾⁽⁴⁾
131	137	131	137	יחס כיסוי נזילות ⁽¹⁾
2.61	2.69	2.76	2.49	יחס הכנסות ⁽²⁾ לנכסים ממוצעים ⁽³⁾⁽⁴⁾
47.4	50.4	46.5	55.0	יחס יעילות
1.78	1.71	1.80	1.71	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽³⁾⁽⁴⁾
0.56	0.61	0.59	0.64	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽³⁾⁽⁴⁾
36.4	36.8	36.3	37.9	שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים
1.97	1.92	2.00	1.92	הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ⁽²⁾
0.80	0.87	0.85	0.79	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾
0.38	0.44	0.40	0.43	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾

ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	
2021	2020	
11.83	11.71	יחס הון עצמי רובד 1
14.67	15.58	ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)
6.44	6.57	יחס מינוף ⁽¹⁾
6.8	7.0	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020	
(0.44)	0.76	(0.31)	1.04	(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
(0.25)	0.77	(0.14)	0.92	מזה: (הכנסות) הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾
1.42	1.75	1.42	1.75	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
1.21	1.25	1.21	1.25	שיעור אשראי לציבור פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
(0.01)	(0.10)	0.05	(0.21)	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽²⁾

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
(ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
(ג) על בסיס שנתי.
(ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.

(ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים. למידע נוסף ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

- (ו) למידע נוסף בנוגע ליחס כיסוי נזילות ראה פרק [חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם](#).
(ז) למידע נוסף בנוגע ליחס המינוף ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימון ההון, סעיף [ההון והלימות ההון](#).

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2021	2020	2021	2020	2021
במיליוני ש"ח				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,551	750	4,558	1,212
הכנסות ריבית, נטו	2,671	2,216	7,793	6,506
(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי	(359)	547	(729)	2,282
הכנסות שאינן מריבית	1,240	1,253	4,146	2,980
מזה: עמלות	846	788	2,567	2,457
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,855	1,749	5,552	5,221
מזה: משכורות והוצאות נלוות	1,079	942	3,212	2,788
רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים):				
רווח נקי בסיסי ומדולל	1.07	0.52	3.14	0.83
1.44				

להלן נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר
2021	2020	2021	2020	2021
במיליוני ש"ח				
סך כל הנכסים	611,912	528,050	556,035	
מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים	171,645	117,555	136,194	
ניירות ערך	81,580	95,164	92,297	
אשראי לציבור, נטו	325,524	286,374	295,341	
סך כל ההתחייבויות	569,673	490,467	517,940	
מזה: פיקדונות הציבור	500,876	427,115	447,031	
פיקדונות מבנקים	23,161	10,685	15,143	
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	13,189	17,368	16,303	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	41,787	37,128	37,664	
נתונים נוספים:				
מחיר למניה (בשקלים חדשים)	27.5	15.1	18.9	

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2021	2020	2021	2020	2021
דבידנד למניה (באגורות) ^(א)	43.36	-	20.29	20.29

(א) על פי מועד ההכרזה.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדיסקטוריון וההנהלה

דוח הדיסקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", "פסימי" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדיסקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות את התממשותן של תחזיות אלה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות עיקריות במשק¹

רקע כללי - מגפת הקורונה

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נמשכה מגפת הקורונה כאשר ברבעון השלישי של השנה החל הגל הרביעי של התחלואה. נכון למועד פרסום הדוח, למעלה מ-1.3 מיליון אנשים נדבקו בישראל ויותר מ-8100 אנשים נפטרו. בחודש דצמבר 2020 הוחל בחיסון האוכלוסייה בישראל כנגד הנגיף ולמעלה מ-6.2 מיליון תושבים (נכון למועד פרסום הדוח) חוסנו במנה הראשונה מתוך שתיים אשר נדרשו לחיסון יעיל וכ-5.7 מיליון תושבים חוסנו במנה השנייה. על רקע גל התחלואה ברבעון השלישי, הוחלט על מתן מנה שלישית של חיסון. נכון למועד פרסום הדוח חוסנו יותר מ-4.0 מיליון אנשים במנה זו.

המשק העולמי

ב-12 באוקטובר, 2021, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את תחזיותיה לשנת 2021. ביחס לתחזית קודמת מחודש יולי 2021, חל שינוי קל כלפי מטה בתחזית לצמיחה העולמית לשנת 2021, אך נרשמו שינויים בצמיחת המדינות השונות: בפרט, נרשם עדכון כלפי מטה בצמיחת המדינות המתקדמות, בעיקר על רקע השלכות הפגיעה בשרשראות האספקה ועדכון כלפי מטה בצמיחת המדינות המתפתחות, להן הכנסה נמוכה, בשל השלכות המגפה ובהתחשב בחיסויות הנמוכה במדינות אלה. ראוי לציין, כי במדינות המתקדמות, כ-58% מהאוכלוסייה מחוסנת באופן מלא לעומת כ-5% במדינות המתפתחות, כאמור. לפי התחזית הנוכחית, תוצר המשק העולמי צפוי להתרחב בכ-5.9% בשנת 2021 לעומת ירידה בתוצר של 3.1% בשנת 2020. באשר למשקים המערביים הגדולים בעולם, המשק האמריקאי, צפוי לצמוח השנה בכ-6%, לעומת 7% בתחזית קודמת, עדכון הנובע מהשפעות שליליות על צד ההיצע והתמתנות הביקוש לצריכה פרטית ברבעון השלישי של השנה. מרבית הסיכונים לתחזית זו של הפעילות הכלכלית בעולם, הם לצד השלילי וכוללים חשש מהתפשטות וריאנטים שונים בטרם הושגה חיסויות רחבה בעולם וכן מהשפעה אפשרית של עלייה בלחצי מחירים שיגרמו לעלייה בציפיות לאינפלציה וכתוצאה מכך יוקדמו צעדים מצמצמים של הבנקים המרכזיים בעולם.

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF – World economic outlook/October 2021

	2021	2020
עולם	5.9%	(3.1)%
ארה"ב	6.0%	(3.4)%
אזור האירו	5.0%	(6.3)%
יפן	2.4%	(4.6)%
בריטניה	6.8%	(9.8)%
סין	8.0%	2.3%

הריביות לטווח הקצר הנקבעות על ידי הבנקים המרכזיים של המדינות המובילות, נותרו בתקופת הדוח ברמה אפסית, בחלקן היא אף שלילית ונראה לעת עתה כי לא יעלו בקרוב. עם זאת, הבנקים החלו ב"איתותים" לציבור, במסגרת החלטות הריבית, על שינוי צפוי בגישה, בשלב הראשון דרך הפחתת ההרחבה הכמותית. בחלקם, (כמו לדוגמה בקנדה ואוסטרליה) החל תהליך. במדינות אחרות, בפרט כאלה הכלולות ב"שווקים המתעוררים", כמו בהונגריה, פולין, צ'כיה, רומניה ורוסיה החל תהליך של העלאת ריבית, כמו גם בחלק ממדינות דרום אמריקה (מקסיקו, צ'ילה). זאת, בעקבות העלייה באינפלציה. על רקע זה, קראה קרן המטבע לבנקים המרכזיים להיות מוכנים להגיב במהירות אם יתברר כי התאוששות המשקים מתחזקת באופן מהיר מהחזוי או שהסיכונים לעלייה בציפיות לאינפלציה הופכים למוחשיים.

הצמיחה במשק הישראלי

המשק הישראלי צמח בכ-7.8% במחצית הראשונה של השנה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (נתוני הרבעון השלישי טרם פורסמו במועד סגירת הדוחות הכספיים). נתוני המדד המשולב של בנק ישראל, המהווים מדד לפעילות הכלכלית השוטפת, מצביעים על המשך הצמיחה גם ברבעון השלישי, אם כי, בקצב איטי יותר ביחס לקצב הצמיחה ברבעון השני של השנה. שיעור האבטלה עודנו גבוה מזה שהיה טרום המשבר, הן בהגדרה הרגילה (בלתי מועסקים) והן בהגדרה ה"רחבה" (הכוללת מלבד בלתי מועסקים גם עובדים הנעדרים זמנית מהעבודה מסיבות הקשורות בקורונה וכן עובדים אשר לא משתתפים בכח העבודה ופוטרו ממרס 2020). עם זאת, במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה ניכרה מגמה של שיפור תוך ירידה בשיעור האבטלה. בחודש ספטמבר 2021, כ-338 אלף עובדים (כ-7.9% מכח העבודה) מצויים בהגדרה הרחבה של שיעור האבטלה.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

בנק ישראל העריך, בתחזית מה-7 באוקטובר 2021, כי הצמיחה בשנת 2021 צפויה להסתכם בכ-7.0%, על רקע התאוששות בכל רכיבי התוצר בהשוואה לשנת 2020 בה המשק הצטמצם בכ-2.2%. התחזית מגלמת את הערכת הבנק המרכזי כי "תהליך הסרת המגבלות בישראל ימשך במקביל לדעיכה הדרגתית של המגפה בעולם בשנתיים הקרובות, זאת לצד התפרצויות של גלי תחלואה נוספים בארץ ובעולם אשר ילוו בהגבלות "רכות" יחסית אשר פגיעתם בפעילות הכלכלית תהיה מוגבלת".

תקציב המדינה ומימון

הגירעון בתקציב המדינה הסתכם בחודשים ינואר-ספטמבר בכ-51.5 מיליארד ש"ח לעומת גירעון של כ-103.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2020. ב-12 החודשים אשר הסתיימו בחודש ספטמבר 2021, הסתכם הגירעון בכ-108.1 מיליארד ש"ח (כ-7.4% תוצר). הירידה בגירעון מקורה בהתרחבות ניכרת יותר בהכנסות המדינה ביחס לגידול בהוצאות. זאת, בעקבות פתיחת המשק והשפעתה החיובית על הפעילות הכלכלית המניבה מיסים בהתאם, הן בגביית המיסים הישירים והן בגביית המיסים העקיפים.

בתקופת הדוח, טרם אושר תקציב המדינה לשנת 2021. לפיכך, פעלה הממשלה על בסיס תקציב המשכי כאשר החוק מגדיר מגבלת הוצאה (שנתית וחודשית) ומדרג חשיבות להוצאות. מסגרת ההוצאה לביצוע התקציב המשכי לשנת 2021 מסתכמת בכ-419.9 מיליארד ש"ח. בנוסף, בעקבות התפרצות נגיף הקורונה ובמטרה לספק מענה למשבר, הוגדרה לשנת 2021 מסגרת הוצאה עבור התכנית הכלכלית בהיקף של כ-68.6 מיליארד ש"ח.

בחודש אוגוסט אישרה הממשלה את התקציב לשנים 2021-2022, ובראשית חודש נובמבר הוא אושר בכנסת בקריאה שנייה ושלישית.

סחר חוץ

הגירעון המסחרי של ישראל, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-24.7 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-14.9 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול הניכר בגירעון מקורו בהתרחבות ניכרת ביבוא, לעומת התרחבות מתונה יותר ביצוא. ההתרחבות המהירה ביבוא משתקפת בכל רכיביו המרכזיים: יבוא מוצרי צריכה, יבוא מוצרי השקעה ויבוא חומרי הגלם. מגמות אלה נמשכות מאמצע שנת 2020 ומלמדות על מגמת התאוששות במשק לאחר צמצום הפעילות במחצית הראשונה של השנה שעברה, עם פרוץ המגפה. העלייה בעודף היבוא של סחורות (גידול של כ-13 מיליארד דולר, במונחים שנתיים) צפויה לתרום למיתון של היקפו הגדול של העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, שהסתכם בכ-5.5 אחוזי תוצר בשנת 2020. עם זאת, נתוני יצוא השירותים לשמונת החודשים הראשונים של השנה, מלמדים על המשך הגידול המהיר, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בדגש על יצוא השירותים של ענפי ההייטק. לכן, אם ימשכו מגמות אלה, הן עשויות למתן את השפעת העלייה בגירעון המסחרי.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, פוחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-0.4%, ביחס לאירו ייוסף השקל בשיעור של כ-5.3% ואילו ביחס לסל המטבעות נרשם ייסוף של כ-2.5%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2021, על כ-204 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-173.3 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2020. הגידול הניכר ביתרות מוסבר בעיקר ברכישות מט"ח בהיקף של כ-28.3 מיליארד דולר על ידי בנק ישראל.

בנק ישראל הודיע ב-14 בינואר 2021, שירכוש בשנת 2021 סכום של 30 מיליארד דולר בשוק המט"ח. כאמור, רכישות המט"ח בפועל במהלך תקופת הדוח הסתכמו בכ-28.3 מיליארד דולר.

בהתייחס למדיניות העתידית של בנק ישראל בשוק המט"ח, חזר ואמר נגיד בנק ישראל ב-7 באוקטובר 2021, כי "איננו מוגבלים בהתרבות מירבית של 30 מיליארדי דולר השנה - בתום התכנית הבנק יפעל בשוק המט"ח על פי הצורך בהתחשב בפעילות הכלכלית של המשק".

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, ב-2.5% ואילו ב-12 החודשים המסתיימים בחודש ספטמבר 2021 הסתכמה עלייתו בשיעור דומה. זהו קצב מהיר מזה שהיה בשנים האחרונות אך מצוי בתחום יעד יציבות המחירים (3%-1%). ההסברים העיקריים לקצב העלייה המהיר, כאמור, הם ירידת התחלואה ופתיחת המשק כמעט במלואו, גם בתקופת גל התחלואה הרביעי, אשר פעלו להתרחבות הביקושים במשק והמגמות עולמיות של התייקרות חומרי גלם ותובלה. עד כה נראה שמדובר בתיקון ברמת המחירים לאחר סביבת האינפלציה שהייתה בשנה שחלפה נמוכה מאד ואף שלילית. תופעות דומות נצפו גם במשקים מערביים נוספים.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה בחודשים ינואר-ספטמבר, ב-2.2%.

במהלך המחצית הראשונה של השנה לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עמדה על 0.1%, בדומה לרמתה החל מחודש אפריל 2020.

בהחלטת הוועדה המוניתרית מיום 7 באוקטובר 2021, לא השתנתה הריבית, כאשר הוועדה ציינה כי "תהליך התאוששות המשק הישראלי מהמשבר נמשך. עם זאת, עדיין קיימים אתגרים לפעילות הכלכלית. לכן, הוועדה תמשיך לנהל מדיניות מוניתרית מרחיבה לאורך זמן. המשך הפעילות הכלכלית והצמיחה התקינה יאפשר את סיום תכניות ההרחבה הכמותית השונות בחודשים הקרובים. כל זאת על מנת להמשיך ולתמוך בהשגת יעדי המדיניות, בהתאוששות הכלכלית מהמשבר ולהבטיח המשך פעילות התקינה של השווקים הפיננסיים".

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-18.0% לאחר שירד בשנת 2020 בכ-0.4%. עליות השערים הושפעו במהלך תקופת הדוח ממצב התחלואה: מדובר בהשפעה לחיוב ממבצע החיסונים במהלך הרבעון הראשון אשר הביא לירידה בתחלואה ולפתיחת המשק כמעט במלואו ברבעון השני כאשר ברבעון השלישי החל הגל הרביעי של התחלואה, אשר לא הביא לסגירת המשק, בפרט לאור חיסון האוכלוסייה בחיסון השלישי.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה, בחודשים ינואר-ספטמבר, הסתכם בכ-1.845 מיליארד ש"ח, ירידה של פחות מאחוז ביחס לרמתו הממוצעת בשנת 2020.

שוק אגרות החוב הממשלתיות הושפע בתקופת הדוח מפתיחת המשק והעלייה הן מהאינפלציה בפועל והן מהציפיות לאינפלציה לשנים הקרובות, בדומה למצב בשוקי אג"ח במשקים במדינות מתקדמות אחרות. כך, מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-4.2% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות ירד בשיעור של כ-1.6%.

מדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, עלה בחודשים ינואר-ספטמבר 2021, בכ-7.1%, הן בהשפעת הציפיות לעלייה באינפלציה והן מפתיחת המשק (למרות גל התחלואה הרביעי) הבאה לידי ביטוי גם בשיפור במצב המשק החברות.

תכניות הסיוע של ממשלת ישראל

משבר הקורונה, אשר פרץ בחודש מרס 2020, הביא את הממשלה לגבש תכנית כלכלית לסיוע למשק לצורך התמודדות עם המשבר בהיקף של כ-202.3 מיליארד ש"ח לשנים 2020-2021, אשר עודכנה בחודש אוגוסט 2021, לכ-188 מיליארד ש"ח. זאת, על רקע התאוששות המשק וירידת הביקוש להלוואות בערבות המדינה אשר הביאה לעדכון כלפי מטה בהיקף הסיוע באמצעות אשראי ותזרים. מתוך התכנית המעודכנת, כאמור, כ-137.1 מיליארד ש"ח, מהווים סיוע תקציבי לתקופה האמורה (כ-68.6 מיליארד ש"ח לשנת 2021). היקף הביצוע מתוך התכנית הדו-שנתית עמד בסוף חודש ספטמבר 2021, על כ-88%.

תכנית מוניתרית של בנק ישראל

בנק ישראל, פעל החל מחודש מרס 2020, באמצעות שורה של צעדי מדיניות, מעבר להורדת הריבית ל-0.1%, כדי לתמוך בשוק ההון, לסייע בתמסורת המדיניות המוניתרית ולהקל על לקוחות המערכת הבנקאית, העסקים והצרכנים. פירוט ניתן למצוא בדוח לשנת 2020. בין שאר הפעולות בתשעת החודשים הראשונים של השנה ניתן למנות:

1. בשנת 2020 הוחלט על פעילות בשוק הפתוח כולל רכישה בשוק המשני של אג"ח ממשלתיות מסוגים שונים ולתקופות שונות לפדיון ב-85 מיליארד ש"ח נכון ל-30 בספטמבר 2021, עמד היקף הרכישות על 76.9 מיליארד ש"ח.
2. ביצוע עסקאות ריפו עם אג"ח ממשלתי וכן עם אג"ח תאגידיות בדירוג AA ומעלה, כבטוחות, מול מוסדות פיננסיים. נכון ל-30 בספטמבר 2021, עמד היקף העסקאות על 0.5 מיליארד ש"ח, בדומה לרמה בסוף הרבעון הראשון של השנה.
3. בנק ישראל מציע לבנקים הלוואות לטווח ארוך לטובת העמדת אשראי לעסקים קטנים. היקף ההלוואות במסגרת תכנית אלה עמד ב-30 בספטמבר 2021 על 40 מיליארד ש"ח. ב-5 ביולי 2021, הודיע בנק ישראל כי הנדבך בו סופקו הלוואות לבנקים בריבית של מינוס 0.1% הסתיים כמתוכנן ביוני 2021 והנדבך של הלוואות בריבית של 0.1% יסתיים ב-1 לאוקטובר 2021, או בתום ניצול 40 מיליארד ש"ח.

צעדים אלה של בנק ישראל תמכו בהגברת היציבות בשווקים הפיננסיים ובכך הקלו על הבנק לסייע ללקוחותיו, הן במגזר העסקי והן במגזר משקי הבית.

השפעת משבר הקורונה

התפשטות נגיף הקורונה החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, ובהמשך הוחרפה מהירות התפשטות הנגיף בעקבות הופעה של מוטציות שונות. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקות זמניות ומתמסכות של חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם עדיין פועלים במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית. לקראת סוף שנת 2020 אושר לשימוש חיסון, אשר החל להיות מיושם במידה לא אחידה של מהירות במדינות העולם השונות, בעיקר במדינות המפותחות ובאופן איטי יותר גם במדינות המתפתחות.

לנוכח תהליך ההתחסנות המהיר שיושם בישראל, ובפרט חיסון הדחף שניתן לאחרונה (החיסון השלישי), הסיכונים הנוגעים לפעילות הכלכלית בישראל שבו ופחתו. יחד עם זאת, ירידת "הזיכרון החיסוני" ואפשרות הופעתם של וריאנטים בעתיד מחייבות משנה זהירות מצד השלטונות בישראל עם אפשרות להגברת מגבלות על המשק הישראלי, בין השאר על תנועת נוסעים מחו"ל/לחו"ל ותיירות נכנסת ויוצאת והתכנסויות רבות משתתפים. בחלק ממדינות העולם המובילות, מסתמן תהליך מוצלח יחסית של התחסנות, מה שפעל להפחתה של המגבלות בחלק מן המדינות. ביתר המדינות תהליך ההתחסנות איטי יחסית עד כה, ולכן מדינות אלו, בפרט מדינות הכלולות במניין השווקים המתעוררים, עדיין חשופות במידה רבה יחסית לסיכונים הכלכליים הנובעים ממצבי סגר ומגבלות אחרות הנובעות מהיקפי התחלואה הגבוהים.

ההכנסה מהפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה בכ-729 מיליון ש"ח, הכנסות אלו הושפעו באופן מהותי מגביות, מהירידה במצב התחלואה, משיפור בפרמטרים המקרו כלכליים ומההתרחבות הכלכלית במשק בתקופה המדווחת, מזה הכנסה בשיעור של כ-0.14% נרשמה בהפרשה הקבוצתית. השפעות הצעדים ותוכניות הסיוע שאושרו בתחילת המשבר הולכות ומתפוגגות, והבנק לא צופה שתהיה להן השפעה שלילית משמעותית על סיכון האשראי, לאור הצטברות אינדיקציות חיוביות בקשר עם האוכלוסיות שנהנו מתוכניות הסיוע הנ"ל הן בקרב משקי הבית והן בקרב הלוויים העסקיים כגון: שיעורם הגבוה של הלוויים שחזרו לשלם לאחר תקופת הדחיות, שיעורם הנמוך של הלוויים שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסיית הלוויים שחזרו לשלם, שיעורם הגבוה של לווים שהועמדה להם הלוואה בערבות מדינה שהחלו בהחזר האשראי, שיעור הלוויים הנמוך שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסייה זו וכיוצא באלה.

על מנת לשקף באופן נאות את השיפור בנתונים הכלכליים ועל רקע האינדיקציות המעודדות כאמור לעיל ולאור אופיו המתמשך של המשבר, הבנק המשיך לבחון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים, תוך מתן משקל הן להתפתחויות שנסקרו לעיל והן להערכות לפיהן הסיכון לפגיעה חדשה נוספת בפעילות העסקית מההיבט האפידמיולוגי קטן מבעבר, הודות לאחוזי ההתחסנות הגבוהים באוכלוסייה ולהתאמת המשק לפעילות בתקופת עלייה בתחלואה. שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי.

יצוין כי הבנק ממשיך ובוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחותיו שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים](#) בהמשך הדוח, [ובדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

הסכם עם חברת טריא

בחודש מרס 2021 התקשר הבנק עם חברת טריא פינטק בע"מ ("טריא") בהסכם לפיתוח משותף של מערכת משכנתאות עבור הבנק ועבור טריא.

התשלום לטריא מכח ההסכם הינו בסכום שאינו מהותי לבנק.

לאומי פרטנרס בע"מ

למידע בדבר עסקאות שביצעה לאומי פרטנרס במהלך תקופת הדוח ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#).

בנק לאומי ארה"ב

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley").

למידע בדבר העסקה ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#).

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן - "הרווח הנקי") בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 (להלן - "התקופה המדווחת") הסתכם לסך של כ-4,558 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-1,212 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-15.7% בהשוואה לשיעור של כ-4.5% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון ברבעון שלישי של שנת 2021 עמדה על שיעור של 16.0% בהשוואה לשיעור של כ-8.4% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול המשמעותי בתשואה להון מקורו בגידול מהותי בהכנסות לצד גידול מתון בהוצאות ובהקטנת ההפרשה להפסדי אשראי בהשוואה לגידול משמעותי בהוצאה להפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד.

ביום 15 בנובמבר אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 1,367 מיליון ש"ח, המהווים כ-30% מהרווח הנקי לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, וזאת בנוסף לדיבידנד בסך 630 מיליון ש"ח אשר חולק ביום 2 בספטמבר 2021.

הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת הסתכמו להכנסה בסך של כ-7,793 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-6,506 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-19.8%. הגידול בהכנסות הריבית הינו תוצאה של הגידול בתיק האשראי של הבנק ופערי המדד בין התקופות אשר קוזזו בחלקן מהשפעות ירידת ריבית הפד וריבית בנק ישראל. בתקופה המדווחת המדד היה חיובי ועמד על שיעור של 2.2% למול מדד שלילי בשיעור של 0.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בתקופה המדווחת משקפות הכנסה בשיעור של כ-0.31% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת הוצאה בשיעור של כ-1.04% בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה בתקופה המדווחת מקורה הן בהפרשה הפרטנית בעיקר כתוצאה מגביות והן בהפרשה הקבוצתית, על רקע ההתרחבות הכלכלית במשק, הירידה במצב התחלואה והשיפור בפרמטרים המאקרו כלכליים שנרשמו בתקופה האחרונה, נסיבות שהובילו לרישום של הכנסה קבוצתית מהפסדי אשראי בשיעור של כ-0.14% בתקופה המדווחת ובשיעור של כ-0.25% ברבעון השלישי. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרת האשראי ליום 30 בספטמבר 2021 עמד על כ-1.42%.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#) להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית בתקופה המדווחת הסתכמו להכנסה בסך של כ-1,344 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה בסך של כ-487 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות בהשוואה לאשתקד מקורו ברווחים שמומשו ושטרם מומשו בגין מניות ריטיילורס ומניות איירונסורס בסך של כ-397 מיליון ש"ח אשר רובם המכריע נרשם ברבעון השני של שנת 2021 ומהשפעת נגזרים והפרשי שער. יצוין כי התוצאות לתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהותית מהתנודתיות בשוקי ההון בעקבות התפרצות נגיף הקורונה.

לפרטים נוספים ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#) להלן.

העמלות התפעוליות והאחרות עלו בכ-110 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת למול התקופה המקבילה אשתקד. עיקר העלייה מקורה בעמלות מניירות ערך, עמלות טיפול אשראי, עמלות כרטיסי אשראי, ועמלות מעסקי מימון. עלייה זו קוזזה בחלקה מירידה בעמלות ניהול חשבון ומירידה בעמלות מהפרשי המרה על רקע פעילות חריגה ברבעון הראשון אשתקד עם התפרצות נגיף הקורונה.

ההכנסות האחרות הסתכמו לסך של 235 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 36 מיליון ש"ח אשתקד. עיקר הגידול מקורו ברווח ממכירת מבנים במהלך התקופה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות עלו בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-331 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 6.3%.

הוצאות השכר והנלוות עלו בשיעור של 15.2% בעיקר על רקע הפרשות למענקים, בהתחשב בתוצאות הכספיות. עלייה זו קוזזה בחלקה בירידה בהוצאות התפעוליות האחרות.

יחס היעילות לתקופה המדווחת עומד על כ-46.5% בהשוואה ל-55.0% בתקופה המקבילה אשתקד. השיפור המהותי ביחס היעילות נובע, כאמור, מגידול מהותי בהכנסות לצד גידול בשיעור מתון יותר בהוצאות. יחס היעילות ברבעון השלישי של 2021 עמד על כ-47.4% בהשוואה ל-50.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לרווח של כ-3.14 ש"ח לעומת רווח של כ-0.83 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2021 על שיעור של 11.83%. יחס ההון הכולל ליום 30 בספטמבר 2021 עמד על שיעור של 14.67%.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון השלישי של 2021 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2021	2020	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית, נטו	2,671	2,216	455
(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי	(359)	547	(906)
הכנסות שאינן מריבית	1,240	1,253	(13)
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,855	1,749	106
רווח לפני מיסים	2,415	1,173	1,242
הפרשה למס	879	432	447
רווח לאחר מס	1,536	741	795
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות	26	8	18
(רווח) הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(11)	1	(12)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,551	750	801
תשואה להון (באחוזים)	16.0	8.4	
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)	1.07	0.52	

להלן השינוי ברווח הנקי בתשעה חודשים ראשונים של 2021 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2021	2020	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית, נטו	7,793	6,506	1,287
(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי	(729)	2,282	(3,011)
הכנסות שאינן מריבית	4,146	2,980	1,166
הוצאות תפעוליות ואחרות	5,552	5,221	331
רווח לפני מיסים	7,116	1,983	5,133
הפרשה למס	2,582	752	1,830
רווח לאחר מס	4,534	1,231	3,303
חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	55	(5)	60
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(31)	(14)	(17)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	4,558	1,212	3,346
תשואה להון (באחוזים)	15.7	4.5	
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)	3.14	0.83	

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים

2021						2020		
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון		
במיליוני ש"ח								
2,671	2,774	2,348	2,217	2,216	2,121	2,169		
הכנסות ריבית, נטו								
(359)	(158)	(212)	270	547	875	860		
(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי								
1,240	1,532	1,374	1,386	1,253	1,481	246		
הכנסות שאינן מריבית								
1,855	1,858	1,839	1,825	1,749	1,669	1,803		
הוצאות תפעוליות ואחרות								
2,415	2,606	2,095	1,508	1,173	1,058	(248)		
רווח (הפסד) לפני מיסים								
879	950	753	604	432	359	(39)		
הפרשה (הטבה) למס								
1,536	1,656	1,342	904	741	699	(209)		
רווח (הפסד) לאחר מס								
26	22	7	(8)	8	1	(14)		
חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות								
(11)	(11)	(9)	(6)	1	(6)	(9)		
(רווח) הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
1,551	1,667	1,340	890	750	694	(232)		
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק								
16.0	17.9	15.0	9.8	8.4	7.7	(2.6)		
תשואה להון (באחוזים)								
1.07	1.15	0.92	0.61	0.52	0.48	(0.16)		
רווח (הפסד) בסיסי למניה (בשקלים חדשים)								

הכנסות ריבית, נטו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021		2020		2021		2020	
הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
3,033	2.24	2,582	2.24	8,871	2.28	7,673	2.27
(362)	(0.39)	(366)	(0.44)	(1,078)	(0.40)	(1,167)	(0.48)
2,671	1.85	2,216	1.80	7,793	1.88	6,506	1.79
1.97	1.92	1.92	2.00				

הגידול בהכנסות הריבית בתקופה המדווחת הינו תוצאה של הגידול בתיק האשראי של הבנק ופערי המדד בין התקופות אשר קוזזו בחלקן מהשפעות ירידת ריבית הפד וריבית בנק ישראל. המדד בתקופה המדווחת עמד על שיעור חיובי של 2.2% בהשוואה למדד שלילי בתקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.6%. הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-725 מיליון ש"ח, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לרעה מהמדד השלילי בסך של כ-104 מיליון ש"ח. המדד ברבעון השלישי של 2021 עמד על שיעור חיובי של 0.8% בהשוואה למדד חיובי בתקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.1%. הכנסות הריבית ברבעון השלישי של 2021 הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-264 מיליון ש"ח, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-31 מיליון ש"ח.

הגידול בתשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ברבעון השלישי ובתקופה המדווחת נובע בעיקר מההשפעה החיובית של השינוי במדד על הכנסות הריבית בתקופות המדווחות.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.88% לעומת פער של 1.79% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית מפעילות בישראל בחלוקה למגזרי הצמדה:

במגזר המדדי פער הריבית בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 1.49% לעומת 1.08% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 0.89% לעומת 0.79% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 1.77% לעומת 2.03% בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר				
	2021	2020	השינוי	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
(הכנסה) הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי	(396)	269	(665)	-
(הכנסה) הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	(333)	2,013	(2,346)	-
סך כל (ההכנסה) הוצאה בגין הפסדי אשראי	(729)	2,282	(3,011)	-
מזה:				
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי	(581)	1,852	(2,433)	-
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור	(90)	190	(280)	-
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר	(58)	237	(295)	-
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות	-	3	(3)	-
סך כל (ההכנסה) הוצאה בגין הפסדי אשראי	(729)	2,282	(3,011)	-
יחסים באחוזים ^(א) :				
שיעור (ההכנסה) הוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	(0.17)	0.12	(0.29)	-
שיעור (ההכנסה) הוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	(0.31)	1.04	(1.35)	-
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	0.05	(0.21)	0.26	+
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	3.46	(11.82)	15.28	+

(א) על בסיס שנתי.

התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי רבעונים

2021						
2020						
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח						
(151)	(76)	(169)	395	(10)	175	104
(הכנסה) הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי						
(208)	(82)	(43)	(125)	557	700	756
(הכנסה) הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי						
(359)	(158)	(212)	270	547	875	860
סך כל (ההכנסה) ההוצאה בגין הפסדי אשראי						
מזה:						
(248)	(153)	(180)	253	498	615	739
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי						
(63)	(8)	(19)	(15)	52	107	31
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור						
(49)	4	(13)	34	(5)	155	87
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר						
1	(1)	-	(2)	2	(2)	3
(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות						
(359)	(158)	(212)	270	547	875	860
סך כל (ההכנסות) ההוצאות בגין הפסדי אשראי						
יחסים באחוזים ^(א) :						
(0.19)	(0.10)	(0.22)	0.56	(0.01)	0.24	0.14
שיעור (ההכנסה) ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור						
(0.44)	(0.20)	(0.28)	0.38	0.76	1.18	1.20
שיעור (ההכנסה) ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור						
(0.01)	0.01	0.16	(0.10)	(0.10)	(0.25)	(0.27)
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור						
(0.79)	0.79	9.65	(5.26)	(5.62)	(15.27)	(18.42)
שיעור המחיקות נטו בגין הפסדי אשראי מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור						

(א) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

הכנסות שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021			
2020			
השנתי			
במיליוני ש"ח			
במיליוני ש"ח			
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
+	857	487	1,344
הכנסות מימון שאינן מריבית			
4.5	110	2,457	2,567
עמלות			
+	199	36	235
הכנסות אחרות			
39.1	1,166	2,980	4,146
סך הכל			

התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי רבעונים

2021						2020
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח						
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	276	627	441	539	457	690
(660)						
עמלות	846	853	868	824	788	776
893						
הכנסות אחרות	118	52	65	23	8	15
13						
סך הכל	1,240	1,532	1,374	1,386	1,253	1,481
246						

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 34.7% לעומת 31.4% בתקופה המקבילה אשתקד, ברבעון השלישי עמד על שיעור של 31.7% לעומת 36.1% ברבעון המקביל אשתקד ו-33.4% בכל שנת 2020.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021	2020	השינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	259	(255)	514
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	180	311	(131)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר	748	144	604
הפסדים ממכירת מניות של חברות מוחזקות	-	(2)	2
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר	179	227	(48)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות למסחר	(22)	62	(84)
סך הכל	1,344	487	857

(א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.

ההכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער הושפעו בתקופה המדווחת בעיקר מעליית הריבית חסרת הסיכון בגין נגזרים שאינן למטרות מסחר, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד הן הושפעו מהירידה בריבית חסרת הסיכון.

רווחים ממניות שאינן למסחר כוללים בתקופה המדווחת רווחים שמומשו ושטרם מומשו בגין מניות ריטיילורס ומניות איירונסורס בסך של כ-397 מיליון ש"ח, אשר רובם המכריע נרשמו ברבעון השני של שנת 2021.

לפרטים נוספים ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות](#) להלן.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית לפי רבעונים

2021						2020
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח						
48	110	101	254	58	214	(527)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						
63	52	65	66	91	86	134
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו						
108	448	192	83	226	124	(206)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר						
-	-	-	-	-	-	(2)
הפסדים ממכירת מניות של חברות מוחזקות						
71	18	90	140	90	163	(26)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר						
(14)	(1)	(7)	(4)	(8)	103	(33)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות למסחר						
276	627	441	539	457	690	(660)
סך הכל						

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.

להלן פירוט העמלות

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021	2020	השניוני	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
475	488	(13)	(2.7)
ניהול חשבון			
584	540	44	8.1
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים			
277	245	32	13.1
כרטיסי אשראי			
148	124	24	19.4
טיפול באשראי			
208	200	8	4.0
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים			
284	306	(22)	(7.2)
הפרשי המרה			
349	322	27	8.4
עמלות מעסקי מימון			
242	232	10	4.3
עמלות אחרות			
2,567	2,457	110	4.5
סך כל העמלות			

עיקר העלייה מקורה בעמלות מניירות ערך, עמלות טיפול באשראי, עמלות כרטיסי אשראי ועמלות מעסקי מימון, כתוצאה מגידול בהיקפי הפעילות. עלייה זו קווצה בחלקה מירידה בעמלות ניהול חשבון ומירידה בעמלות מהפרשי המרה על רקע פעילות חריגה ברבעון הראשון אשתקד עם התפרצות נגיף הקורונה.

להלן פירוט העמלות לפי רבעונים

2021	2020					
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
במיליוני ש"ח						
ניהול חשבון	160	158	157	154	161	155
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	173	192	219	187	165	177
כרטיסי אשראי	99	94	84	82	82	78
טיפול באשראי	47	50	51	49	42	39
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	72	69	67	68	64	64
הפרשי המרה	94	92	98	86	84	85
עמלות מעסקי מימון	120	115	114	120	111	103
עמלות אחרות	81	83	78	78	79	75
סך כל העמלות	846	853	868	824	788	776

להלן פירוט ההכנסות האחרות

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021		2020	
		השינוי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	באחוזים
רווחים מיעודה לפיצויים	73	1	72
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	162	35	127
סך הכל	235	36	199

להלן פירוט ההכנסות האחרות לפי רבעונים

2021	2020					
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני
במיליוני ש"ח						
רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים	39	24	10	8	-	4
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	79	28	55	15	8	11
סך הכל	118	52	65	23	8	15

הוצאות תפעוליות ואחרות

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021		2020	
		השינוי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	באחוזים
משכורות והוצאות נלוות	3,212	2,788	424
פחת והפחתות	517	520	(3)
הוצאות אחזקת בניינים וציוד	616	679	(63)
הוצאות אחרות	1,207	1,234	(27)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	5,552	5,221	331

הוצאות תפעוליות ואחרות לפי רבעונים

2021						2020	
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון
במיליוני ש"ח							
1,079	1,055	1,078	954	942	911	935	משכורות והוצאות נלוות
172	174	171	158	157	183	180	פחת והפחתות
197	209	210	245	232	202	245	הוצאות אחזקת בניינים וציוד
407	420	380	468	418	373	443	הוצאות אחרות
1,855	1,858	1,839	1,825	1,749	1,669	1,803	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

הוצאות השכר עלו בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד בעיקר על רקע הפרשות למענקים בהתחשב בתוצאות הכספיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בתקופה המדווחת מהוות 46.5% מסך כל ההכנסות לעומת 55.0% בתקופה המקבילה אשתקד ו-53.8% בכל שנת 2020. השיפור המהותי ביחס היעילות נובע כאמור מגידול מהותי בהכנסות לעומת גידול מתון יותר בהוצאות, על רקע הפרשות למענקים, כאמור. הירידה בהוצאות אחרות הינה תוצאה של שורה של מהלכים בהן נקט הבנק על מנת להתאים את ההוצאות למיקודים העסקיים.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 1.21% מסך כל המאזן, לעומת 1.32% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 1.27% בכל שנת 2020.

הוצאות שכר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2021	2020	השני	השני
במיליוני ש"ח			
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים
2,926	2,529	397	15.7
286	259	27	10.4
3,212	2,788	424	15.2

הוצאות שכר לפי רבעונים

2021						2020	
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון
במיליוני ש"ח							
988	955	983	845	850	824	855	שכר ונלוות
91	100	95	109	92	87	80	הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה
1,079	1,055	1,078	954	942	911	935	סך הכל הוצאות שכר

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

הרווח הכולל לתקופה המדווחת הסתכם לסך של 4,753 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,269 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפער בין הרווח הכולל לתקופה המדווחת לרווח הנקי מקורו בעיקר בהתאמות חיוביות להתחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 560 מיליון ש"ח, שקוזז חלקית בהתאמות שליליות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ- (357) מיליון ש"ח. התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר ובתקופות מאוחרות יותר נזקפות לרווח והפסד.

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ו-2020

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק
במיליוני ש"ח							
1,017	(194)	32	(13)	(3,554)	(2,712)	(28)	(2,684)
28	(12)	-	(7)	231	240	(6)	246
1,045	(206)	32	(20)	(3,323)	(2,472)	(34)	(2,438)
839	(275)	12	(23)	(3,240)	(2,687)	(72)	(2,615)
(33)	(13)	(4)	(2)	66	14	(4)	18
806	(288)	8	(25)	(3,174)	(2,673)	(76)	(2,597)

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ו-2020

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק
במיליוני ש"ח							
624	(199)	(2)	(13)	(3,948)	(3,538)	(43)	(3,495)
421	(7)	34	(7)	625	1,066	9	1,057
1,045	(206)	32	(20)	(3,323)	(2,472)	(34)	(2,438)
1,163	(295)	26	(16)	(3,734)	(2,856)	(64)	(2,792)
(357)	7	(18)	(9)	560	183	(12)	195
806	(288)	8	(25)	(3,174)	(2,673)	(76)	(2,597)

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
חלק הבנק							
ברוח (הפסד)							
כולל אחר							
של חברות							
מוחזקות							
המטופלות							
לפי שיטת							
השווי							
המאזני							
מזומנים							
גידורי תזרים							
נטו בגין							
(הפסדים)							
רווחים							
התאמות							
בגין הצגת							
אגרות חוב							
זמינות							
למכירה לפי							
שווי הוגן							
גידורים ^(ב)							
השפעת							
נטו לאחר ^(א)							
מתרגום ^(א)							
התאמות							
כולל אחר							
רווח (הפסד)							
המיוחס							
לבעלי זכויות							
שאינן מקנות							
לבעלי מניות							
הבנק							
שליטה							
סך הכל							
במיליוני ש"ח							
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019							
624	(199)	(2)	(13)	(3,948)	(3,538)	(43)	(3,495)
539	(96)	28	(3)	214	682	(21)	703
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020							
1,163	(295)	26	(16)	(3,734)	(2,856)	(64)	(2,792)

- (א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מהתאמות בגין נכסי תכנית.

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2021 ב-611.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-556.0 מיליארד ש"ח לסוף 2020 - גידול של 10.0%, ובהשוואה לספטמבר 2020 גידול של 15.9%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-115.8 מיליארד ש"ח, כ-18.9% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2021 פוחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-0.4%, יוסף ביחס לאירו ב-5.3% ויוסף ביחס לליש"ט ב-1.2%. השפעת השינויים בשערי החליפין בתשעת החודשים הראשונים של השנה על המאזן של הקבוצה היתה זניחה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה, סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,973 מיליארד ש"ח ב-30 בספטמבר 2021, בהשוואה לסך של כ-1,734 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי
	2021	2020	2020	מדצמבר 2020	מספטמבר 2020
	במיליוני ש"ח		באחוזים		
סך כל המאזן	611,912	556,035	10.0	15.9	
מזומנים ופיקדונות בבנקים	17,645	136,194	26.0	46.0	
ניירות ערך	8,158	92,297	(11.6)	(14.3)	
אשראי לציבור, נטו	325,524	295,341	10.2	13.7	
בניינים וציוד	2,699	2,932	(7.9)	(6.5)	
פיקדונות הציבור	500,876	447,031	12.0	17.3	
פיקדונות מבנקים	23,161	15,143	52.9	+	
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים ^(א)	13,189	16,303	(19.1)	(24.1)	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	41,787	37,664	10.9	12.5	

(א) למידע נוסף ראה פרק אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים.

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		השינוי
	2021	2020	2020	מדצמבר 2020	מספטמבר 2020
	במיליוני ש"ח		באחוזים		
אשראי תעודות, נטו	1,729	1,067	62.0	+	
ערבויות להבטחת אשראי, נטו	5,615	5,186	8.3	17.0	
ערבויות לרוכשי דירות, נטו	26,272	20,123	30.6	28.0	
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו	17,852	16,999	5.0	10.4	
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו ^(א)	8,726	15,655	(44.3)	(43.8)	
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות כחשבוניות לפי דרישה, שלא נוצלו, נטו	12,573	12,813	(1.9)	(2.9)	
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות, נטו	59,472	52,909	12.4	15.4	
מכשירים נגזרים ^(ב,ג)	808,335	698,304	15.8	5.9	
אופציות מכל הסוגים ^(ג)	354,699	92,392	+	62.2	

(א) הקיטון נובע בעיקרו מפעולות שנקט הבנק לצמצום מסגרות אשראי בלתי מנוצלות בהתאם לצו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) שינו השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי סעיף 9(ג) לחוק (הוראת שעה) התשפ"א-2020 ("הצו"), בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"). המהלך לצמצום מסגרות לא מנוצלות בכרטיסי אשראי מכח הצו והחוק הוחל על כלל לקוחות הבנק ולא רק על הלקוחות הפרטיים.

בהמשך לאמור בפרק חקיקה ורגולציה כדוח הדיסקטוריון וההנהלה ליום 31 לדצמבר 2020 יצוין כי הבנק ביצע פעולות לצמצום סך מסגרות האשראי בהתבסס בין היתר על חוות דעת מקצועיות שהתקבלו וכן ביצע שורה של מהלכים שמטרתם היתה לתמוך וללוות את פעולות הצמצום, ובהם: הדרכות מתאימות לסניפי הבנק, מעקב אחר שיעורי ניצול מסגרות ועוד. הבנק פועל בימים אלה למהלך צמצום מסגרות נוסף.

(ב) כולל עסקאות "פרוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.

(ג) למידע נוסף ראה ביאור 11.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי, הסתכם ב-30 בספטמבר 2021 לסך של כ-325.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-286.4 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020, גידול בשיעור של כ-13.7% ובהשוואה לסך של כ-295.3 מיליארד ש"ח בסוף 2020, גידול בשיעור של כ-10.2%.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 בספטמבר 2021 ב-20,527 מיליון ש"ח בהשוואה ל-19,048 מיליון ש"ח בסוף 2020, והמגלמים גם הם סיכוני אשראי.

למידע נוסף בנוגע להשפעת משבר הקורונה ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים

		30 בספטמבר		
		2021	2020	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	באחוזים
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	99,672	89,753	9,919	11.1
אנשים פרטיים - אחר	26,644	25,412	1,232	4.8
בינוי ונדל"ן	83,553	69,542	14,011	20.1
מסחרי	27,349	27,048	301	1.1
תעשייה	21,621	19,991	1,630	8.2
אחר	66,685	63,595	3,090	4.9
סך הכל	325,524	295,341	30,183	10.2

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		
	2021	2020	2020	2021	
	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני
	במיליוני ש"ח				
סיכון אשראי פגום, נטו	2,172	126	2,298	2,889	153
סיכון אשראי נחות, נטו	302	9	311	339	25
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, נטו	3,093	285	3,378	3,299	309
סך הכל	5,567	420	5,987	6,527	487

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2020	2020	2021
	במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בעייתי מסחרי	6,551	7,807		
סיכון אשראי בעייתי קמעונאי	1,326	1,427		
סך הכל	7,877	9,234		
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	1,890	2,220		
אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי	5,987	7,014		

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכוני אשראי וביאור 13](#).

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 5.כג.1 בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

ליום 30 בספטמבר 2021 יתרת סיכון האשראי הבעייתי הסתכמה לסך של כ-5,987 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-7,014 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. עיקר הקיטון נובע מפירעונות של חובות פגומים.

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2021 הסתכמו ב-81.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-92.3 מיליארד ש"ח בסוף 2020, קיטון של 11.6%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות וקרנות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

למידע נוסף ראה [ביאור 1.0.1 בדוח הכספי לשנת 2020](#).

אופן חישוב השווי ההוגן

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראליים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אגרות החוב בישראל הנקובות בשקלים ואינן סחירות משוערכות באמצעות מודל, מכיוון שאין שוק פעיל לאגרות החוב הללו.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד

30 בספטמבר 2021				31 בדצמבר 2020			
אגרות חוב	אגרות חוב זמינות למכירה ^(א)	אגרות חוב מוחזקות לפדיון	ניירות ערך למסחר ^(ב)	סך הכל	אגרות חוב זמינות למכירה ^(א)	אגרות חוב מוחזקות לפדיון	ניירות ערך למסחר ^(ב)
במיליוני ש"ח							
אגרות חוב							
של ממשלת ישראל	4,062	26,493	1,453	32,008	3,919	34,821	3,144
של ממשלות זרות ^(ג)	-	17,876	-	17,876	-	19,893	223
של מוסדות פיננסיים בישראל	-	54	52	106	-	69	323
של מוסדות פיננסיים זרים ^(ד)	-	8,831	29	8,860	-	8,861	98
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	2,409	7,925	51	10,385	2,265	6,996	80
של אחרים בישראל	-	373	136	509	-	220	58
של אחרים זרים	1,750	5,285	61	7,096	818	6,067	46
מניות וקרנות נאמנות	4,714	26	4,740	4,740	4,335	4,335	61
סך כל ניירות הערך	8,221	66,837	1,808	81,580	7,002	76,927	4,033

(א) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 1,239 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2020 - 2,062 מיליון ש"ח).

(ב) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 1 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2020 - 52 מיליון ש"ח).

(ג) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 11,430 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 11,534 מיליון ש"ח).

(ד) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 בספטמבר 2021 כ-81.9% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ-2.2% כתיק למסחר, כ-5.8% כמניות וקרנות שאינן למסחר וכ-10.1% כתיק לפדיון. כ-5.8% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות או קרנות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות והקרנות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 1.5א](#).

התיק הזמין למכירה

1. בתקופה המדווחת חל קיטון ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך 541 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול בסך של 636 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.

2. בתקופה המדווחת נזקפו לרווח והפסד רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 180 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לרווחים נטו בסך 311 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המוחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכמת בסכום חיובי של 806 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת סכום חיובי של 1,163 מיליון ש"ח בסוף 2020. סכומים אלה מייצגים רווחים נטו (לאחר השפעת המס) שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

ביום 1 במרס 2021 סווגה חברת הבת בארה"ב יתרה של כ-750 מיליון ש"ח (225 מיליון דולר) מתיק אגרות חוב זמינות למכירה לתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 בספטמבר 2021, בתיק למסחר יש כ-1.8 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 4.0 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2020. נכון ל-30 בספטמבר 2021 התיק למסחר מהווה כ-2.2% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 4.4% ב-31 בדצמבר 2020.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בתקופה המדווחת בדוח רווח והפסד הפסדים בנטו שמומשו וטרם מומשו בסך של 23 מיליון ש"ח לעומת רווחים בנטו בסך 57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2021 בכ-4,740 מיליון ש"ח, מזה מניות וקרנות סחירות בסך של 2,981 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,759 מיליון ש"ח.

מסך כל ההשקעות כ-4,714 מיליון ש"ח מסווגים בתיק שאינו למסחר וכ-26 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2021 על סך של 412 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות באגרות חוב מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאנים משכנתאות), שמדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-10.4 מיליארד ש"ח (כ-3.2 מיליארד דולר) ל-30 בספטמבר 2021 לעומת 9.3 מיליארד ש"ח בסוף 2020. מתוך התיק הנ"ל ל-30 בספטמבר 2021 כ-7.9 מיליארד ש"ח (כ-2.4 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות באגרות חוב מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2021 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-5.5 מיליארד ש"ח. 92.81% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-7 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-420 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-4.31 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 2.4 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-5.5 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2021 כ-43.9 מיליארד ש"ח (13.6 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 36.8 מיליארד ש"ח (11.4 מיליארד דולר) הינן מאגרות החוב המסווגות בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 98.44% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמה יתרת עליית הערך המצטברת בהון העצמי בגין אגרות חוב שאינם מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-535 מיליון ש"ח (352 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 91.68% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2021 הסתכם ב-0.3 מיליארד ש"ח (כ-0.1 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2021 ב-26.0 מיליארד ש"ח, מזה סך של 25.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-69.4% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.4 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.4 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חובית בסך של 24 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 בספטמבר 2021 בכ-500.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-427.1 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020, גידול בשיעור של כ-17.3%, ובהשוואה לסך של כ-447.0 מיליארד ש"ח בסוף 2020, גידול של 12.0%.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות ערך המוחזקים על ידי הציבור

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2020	השינוי	2021
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
תיקי ניירות ערך ^(א)	989,652	843,017	146,635	17.4
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול ^{(א),(ב),(ג)}				
קופות גמל ופנסיה	198,180	178,964	19,216	10.7
קרנות השתלמות	172,912	155,674	17,238	11.1

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעול ומשמורת.

(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעול, כולל יתרות הקופות של לקוחות מועצים בלאומי.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 27 במאי 2021 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מהרשות לניירות ערך. תשקיף המדף יעמוד בתוקף לתקופה של שנתיים ממועד פרסומו.

ביום 8 בנובמבר 2021 דיווח הבנק כי הוא בוחן אפשרות לביצוע הנפקה לציבור של שתי סדרות חדשות של אגרות חוב רגילות של הבנק ורישומן למסחר בבורסה. נכון לתאריך הדוח טרם בוצעה הנפקה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 8 בנובמבר 2021.

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 30 בדצמבר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה 400 אשר הונפקו לציבור בינואר 2016. בהתאם לכך, ביום 21 בינואר 2021 נפדו כתבי התחייבויות בסך כ-0.9 מיליארד ש"ח. בעקבות ההחלטה על פדיון מוקדם מלא, שפורסמה ביום 30 בדצמבר 2020, כתבי התחייבות סדרה 400 לא הוכרו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 30 בדצמבר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא גם את שטרי הון סדרות 200 ו-201 אשר הונפקו לציבור בפברואר 2010. בהתאם לכך, ביום 4 בפברואר 2021 נפדו שטרי הון סדרות 200 ו-201 בסך כולל של כ-2.3 מיליארד ש"ח. שטרי ההון נכללו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים מיום 30 בדצמבר 2020, דיווח מיידי מיום 17 בינואר 2021, דיווח מיידי מיום 24 בינואר 2021 ודיווח מיידי מיום 7 בפברואר 2021.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2021 ב-41,787 מיליון ש"ח, לעומת 37,664 מיליון ש"ח בסוף 2020. הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-30 בספטמבר 2021 הינו 6.8%, זהה ליחס שדווח ב-31 בדצמבר 2020.

מבנה הלימות ההון^(א)

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2021			2020		
במיליוני ש"ח					
הון לצורך חישוב יחס ההון					
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			42,946	38,086	39,262
הון רובד 2, לאחר ניכויים			10,292	13,341	12,297
סך הכל הון כולל			53,238	51,427	51,559
יתרות משוקללות של נכסי סיכון					
סיכון אשראי			335,495	297,423	303,356
סיכוי שוק			5,111	5,314	5,313
סיכון תפעולי			22,393	22,448	22,182
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון			362,999	325,185	330,851
יחס ההון לרכיבי סיכון					
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון			11.83%	11.71%	11.87%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון			14.67%	15.81%	15.58%

(א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראה [ביאור 9א](#).

יחס הון עצמי רובד 1 ביום 30 בספטמבר 2021 הינו 11.83%, ירידה של כ-0.04% לעומת 31 בדצמבר 2020, וזאת על רקע גידול בתיק האשראי, אשר קוזז חלקית מגידול בהון עצמי רובד 1 בתקופה המדווחת. הגידול בהון עצמי רובד 1 בתקופה המדווחת נובע בעיקר מהרווח הנקי בתקופה, בניכוי דיבידנד.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מונויטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות התייעלות תפעולית וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

פירוט לגבי הדרישה הרגולטורית ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי מופיע להלן בפסקת [הלימות ההון](#).

הון רובד 1

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, הון רובד 1 יכלול, בנוסף להון עצמי רובד 1, גם הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1), אשר מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

יצוין כי עד כה לא נקבעה בישראל דרישה רגולטורית ליחס הון רובד 1 מזערי, ובקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2

הון רובד 2 (Tier 2) כולל בעיקר מכשירי הון, ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, כמפורט בהוראות, כך שהסכום המוכר בגינם בפועל הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת הכרה המתבססת על יתרת מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 ביום 31 בדצמבר 2013 אשר מופחתת בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2021 תקרת ההכרה הינה 10%.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

למידע בנוגע למכשירי הון רובד 2 שנפדו בשנת 2021 ראה פרק [אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים](#).

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5% וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיר" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר. ביום 6 באוקטובר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיר", שבמסגרתו הובהר כי הדרישה להגדלת יעד ההון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד ואין חובה ליישמה גם ביחס ליעד ההון הכולל. בהתאם, עודכן יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בביאור 39.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250

ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה). בהתאם להוראת השעה, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10% ו-13.5% בהתאמה, עובר לפרסום החוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

ביום 15 בנובמבר 2020, במסגרת הוראת השעה, פרסם בנק ישראל חוזר להתאמת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% עובר לפרסום החוזר). עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. הוראה זו חלה על לאומי מיום פרסום החוזר.

על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, החליט הפיקוח על הבנקים ביום 22 במרס 2021 להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה, עד ליום 30 בספטמבר 2021, וביום 30 בספטמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף להארכת תוקפה של הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021 (תום תוקף ההוראה).

תוקף ההקלה ביעדי ההון יהיה עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. כמו כן נקבע כי בתקופת ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% לא תחשב כחריגה מיחסי ההון הנדרשים, בכפוף לתכנון הון מוקדם ושמרני ולדיווח לפיקוח על הבנקים.

במסגרת הוראת השעה נקבע כי בגין הלוואות לדיוור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת הלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיוור. תוקף הוראה זו הוארך עד ליום 30 בספטמבר 2021, במסגרת החוזר מיום 22 במרס 2021 להארכת תוקף הוראת השעה.

בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, תשוב לחול דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% בגין הלוואות למטרת דיוור, אך נותרה ההקלה בגין הלוואות לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה).

בהתאם להוראת השעה, דרישות ההון המזעריות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 הינן 9.18% ליחס הון עצמי רובד 1 (בתוספת דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיוור) ו-12.50% ליחס ההון הכולל.

בחוזרים שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 26 ביולי 2021 וביום 30 בספטמבר 2021 הותר למערכת הבנקאית לחזור לחלק דיבידנדים, ונקבע כי על הבנקים לנקוט גישה זהירה ושמרנית בעת החלטה על חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית של מניות. לעמדת הפיקוח על הבנקים, חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בנוסף, ציין הפיקוח על הבנקים כי אי עמידה ביחס המינוף הנדרש ושימוש בהקלה ביחס המינוף לא תהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרשישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון. לפירוט תהליך ה-ICAAP והשימוש במבחני קיצון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

לאור הוראת השעה, ובהתאם להפחתה בדרישות הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה, כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5%.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 01-034294-2020).

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

במסגרת יישום מדיניות זו, ועד להחלטת הדירקטוריון מיום 16 באפריל 2020 להפסיק את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק על רקע פרוץ משבר הקורונה, נהג הבנק לחלק דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי הרבעוני ולבצע מעת לעת תכניות לרכישה עצמית של מניות.

כאמור לעיל, עמדת הפיקוח על הבנקים היא כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. לאחר שבחודש ספטמבר 2021 חילק הבנק סכום של כ-630 מיליון ש"ח השווה לכ-30% מרווחיו לשנת 2020, ולאור עודפי ההון הגבוהים של הבנק, ביום 15 בנובמבר 2021, אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בסך 1,367 מיליון ש"ח, המהווים כ-30% מהרווח הנקי לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. מהווה כ-94.115 אגורות. הדירקטוריון קבע את יום 29 בנובמבר 2021 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 12 בדצמבר 2021 כיום התשלום.

למידע נוסף ולמידע בנוגע למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297
12 באוגוסט 2021	2 בספטמבר 2021	43.36	630

התאמות להון עצמי רובד 1

מדידת ההתחייבות בגין זכויות עובדים

למידע בנוגע למדידת ההתחייבות לעובדים ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

למידע בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בשנים 2016 ו-2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתבים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" בכח אדם ובתחום הנדל"ן. על פי המכתבים, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעתן של תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר. תוקף המכתבים הוא עד ליום 31 בדצמבר 2021, במטרה לאפשר גיבוש תכניות התייעלות נוספות.

ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2021 יוחסו להון הפיקוחי 100% מעלויות תכנית זו.

ביולי 2017 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות נוספת שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2021 מיוחסים להון הפיקוחי 85% מעלויות תכנית זו.

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ארגון העובדים ביולי 2019, אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון, שעלותה הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2021 מיוחסים להון הפיקוחי 45% מעלויות תכנית זו.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

במהלך חודש דצמבר 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. בין היתר, נקבעו שינויים באופן החישוב של דרישות ההון על פי הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, נקבעה גישה סטנדרטית אחידה לגבי הסיכון התפעולי וכן נקבעו שינויים במסגרת מדידת סיכונים השוק. במרס 2020 פורסמה הודעה מטעם הגוף המפקח על ועדת באזל, שלפיה היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, יידחה בשנה ויחל ב-1 בינואר 2023. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

באפריל 2019 הודיע הפיקוח על הבנקים על הכוונה להתחיל ליישם הנחיות של ועדת באזל משנת 2014 בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR), בתאריך 1 ביוני 2021 או שנה לאחר תאריך היישום בפועל באיחוד האירופי, המאוחר מביניהם. בחודשים פברואר, מרס ואוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטות חוזרים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203A ו-208A, על פיהן תאריך היישום של הוראה 203A צפוי להיות 1 ביולי 2022 ושל הוראה 208A מיום 1 בינואר 2023. הבנק בוחן את ההשפעות של טיוטות החוזרים וממשיך בהיערכותו ליישומן. בשלב זה לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השפעתן הצפויה.

חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, וחוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי.

כמו כן, פרסם הפיקוח על הבנקים בפברואר 2021 חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים", להתאמת מספר הוראות ניהול בנקאי תקין לכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. בין היתר, עודכנה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא מדידה והלימות הון - הון פיקוחי, כך שתאגידים בנקאיים ידרשו, החל מיום 1 בינואר 2022, לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות. במסגרת חוזר זה גם בוטלה בין היתר הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מזערי של 0.35% בגין הלוואות לדיור וכן בוטלה הדרישה לחישוב הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור.

ההוראות החדשות ייושמו מיום 1 בינואר 2022. בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, אם כתוצאה מהיישום לראשונה יחול קיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק, ניתן יהיה להוסיף באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 (כלומר להוסיף חזרה להון עצמי רובד 1) את הקיטון בהון העצמי רובד 1 שיירשם במועד היישום לראשונה, וזאת על פני שלוש שנים (תוספת של 75% בשנת היישום לראשונה, עם קיטון של 25% מדי שנה, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית).

הבנק ממשיך לבחון את השפעת יישום ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים ולהיערך ליישום הכללים החדשים, ולפיכך לא ניתן לאמוד בשלב זה באופן מהימן את השפעתם הצפויה.

למידע נוסף בגין יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים ראה [ביאור 2.1.1](#).

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים ליום 30 בספטמבר 2021 בכ-363 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.03% ו-0.04% בהתאמה.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכם בכ-43.0 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.03%.
- שינוי בשער החליפין - פיחות של 1% בשער החליפין של השקל מול כל המטבעות יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.02%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של כ-0.06% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, השפעה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

להערכת הבנק בדבר ההשפעה הצפויה של השלמת הסכם המיזוג בין Bank Leumi Corporation לבין Valley National Bancorp על יחסי ההון של לאומי, ראה להלן בפרק [חברות מוחזקות עיקריות](#).

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

יחס המינוף עשוי להיות מושפע מהשינויים בהון הרגולטורי של הבנק. בין היתר, בחישוב יחס המינוף הובאה בחשבון השפעה של יישום תכנית ההתייעלות והתאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2021	2020	2020
במיליוני ש"ח		
בנתוני המאוחד		
הון רובד 1	42,946	38,086
סך החשיפות	666,818	572,012
יחס מינוף	6.44%	6.66%
יחס מינוף	6.44%	6.57%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	5.50%	6.00%

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה [ביאור 9](#).

(א) למידע נוסף אודות התאמות להוראת השעה בנושא יחס המינוף, ראה סעיף [התאמות להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250](#) לעיל.

יחס המינוף ב-30 בספטמבר 2021 הינו 6.44%, ירידה של כ-0.13% לעומת 31 בדצמבר 2020. הירידה נובעת בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית (בעיקר מאשראי לציבור ומזומנים ופיקדונות בבנקים).

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	277	271	897	1,445	355	243	277	74	-	31	246	2,671
בינמגזרי	199	22	(548)	(327)	(2)	(72)	(41)	457	(2)	1	(14)	-
הכנסות ריבית, נטו	476	293	349	1,118	353	171	236	531	(2)	32	232	2,671
הכנסות שאינן מריבית	349	112	4	465	111	52	83	151	127	185	66	1,240
סך כל ההכנסות	825	405	353	1,583	464	223	319	682	125	217	298	3,911
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(47)	(130)	(60)	(237)	(57)	(54)	23	(19)	(9)	6	(12)	(359)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	697	252	82	1,031	173	69	37	106	205	47	187	1,855
רווח (הפסד) לפני מס	175	283	331	789	348	208	259	595	(71)	164	123	2,415
הפרשה למס	60	97	113	270	119	71	89	204	51	47	28	879
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	115	186	218	519	229	137	170	392	(122)	142	84	1,551

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020												
בנק												
סך הכל	חברות בנות כח"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
2,216	224	24	-	94	218	224	288	1,144	595	281	268	מחיצוניים
-	(2)	5	(6)	179	(32)	(54)	10	(100)	(301)	9	192	בינמגזרי ^(א)
2,216	222	29	(6)	273	186	170	298	1,044	294	290	460	הכנסות ריבית, נטו
1,253	66	87	112	314	74	61	99	440	6	109	325	הכנסות שאינן מריבית ^(א)
3,469	288	116	106	587	260	231	397	1,484	300	399	785	סך כל ההכנסות
547	122	(7)	(1)	(5)	68	166	49	155	53	59	43	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,749	193	45	221	93	31	59	172	935	62	234	639	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,173	(27)	78	(114)	499	161	6	176	394	185	106	103	רווח (הפסד) לפני מס
432	(5)	20	(7)	171	55	2	60	136	64	36	36	הפרשה (הטבה) למס
750	(21)	65	(107)	329	106	4	116	258	121	70	67	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהותי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי ההשוואה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק								
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	אנשים פרטיים
במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית, נטו:											
7,793	719	79	7	222	794	784	1,030	4,158	2,561	800	797
-	(11)	2	(3)	1,300	(113)	(252)	(15)	(908)	(1,560)	55	597
7,793	708	81	4	1,522	681	532	1,015	3,250	1,001	855	1,394
4,146	188	756	276	780	239	165	338	1,404	14	335	1,055
11,939	896	837	280	2,302	920	697	1,353	4,654	1,015	1,190	2,449
(729)	1	10	(9)	36	(103)	(209)	(101)	(354)	(85)	(215)	(54)
5,552	556	149	633	313	102	206	544	3,049	239	732	2,078
7,116	339	678	(344)	1,953	921	700	910	1,959	861	673	425
2,582	77	171	132	668	315	239	311	669	294	230	145
4,558	231	559	(476)	1,288	606	461	599	1,290	567	443	280
יתרות ליום 30 בספטמבר 2021											
325,524	23,054	992	5,034	12,070	40,391	39,376	49,011	155,596	100,906	24,916	29,774
500,876	24,656	-	3	111,054	12,771	31,619	84,986	235,787	-	50,405	185,382

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020											
בנק											
אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית, נטו:											
מחיצוניים	846	865	1,480	3,191	810	672	613	401	-	94	6,506
בינמגזרי ^(א)	593	26	(629)	(10)	89	(162)	(87)	173	3	13	-
הכנסות ריבית, נטו	1,439	891	851	3,181	899	510	526	574	3	107	6,506
הכנסות שאינן מריבית ^(א)	1,027	350	30	1,407	320	181	233	388	113	139	2,980
סך כל ההכנסות	2,466	1,241	881	4,588	1,219	691	759	962	116	246	9,486
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	332	483	197	1,012	305	608	162	(9)	(25)	1	2,282
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,945	728	182	2,855	472	171	91	287	634	133	5,221
רווח (הפסד) לפני מס	189	30	502	721	442	(88)	506	684	(493)	112	1,983
הפרשה (הטבה) למס	65	10	172	247	151	(30)	173	234	(67)	22	752
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	124	20	330	474	291	(58)	333	451	(426)	84	1,212
יתרות ליום 30 בספטמבר 2020											
אשראי לציבור, נטו	27,319	24,247	89,332	140,898	42,518	39,369	29,063	5,723	5,216	744	228,433
פיקדונות הציבור	180,897	45,601	-	226,498	64,963	24,648	8,410	78,153	4	-	244,399

(א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהותי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי ההשוואה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020												
בנק											סך הכל	
אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל		
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	1,126	1,142	2,047	4,315	1,118	880	834	510	-	128	938	8,723
בימגזר ^(א)	774	38	(891)	(79)	103	(205)	(111)	287	-	7	(2)	-
הכנסות ריבית, נטו	1,900	1,180	1,156	4,236	1,221	675	723	797	-	135	936	8,723
הכנסות שאינן מריבית ^(א)	1,362	459	38	1,859	428	244	312	879	127	254	263	4,366
סך כל ההכנסות	3,262	1,639	1,194	6,095	1,649	919	1,035	1,676	127	389	1,199	13,089
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	333	482	178	993	352	762	210	(18)	(33)	4	282	2,552
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,610	951	245	3,806	667	227	125	382	871	190	778	7,046
רווח (הפסד) לפני מס	319	206	771	1,296	630	(70)	700	1,312	(711)	195	139	3,491
הפרשה (הטבה) למס	109	70	264	443	215	(24)	239	448	(45)	41	39	1,356
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	210	136	507	853	415	(46)	461	866	(666)	139	80	2,102
יתרות ליום 31 בדצמבר 2020												
אשראי לציבור, נטו	27,530	24,253	91,313	143,096	44,626	39,389	31,559	8,700	5,339	790	21,842	295,341
פיקדונות הציבור	181,676	47,710	-	229,386	65,775	28,390	10,149	90,938	5	-	22,388	447,031

(א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהותי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021										
פעילות ישראל										סך הכל
משקי בית										פעילות חו"ל
										סך הכל
הלוואות לדיוור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר		
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו	286	341	12	457	192	399	12	745	(2)	229
2,671										
הכנסות שאינן מריבית	13	240	40	197	78	141	43	302	119	67
1,240										
סך כל ההכנסות	299	581	52	654	270	540	55	1,047	117	296
3,911										
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(63)	(49)	-	(125)	(54)	(42)	6	(19)	-	(13)
(359)										
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	82	646	22	376	115	107	60	92	170	185
1,855										
רווח (הפסד) לפני מס	280	(16)	30	403	209	475	(11)	974	(53)	124
2,415										
הפרשה (הטבה) למס	104	(3)	11	151	78	178	(4)	366	(31)	29
879										
רווח נקי (הפסד) המיוחס לכעלי מניות הבנק	176	(13)	19	252	131	297	(7)	634	(22)	84
1,551										
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020										
פעילות ישראל										סך הכל
משקי בית										פעילות חו"ל
										סך הכל
הלוואות לדיוור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר		
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו	258	366	13	442	176	369	9	363	(1)	221
2,216										
הכנסות שאינן מריבית	14	222	37	187	67	134	41	477	5	69
1,253										
סך כל ההכנסות	272	588	50	629	243	503	50	840	4	290
3,469										
הוצאות בגין הפסדי אשראי	51	4	-	106	53	207	-	2	-	124
547										
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	59	593	20	371	103	100	59	77	174	193
1,749										
רווח (הפסד) לפני מס	162	(9)	30	152	87	196	(9)	761	(170)	(27)
1,173										
הפרשה (הטבה) למס	60	(4)	11	56	32	72	(2)	276	(62)	(7)
432										
רווח נקי (הפסד) המיוחס לכעלי מניות הבנק	102	(5)	19	96	55	124	(7)	493	(108)	(19)
750										

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
פעילות ישראל										סך הכל	
משקי בית											
הלוואות לדיוור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר			
במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית, נטו	828	1,022	33	1,330	568	1,160	37	2,110	(3)	708	7,793
הכנסות שאינן מריבית	42	715	125	600	234	421	134	1,454	234	187	4,146
סך כל ההכנסות	870	1,737	158	1,930	802	1,581	171	3,564	231	895	11,939
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(91)	(57)	-	(233)	(117)	(227)	5	(10)	-	1	(729)
סך כל ההוצאות	238	1,897	72	1,168	344	320	175	266	518	554	5,552
התפעוליות והאחרות	723	(103)	86	995	575	1,488	(9)	3,308	(287)	340	7,116
רווח (הפסד) לפני מס	263	(36)	31	367	212	546	(4)	1,203	(78)	78	2,582
הפרשה (הטבה) למס	460	(67)	55	628	363	942	(5)	2,160	(209)	231	4,558
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק											
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021											
אשראי לציבור, ברוטו	99,970	27,178	406 ^(א)	55,653	32,468	88,397	2,714	-	-	23,423	330,209
פיקדונות הציבור	-	121,770	26,017	84,371	60,150	82,539	101,373	-	-	24,656	500,876
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020											
פעילות ישראל										סך הכל	
משקי בית											
הלוואות לדיוור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר			
במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית, נטו	737	1,141	50	1,384	539	1,057	59	841	(7)	705	6,506
הכנסות שאינן מריבית	46	694	111	579	217	399	166	551	13	204	2,980
סך כל ההכנסות	783	1,835	161	1,963	756	1,456	225	1,392	6	909	9,486
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	189	237	-	623	263	740	(2)	3	-	229	2,282
סך כל ההוצאות	180	1,786	60	1,105	311	286	171	220	524	578	5,221
התפעוליות והאחרות	414	(188)	101	235	182	430	56	1,169	(518)	102	1,983
רווח (הפסד) לפני מס	148	(69)	36	83	67	153	21	454	(161)	20	752
הפרשה (הטבה) למס	266	(119)	65	152	115	277	35	710	(357)	68	1,212
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק											
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020											
אשראי לציבור, ברוטו	88,044	26,394	309 ^(א)	50,106	28,728	73,973	637	-	-	23,270	291,461
פיקדונות הציבור	-	120,807	26,453	74,131	46,798	63,416	71,071	-	-	24,439	427,115

(א) כולל יתרת הלוואות לדיוור ליום 30 בספטמבר 2021 בסך 158 מיליון ש"ח, וליום 30 בספטמבר 2020 בסך 109 מיליון ש"ח.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										
פעילות ישראל										סך הכל
משקי בית										
הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר		
במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית, נטו	995	1,499	57	1,802	724	1,441	73	1,202	(6)	8,723
הכנסות שאינן מריבית	61	923	151	773	290	549	207	1,127	22	4,366
סך כל ההכנסות	1,056	2,422	208	2,575	1,014	1,990	280	2,329	16	13,089
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	174	271	-	569	285	1,001	(1)	(29)	-	2,552
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	243	2,345	83	1,531	421	376	231	321	717	7,046
רווח (הפסד) לפני מס	639	(194)	125	475	308	613	50	2,037	(701)	3,491
הפרשה (הטבה) למס	236	(73)	47	177	117	219	19	804	(229)	1,356
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	403	(121)	78	298	191	394	31	1,220	(472)	2,102
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020										
אשראי לציבור, ברוטו	90,133	26,212	320 ^(נ)	50,658	29,502	77,154	4,386	-	-	300,631
פיקדונות הציבור	-	121,146	26,082	77,259	47,145	72,512	80,499	-	-	447,031

(א) כולל יתרת הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2020 בסך 103 מיליון ש"ח.

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 בספטמבר 2021 בכ-11,534 מיליון ש"ח בהשוואה ל-10,818 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020 והתרומה של החברות המוחזקות בתשעת החודשים הראשונים של 2021 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 777 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 111 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 בספטמבר 2021 בכ-7,812 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,243 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2020. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של 2021 ברווח בסך 559 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 84 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לאומי פרטנרס בע"מ

בהמשך להגדלת היקף ההשקעות הריאליות בקבוצת לאומי וכחלק מהליך שינוי מבני בשנת 2020, בחודש מרס 2021 הנפיקה לאומי פרטנרס שטרי הון ללאומי אחזקות פיננסיות בע"מ בסך כולל של 885 מיליון ש"ח. השטרות אינם נושאים ריבית ו/או הצמדה ויפרעו לפי דרישת לאומי אחזקות פיננסיות אך בכל מקרה לא לפני חלוף 5 שנים ממועד ההנפקה.

ביום 19 ביולי 2020 הודיע בנק ישראל לבנק כי בנוגע למגבלה הקבוצתית על ההשקעות הריאליות, על הבנק לפעול בהתאם לתיאבון הסיכון שיקבע בנושא, בכפוף להליכי בחינה ואתגור שיבוצעו על ידי קווי ההגנה לרבות הביקורת הפנימית ובכפוף לעמידה במגבלת השקעות ראליות, בהתאם לסעיף 23' לחוק הבנקאות רישוי.

למידע נוסף ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות כדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

מכירת מניות ריטיילורס

ביום 13 במאי 2021 מימשה לאומי פרטנרס בע"מ אופציה שהוקצתה לה בד בבד עם השקעתה בחברת ריטיילורס בע"מ. הרווח לפני מס שהבנק רשם בתקופה המדווחת בגין המניות שנמכרו ובגין שערוך המניות שנותרו הסתכם בכ-130 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 16.1](#).

מכירת מניות איירונסורס

ביום 28 ביוני 2021 מכרה לאומי פרטנרס, 1,290,230 מניות של חברת איירונסורס בע"מ במסגרת מיזוג של איירונסורס עם חברת SPAC, והפיכת איירונסורס לחברה נסחרת בבורסת ניו-יורק. ללאומי פרטנרס נשארה, לאחר השלמת המיזוג ומכירת המניות האמורה לעיל, החזקה במניות איירונסורס בשיעור של כ-0.75%. על מניות אלו חלות הוראות חסימה חוזיות למשך 6 חודשים החלות על בעלי מניות של איירונסורס.

הרווח לפני מס שהבנק רשם בתקופה המדווחת בגין המניות שנמכרו (בהתבסס על מחיר המניות במיזוג) ובגין שערוך המניות שנותרו הסתכם בכ-267 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 16.1](#).

הסכם השקעה באורשי

ביום 28 ביוני 2021 התקשרה לאומי פרטנרס בע"מ עם חברת אורשי גש בע"מ (להלן: "אורשי") ובעלי השליטה באורשי (להלן: "בעלי השליטה"), בהסכם לרכישת 20% ממניותיה של אורשי בתמורה לסך של כ-40 מיליון ש"ח (בדרך של הקצאה פרטית ושל רכישת מניות מבעלי השליטה).

עם חתימת הסכם ההשקעה קיבל הבנק, ללא תמורה, אופציה לרכישת 55% ממניותיה של אורשי, אשר תהיה ניתנת למימוש לאחר שלוש עד ארבע וחצי שנים ממועד השלמת ההשקעה, וזאת כנגד תמורה שתיקבע לפי שווי חברה של 429 מיליון ש"ח או 525 מיליון ש"ח, בהתאם למועד המימוש ("האופציה הראשונה").

במועד מימוש האופציה הראשונה תעמוד לבנק אופציה נוספת לרכוש את יתרת מניותיהם של בעלי השליטה (25%), אשר תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 18 חודשים ממועד מימוש האופציה הראשונה כנגד תמורה שתיקבע לפי שווי החברה ("האופציה השנייה"). במקרה שהבנק לא יממש את האופציה השנייה, תעמוד לבעלי השליטה אופציה למכור לבנק את כל מניותיהם באורשי, כנגד תמורה בסך השווה ל-90% מתמורת מימוש האופציה השנייה. אופציה זו תהיה ניתנת למימוש במשך 180 ימים החל מסיום תקופת האופציה השנייה.

ביום 2 בנובמבר 2021 התקבלה בבנק החלטת רשות התחרות, המאשרת את עסקת ההשקעה, לתקופה של שלוש שנים. נכון למועד פרסום הדוח, טרם התקיימו יתר התנאים המתלים הנדרשים להשלמת העסקה.

למידע נוסף ראה [ביאור 16.1](#).

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ב-30 בספטמבר 2021 הסתכם ב-3,688 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,543 מיליון ש"ח בסוף 2020.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2021 הסתכמה ברווח בסך 215 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך חודש מרס 2021 התקבל אישור מהרגולטור הסיני לסגירת הנציגות שהפעיל הבנק בסין. הסגירה המלאה של הנציגות הושלמה במהלך חודש מאי 2021.

למידע נוסף בנוגע לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#).

בנק לאומי ארה"ב

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley"). בעסקה שמשקפת שווי של כ-1.2 מיליארד דולר ל-BLUSA (כ-140% על ההון העצמי).

Valley הינה חברת החזקות בנקאית שמחזיקה ב-Valley National Bank ("Valley Bank"). הוקם בשנת 1927. עם השלמתה של העסקה, צפוי Valley Bank להפוך לאחד מ-29 הבנקים האמריקאיים הגדולים, שמניותיהם נסחרות בנאסד"ק.

עם השלמת העסקה וביצוע הליכי המיזוג, BLC תמוזג ל-Valley ו-BLUSA תמוזג ל-Valley Bank ("הסכם המיזוג").

התמורה בגין העסקה תשולם לבנק במניות Valley (90% מהתמורה) והיתרה במזומן. לאחר השלמת העסקה צפוי הבנק להחזיק כ-14.2% מהון המניות של Valley וצפוי להיות בעל המניות הגדול ביותר ב-Valley, אך לא בעל שליטה.

הרווח שצפוי לבנק מהשלמת העסקה הינו בין 750-650 מיליון ש"ח לאחר מס. הרווח הסופי ייקבע בהתאם למחיר המניה, ההון העצמי של BLC ושער החליפין בסמוך למועד ההשלמה.

במקביל לחתימת הסכם המיזוג, נקשר הבנק בהסכם בעלי מניות עם Valley, במסגרתו סוכמו, בין היתר, התנאים הבאים:

- הבנק יהיה זכאי למנות 2 דירקטורים לדירקטוריון Valley (שישרתו גם בועדות מרכזיות), ובנוסף גם משקיף לדירקטוריון Valley, וכן 2 דירקטורים לדירקטוריון Valley Bank. ירידה לרף החזקה של כ-12.5% ב-Valley תפחית את הזכאות של הבנק למינוי של נציג אחד בדירקטוריון של כל אחת מהחברות וירידה באחזקות של הבנק מתחת לכ-5% ב-Valley תבטל את הזכות של הבנק לנציגות בדירקטוריון שלהן.
- חסימה על מניות Valley שיחזיק הבנק לתקופה של 4 שנים, אשר תשתחרר באופן לינארי בשיעור של 25% בכל שנה.
- המשך ביצוע עסקאות השתתפות ומתן מענה לצרכי לקוחות קבוצת לאומי שלהם פעילות בארצות הברית.
- בנושאי תגמול, מינויים של דירקטורים ו-Shareholder proposal הצבעה של הבנק באסיפת בעלי המניות של Valley תהא לפי המלצת דירקטוריון Valley.

השלמת העסקה (הסכם המיזוג והסכם בעלי המניות) תלויה בהתקיימות תנאים מתלים ובהם: אישור בנק ישראל, אישורים של הרגולטורים הרלוונטיים בארה"ב, לרבות קבלת אישור, כי הבנק אינו בעל שליטה ואינו source of strength לפי הדין האמריקאי ב-Valley, ואישור האסיפה הכללית של Valley.

להערכת הבנק, השלמת העסקה צפויה להביא לשיפור של כ-0.5% ביחסי ההון של לאומי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 23 בספטמבר 2021 (מספר אסמכתא: 080569-01-2021).

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020 ובדוח על הסיכונים לשנת 2020](#) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושאנים פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכונים שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכון רגולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון סביבתי, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו-כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרים גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

חומרת גורמי סיכון

השינויים שחלו ביחס לטבלה שפורסמה בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020 הם בסיכון התפעולי והאשראי. ברבעון השני לשנת 2021 הוחלט על הפרדת ההערכה של סיכון הסייבר והסיכון התפעולי לאור ייחודיות הסיכון והשלכותיו. סיכון הסייבר ממשיך להיות מוערך כבינוני-גבוה והסיכון התפעולי מוערך כבינוני, כלומר הפחתה ברמה אחת בחומרת הסיכון התפעולי מ"בינונית גבוהה" ל"בינונית", כתוצאה מיציבות הסביבה התפעולית בדגש על התמודדות עם משבר הקורונה. ברבעון השלישי רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות הלווים והביטחונות ירדה מ"בינונית גבוהה" ל"בינונית". המדובר במשבר מתמשך, עם זאת ככל שחולף הזמן, הידע בעולם גדל ובשילוב הניסיון הנצבר רמת אי הוודאות פוחתת.

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב וחשיפות בגין פעילות בנגזרים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכוני אשראי מנטר הבנק את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של ההפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדיר, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף.

במהלך התקופה המדווחת בוצעו התאמות בניהול סיכון האשראי ובתיאבון הסיכון. לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי הקשור לסיכון אשראי.

השפעת משבר הקורונה על סיכון האשראי

התרחבות הפעילות הכלכלית במשק נמשכה גם ברבעון השלישי על רקע שיעורי ההתחסנות הגבוהים ומתן מנת החיסון השלישית ("דחף").

על פי אינדיקטורים כלכליים שפורסמו לאחרונה, ניכר כי גם ברבעון השלישי המשק המשיך בהליך ההתאוששות הכלכלית במרבית ענפי הפעילות, אם כי, קיים פער במידת ההתאוששות בין הענפים שנפגעו מהמשבר באופן משמעותי ביותר לשאר ענפי המשק.

שוק העבודה משקף שיעור אבטלה גבוה יותר מזה שהיה טרום המשבר. יחד עם זאת, במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמה מגמה של שיפור, תוך ירידה בשיעור האבטלה.

שיעור האבטלה צפוי להמשיך ולרדת באופן איטי ורמתו בשנה הקרובה אינה צפויה לחזור לזו שלפני המשבר.

אמנם מדובר במשבר עולמי מתמשך הצפוי ללוות אותנו בתקופה הקרובה, אולם ככל שחולף הזמן, נצברים בעולם ידע וניסיון המפחיתים את רמת חוסר הוודאות. ראוי לציין כי רוב הלקוחות העסקיים והפרטיים להם נדחו חלויות, חזרו, בשלב זה, לשלם באופן סדיר.

הבנק ממשיך לבחון את הדרכים למתן סיוע ללקוחותיו שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר.

במסגרת זו מחודדים באופן שוטף דגשים בהעמדת אשראי ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק, תוך היערכות והתאמת הפעילות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 לדצמבר 2020](#).

ההכנסה מהפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמה בכ-396 מיליון ש"ח בהפרשה הפרטנית ובסך של כ-333 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. ההכנסה מהפסדי אשראי ברבעון השלישי של השנה הסתכמה לסך של כ-151 מיליון ש"ח בהפרשה הפרטנית ולסך של כ-208 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. הכנסות אלו הושפעו באופן מהותי מגביות, מהירידה במצב התחלואה, משיפור בפרמטרים המקרו כלכליים ומההתרחבות הכלכלית במשק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. ההפרשה להפסדי אשראי מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה.

תהליך ההפרשה כולל שלושה שלבים מרכזיים, אשר הותאמו לנסיבות משבר הקורונה:

- זיהוי ואיתור לווים בעלי אינדיקטורים שליליים, לרבות לווים אשר נפגעו ממשבר הקורונה, או פועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר. הבנק שם דגש רב על תהליכי חיתום אשראי קפדניים ופעילויות הניטור והליווי על מנת להבין את התפתחות הסיכונים הגלומים בתיק האשראי, להיערך מבעוד מועד ולבצע התאמות נדרשות. בתוך כך, עורך הבנק בחינה זהירה של הצורך להחמיר את דירוג הסיכון והסיווג של חובות שעלולים להיות מושפעים לרעה מהמשבר.
- ביצוע הוצאות להפסדי אשראי ביחס לחובות פגומים ברמה הפרטנית (Individual).

- ביצוע הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית (Collective). במסגרת זו, מתבסס הבנק על מידע הקיים בידיו, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, סיווג החוב, תאבון הסיכון, תנאי הכלכלה וכיו"ב. בתהליך זה מושם דגש על השינוי במאפייני הסיכון של הלקוחות ושל ענפי המשק השונים ובהערכות הכלכליות, בהתייחס, בין היתר, לשיעור האבטלה והצמיחה. החמרה בכל אחד מפרמטרים אלה עלולה להביא להגדלת ההפרשה להפסדי אשראי, ולהפך. שיעור האבטלה עודדנו גבוה מזה שהיה טרום המשבר, הן בהגדרה הרגילה (בלתי מועסקים) והן בהגדרה ה"רחבה" (הכוללת מלבד בלתי מועסקים גם עובדים הנעדרים זמנית מהעבודה מסיבות הקשורות בקורונה וכן עובדים אשר לא משתתפים בכח העבודה ופוטרו ממרס 2020). עם זאת, במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה ניכרה מגמה של שיפור תוך ירידה בשיעור האבטלה. בחודש ספטמבר 2021, כ-338 אלף עובדים (כ-7.9% מכח העבודה) מצויים בהגדרה הרחבה של שיעור האבטלה. להערכת הבנק, שנת 2021 צפויה להסתכם (בממוצע שנתי) בשיעור אבטלה רחבה של כ-10%, ושנת 2022 צפויה להסתכם בשיעור של כ-5.5%-6.0% (בממוצע שנתי). מעבר לכך, נכון לחודש אוקטובר 2021, הבנק צופה עלייה של כ-7.2% בתוצר ב-2021. מדובר בצמיחה מהירה לאחר התכווצות התוצר בשיעור של 2.2% בשנת 2020. ההאצה המשמעותית בצמיחה משקפת גידול ניכר בצריכה הפרטית, שהינו סעיף גדול במשקלו ברכיבי החשבונאות לאומית, התרחבות ההשקעות בנכסים קבועים, עם דגש על כלי רכב והמשך הצמיחה של היצוא, עם דגש על יצוא שירותי הי-טק. לפיכך, הצמיחה המהירה לצד הירידה בשיעור האבטלה, המשקפים את הסתגלותם של מרבית ענפי המשק לשגרת פעילות בתקופת קורונה, מצמצמים את פגיעותו של המשק להיקף התחלואה, ביחס למצב ברבעונים קודמים.

במסגרת תהליך כימות ההפרשה חושבו תרחישים המייצגים נסיבות ומצבים אשר לדעת ההנהלה הינם במנעד הסבירות, להם יוחסו משקלות לצורך כימות האומדן הטוב ביותר. יודגש כי בעטייה של אי הוודאות שהצמצמה אך עדיין אופפת את הנסיבות הנוכחיות - ובהתאם - הקושי שהצמצם אך עדיין קיים בזיהוי, הכרה ומדידה של הפסדי האשראי, אומדן הפסדי האשראי בצל המשבר הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה נראות מעודדות יותר. במקביל, השפעות הצעדים ותוכניות הסיוע שאושרו בתחילת המשבר הולכות ומתפוגגות, והבנק לא צופה שתהיה להן השפעה שלילית משמעותית על סיכון האשראי, לאור הצטברות אינדיקציות חיוביות בקשר עם האוכלוסיות שנהנו מתוכניות הסיוע הנ"ל הן בקרב משקי הבית והן בקרב הלוויים העסקיים כגון: שיעורם הגבוה של הלוויים שחזרו לשלם לאחר תקופת הדחיות, שיעורם הנמוך של הלוויים שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסיית הלוויים שחזרו לשלם, שיעורם הגבוה של לווים שהועמדה להם הלוואה בערבות מדינה שהחלו בהחזר האשראי, שיעור הלוויים הנמוך שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסייה זו וכיוצא באלה. על מנת לשקף באופן נאות את השיפור בנתונים הכלכליים ועל רקע האינדיקציות המעודדות כאמור לעיל, עדכן הבנק את התרחישים שצוינו לעיל, תוך הגדלת משקלן של התחזיות האופטימיות לצורך גיבוש האומדן הטוב ביותר.

לאור אופיו המתמשך של המשבר, הבנק המשיך לבחון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים, תוך מתן משקל הן להתפתחויות שנסקרו לעיל והן להערכות לפיהן הסיכון לפגיעה חדשה נוספת בפעילות העסקית מההיבט האפידמיולוגי קטן מבעבר, הודות לאחוזי ההתחסנות הגבוהים באוכלוסייה ולהתאמת המשק לפעילות בתקופת עלייה בתחלואה. שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי.

הערכות ותחזיות כלכליות ואחרות באשר למשך המשבר וחומרתו עלולות להשתנות, ולפיכך נתונות בחוסר וודאות. משכך, קשה להעריך או לצפות כיצד ישתנה מצב הלקוחות והתנהגותם. קשה להעריך כיצד שינויים פוטנציאליים במשתנה כלשהו עלולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה, הואיל וההנהלה מתחשבת במנעד רחב של גורמים, מדדים ואינדיקטורים בתהליך גיבוש האומדן. ייתכן ששינויים במשתנים אלה לא יחולו באותו שיעור, או לא יהיו עקביים בהשפעתם על הרכיבים השונים של תיק האשראי. יתר על כן, שינויים עתידיים באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכולים לנבוע מגורמים שונים ומגוונים, כגון שינויים ביתרות האשראי, תמהיל האשראי הענפי, איכות הלוויים, מחיקות, סיווגים חשבונאיים וכיוצא באלה. למרות האמור לעיל, על מנת להמחיש את רגישות ההפרשה וכדי לבחון את ההשפעה האלטרנטיבית של הנחות והערכות אחרות, השתמש הבנק בתרחישים השונים אשר גובשו לצורך בסיס האומדן, והשווה אותם ליתרת ההפרשה שהוכרה במועד המאזן וכומתה על בסיס הקצאת משקלות לתרחישים אלה. במסגרת זו, הניח הבנק שבתרחיש אופטימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו התדרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה נמוך יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס וזאת בהתבסס על שורה של משתנים שונים כמתואר לעיל, נסיבות שעשויות להיות מלוות בשיעור אבטלה נמוך מזה הקיים בהערכות הבסיס לצד שיעור צמיחה בשיעור גבוה יותר מזה שבהערכות הבסיס. מאידך, הניח הבנק באופן אלטרנטיבי כי בתרחיש פסימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו התדרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה גבוה יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס בהתבסס על משתנים שונים כמתואר לעיל, נסיבות שעלולות להיות מלוות בשיעור אבטלה על פי הגדרתו הרחבה, אשר עשוי לעמוד על שיעור חד ספרתי בממוצע שנתי הגבוה מזה שבתרחיש הבסיס, לצד שיעור צמיחה נמוך יותר ביחס להערכות הבסיס. הבנק השווה את תוצאות שני התרחישים האלטרנטיביים לעיל ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי שהוכרה בדוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021. מבלי להתחשב בהשפעות של קיזוז או קורלציה, ההשפעה של האמור לעיל, באופן היפותטי, עשויה להביא להקטנה או להגדלה של ההפרשה להפסדי אשראי בכ-0.1 או ב-0.2 מיליארד ש"ח, בהתאמה, כתלות בהנחות התרחיש.

ניתוח זה הינו סובייקטיבי ואינו מיועד, או מתיימר, להעריך שינויים עתידיים בהפרשה להפסדי אשראי מסיבות רבות, ביניהן:

- השפעות השינויים עלולות שלא להתנהג באופן ליניארי.
 - קיימים קשרי גומלין, אשר עשויים להיות מהותיים, בין השינויים.
 - המשבר השפיע על תחומים רבים במהירות, בעוצמה ובדפוס שלא נראו באחרונה בהיסטוריה, ולכן חוסר הוודאות מעיב על כל תהליך אמידה.
 - שינויים משמעותיים בחומרת המשבר ובמשכו, המצב האפידמיולוגי, הופעתם של וריאנטים חדשים, ההשפעות של התמיכה הממשלתית, התפתחויות במישור הבריאותי ומהירות ההתאוששות יכולים להשפיע באופן משמעותי על אומדני ההפרשה, ללא קשר לרגישויות שהומחשו לעיל.
 - קיום הפגיעה הכלכלית ויכולת הלקוח להתמודד עמה תלויים בגורמים רבים אשר אינם ברורים בשלב זה כל צרכם, ובכללם מהירות החזרה לשגרה, הצלחת מבצעי ההתחסנות לאורך זמן, התמודדות רפואית עם וריאנטים, יכולת עסקים ומשקי בית להתמודד ולהסתגל באמצעות שינוי דפוסי פעילות והתנהגות, תמיכת הממשלה, פעולות בנק ישראל וכיוצא באלה.
- הבנק סבור שהאומדן הקיים הינו נאות במועד הדיווח. הואיל ושיקול דעת משמעותי הופעל במסגרת ניתוח זה, ייתכן שאחרים אשר יבצעו ניתוחים דומים יגיעו למסקנות שונות.
- יובהר כי חוסר הוודאות לגבי אופן התפתחות המשבר והשלכותיו על הכלכלה הריאלית עדיין קיים, כך שההפרשה יכול שתשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בהתאם להתפתחויות ובעטיו של חוסר הוודאות כמתואר לעיל.

למידע נוסף, ראה [פרק סיכומי אשכנז בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

הבנק יישם בשנת 2021 את הנחיות בנק ישראל בנושא נגיף הקורונה ואימץ את המתווים האחדים שפרסם בנק ישראל עד כה לשינוי בתנאי הלוואות, בעיקר באמצעות דחיית תשלומים של אנשים פרטיים ולקוחות עסקיים.

למידע נוסף ראה פרק [סיכומי אשכנז בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020, ליום 31 במרס 2021 וליום 30 ביוני 2021](#).

חלק הארי של יתרות החוב הרשומות של ההלוואות שאושרו בגין דחיות נכון למועד הדוח, שעדיין נמצאות בתקופת הדחיה ושאין מסווגות בסיווג בעייתי, הוא לתקופה העולה על שישה חודשים.

הבנק עוקב אחר כלל לקוחותיו ובכלל זה גם אחר אוכלוסיית הלקוחות אשר דחו תשלומי הלוואה על מנת לזהות במועד כל התדרדרות באשראי לרבות חשיפה פוטנציאלית להפסד. זאת הן במסגרת תהליכי הניטור והאיתור של הלקוחות ברשימות המעקב השוטפות של הבנק והן במסגרת ניטור ייעודי לזיהוי לקוחות בעלי פוטנציאל פגיעה גבוה יותר מהמשבר.

מתוך סך המשכנתאות שהוקפאו שעדיין קיימת בגינן יתרת חוב ל-31 באוקטובר 2021 כ-87.5% חזרו לשלם כרגיל.

ליום 31 באוקטובר 2021 כ-2.4% מסך חבות המשכנתאות עדיין מצויות בסטטוס של הקפאת תשלומים.

למידע נוסף אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה, למידע נוסף ראה פרק [סיכומי אשכנז בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020, וליום 31 במרס 2021](#).

פרטים בדבר יתרת החובות בישראל^(x), לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה החל מיום 1 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה

[illegible]

(א) חובות אשר בוצעו לגביהם דחיות תשלומים בחברות בנות בחו"ל, הינם לפי מתוים מקומיים והיתרה בגינם אינה מהותית לדוחות הכספיים המאוחדים.

(ב) נכון ליום 31 באוקטובר 2021 הסתכמה יתרת האשראי בגינו נדחו תשלומים לסך של 3,389 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל הסתכמו לסך של 505 מיליון ש"ח.

(ג) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ואינה כוללת דחיה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

(ד) מזה: סווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 94 מיליון ש"ח.

(ה) מספר ההלוואות מוצג ביחידות.

הלוואות בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, הבנק חתם על הסכמים עם המדינה (שעודכנו מעת לעת) להעמדת הלוואות בערבות מדינה במסגרת "קרנות קורונה", שייעודן סיוע לעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), שנקלעו לקשיים תזרימיים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. תנאי הלוואות נקבעו על ידי משרד האוצר והם אחידים לכל סוגי הלוואות.

במסגרת העדכון של המדינה מפברואר 2021, אושר מתווה להעמדת הלוואות חדשות עם מח"מ של עד 10 שנים. במסגרת עדכון המדינה ממאי 2021 אושרה הארכת מח"מ של הלוואות קיימות לתקופה כוללת שלא תעלה על 10 שנים מיום העמדת הלוואה המקורית בכפוף לתנאים מסוימים.

כמו כן, בהלוואות קיימות הארכת תקופת הגרייס על הקרן בהלוואה ב-12 חודשים נוספים ובסך הכל לא יותר מ-24 חודשים מיום העמדת הלוואה המקורית ובכפוף לתנאים מסוימים. בתקופת הגרייס הנוספת על הקרן הריבית תשולם על ידי הלקוח. המתווה ביחס להארכת מח"מ של הלוואות קיימות עד 10 שנים היה בתוקף עד ליום 31 ביולי 2021 והוארך על ידי המדינה עד ליום 31 באוקטובר 2021.

כמו כן, בחודש פברואר 2021 הושווה סכום הלוואה המקסימלי בין המסלולים הכללי והמוגבר. העסק יהיה זכאי לקבלת הלוואות בכל המסלולים יחדיו עד 40% מהמחזור השנתי ובסכום שלא יעלה על 20 מיליון ש"ח. זכאות לסכום הלוואה מקסימאלי ניתן לחשב לפי מחזור הכנסות מדווח בדוחות הכספיים לשנת 2019 או לשנת 2020 נתון להחלטת הלקוח.

קבלת ערבות המדינה סייעה לבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ותרמה באופן חיובי לאיכות תיק האשראי של הבנק.

מידע בדבר אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה ליום 30 בספטמבר 2021

סיווג לקוח	יתרת חוב רשומה ליום 30 בספטמבר 2021	יתרת חוב רשומה ליום 31 בדצמבר 2020
	במיליוני ש"ח	
עסקים קטנים וזעירים	3,877	3,807
עסקים בינוניים	1,373	1,595
עסקים גדולים	370	469
סך הכל	5,620	5,871

הערות:

1. סיווג הלקוחות מבוסס על מגזרי פעילות - פיקוחיים.
2. עד סמוך לפרסום הדוח העמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה הלוואות לעסקים בסך של כ-6.7 מיליארד ש"ח. בנוסף אישר הבנק הלוואות בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח שטרם נמשכו על ידי הלקוחות.

למידע נוסף בנושא זה ראה פרק [סיכון אשראי בדוח הדיקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2021			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
223,476	96,855	25,131	345,462
104,853	3,211	12,539	120,603
328,329	100,066	37,670	466,065
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
2,451	2,657 ^(ג)	1,612	6,720
6,063	701	610	7,374
2,887	683	200	3,770
351	-	65	416
2,825	18	345	3,188
8,514	3,358	2,222	14,094
909	-	225	1,134
9,423	3,358	2,447	15,228
80	680	50	810
337,752	103,424	40,117	481,293
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,600	18	163	2,781
3	-	-	3
2,603	18	163	2,784
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.84%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ד) בעקבות משבר הקורונה הרחיב הבנק את הגדרת סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע בהלוואות לדיוור, כך שהיא תכלול גם את אוכלוסיית הלקוחות שאושרה להם במהלך חיי ההלוואה דחיית תשלומים ארוכה משישה חודשים ומצויים עדיין בתקופת הדחיה.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
192,548	83,570	24,000	300,118
85,996	2,888	17,309	106,193
278,544	86,458	41,309	406,311
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
3,304	3,909	1,553	8,766
6,765	833	656	8,254
3,788	785	271	4,844
608	-	60	668
2,369	48	325	2,742
10,069	4,742	2,209	17,020
958	-	212	1,170
11,027	4,742	2,421	18,190
76	785	43	904
289,571	91,200	43,730	424,501
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,108	22	239	2,369
12	-	-	12
2,120	22	239	2,381
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.81%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

31 בדצמבר 2020			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
198,744	83,930	24,028	306,702
88,669	3,226	17,129	109,024
287,413	87,156	41,157	415,726
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
3,358	5,687 ^(ד)	1,519	10,564
7,213	772	641	8,626
3,177	722	250	4,149
404	-	54	458
3,632	50	337	4,019
10,571	6,459	2,160	19,190
873	-	212	1,085
11,444	6,459	2,372	20,275
56	720	38	814
298,857	93,615	43,529	436,001
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
3,212	50	207	3,469
12	-	-	12
3,224	50	207	3,481
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
1.15%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ד) בעקבות משבר הקורונה הרחיב הבנק את הגדרת סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע בהלוואות לדיוור, כך שהיא תכלול גם את אוכלוסיית הלקוחות שאושרה להם במהלך חיי ההלוואה דחיית תשלומים ארוכה משישה חודשים ומצויים עדיין בתקופת הדחיה.

תנועה ביתרת פגומים

תנועה בחובות פגומים בגין אשראי לציבור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
3,632	50	337	4,019
יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה			
506	17	184	707
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה			
(107)	(25)	-	(132)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום			
(249)	(2)	(51)	(302)
חובות פגומים שנמחקו			
(957)	(22)	(125)	(1,104)
חובות פגומים שנפרעו ^(א)			
-	-	-	-
התאמה מתרגום דוחות כספיים			
2,825	18	345	3,188
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה			

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
2,220	-	311	2,531
יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה			
1,138	48	169	1,355
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה			
(17)	-	(2)	(19)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום			
(347)	-	(44)	(391)
חובות פגומים שנמחקו			
(628)	-	(109)	(737)
חובות פגומים שנפרעו			
(1)	-	-	(1)
התאמה מתרגום דוחות כספיים			
2,365	48	325	2,738
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה			

(א) מזה: גביות בסך 135 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
2,324	-	317	2,641
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה			
525	-	166	691
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה			
(84)	-	-	(84)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב			
(76)	-	(30)	(106)
חובות בארגון מחדש שנמחקו			
(656)	-	(124)	(780)
חובות בארגון מחדש שנפרעו ^(א)			
2,033	-	329	2,362
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה			

(א) מזה: גביות בסך 88 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
729	-	290	1,019
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה			
731	-	159	890
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה			
-	-	-	-
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב			
(63)	-	(37)	(100)
חובות בארגון מחדש שנמחקו			
(359)	-	(109)	(468)
חובות בארגון מחדש שנפרעו			
1,038	-	303	1,341
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה			

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו ממועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחרים באופן פרטני, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים.

תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
911	7	212	1,130
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
(310)	(1)	(58)	(369)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
(250)	(2)	(50)	(302)
מחיקות חשבונאיות			
437	-	119	556
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
1	-	-	1
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
789	4	223	1,016
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
372	-	167	539
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
274	-	(17)	257
הוצאות בגין הפסדי אשראי			
(347)	-	(44)	(391)
מחיקות חשבונאיות			
230	-	97	327
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
(1)	-	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
528	-	203	731
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

למידע נוסף בנוגע לאופן קביעת שיעורי הפרשה קבוצתית ראה פרק [מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים](#). וכן לאופן קביעת שיעורי הפרשה קבוצתית בגין משבר הקורונה ראה פרק סיכומי אשראי, [השפעת משבר הקורונה](#).
למידע נוסף בנוגע להפרשות ראה [ביאור 6](#).

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2021	2020	2020
באחוזים			
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור	0.97	0.94	1.34
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	0.25	0.31	0.27
שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	1.64	2.09	2.12
שיעור (ההכנסות) ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	(0.31)	1.05	0.88
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת ^(א)	0.05	(0.21)	(0.18)
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	1.42	1.75	1.76
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום	146.96	185.79	131.62
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר	117.18	139.68	109.46
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ^(א)	3.46	(11.82)	(10.00)

(א) על בסיס שנתי.

בתקופה המדווחת נרשמה ירידה (שיפור) ברוב המדדים המובאים לעיל וזאת לאור ההתפתחויות החיוביות שנרשמו בתקופת הדוח בדמות הצלחתו של המבצע רחב ההיקף לחיסון האוכלוסייה והשפעתו החיובית על הורדת התחלואה ופתיחתו מחדש של המשק והשיפור באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס ההפרשה. הבנק ממשיך לעקוב באופן זהיר והדוק אחר ההתפתחויות במצב הכלכלה והבריאות והשלכותיהן האפשריות על סיכוני האשראי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2021						
הפסדי אשראי ^(ג)			מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
יתרת	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
הפרשה	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	ביצוע	אשראי
להפסדי	בגין הפסדי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	כולל ^(א)
אשראי	אשראי	פגום	בעייתי ^(ד)	אשראי	אשראי	
במיליוני ש"ח						
בגין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	27,442	26,791	545	204	(1)	(11)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ה)	73,742	73,254	346	99	98	(25)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	39,000	38,215	319	223	(14)	(57)
מסחר	31,547	30,892	565	189	(132)	5
שירותים פיננסיים	42,154	42,146	8	3	(19)	(8)
ענפים אחרים	50,223	48,214	1,709	919	(495)	(127)
סך הכל מסחרי^(ו)	264,108	259,512	3,492	1,637	(563)	(223)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	103,328	99,982	701	18	(91)	4
אנשים פרטיים - אחר	39,726	37,284	624	344	(57)	14
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	407,162	396,778	4,817	1,999	(711)	(205)
בנקים בישראל וממשלות בישראל	36,215	36,215	-	-	-	(1)
סך הכל פעילות בישראל	443,377	432,993	4,817	1,999	(711)	(205)
בגין פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - פעילות בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	74,131	69,287	3,060	1,370	(18)	84
בנקים וממשלות בחו"ל	60,526	60,525	1	1	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	134,657	129,812	3,061	1,371	(18)	84
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	578,034	562,805	7,878	3,370	(729)	(121)

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 346,820, 134,037, 13,772, 6,565, 76,840 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,579 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2020						
הפסדי אשראי ^(ג)			מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
יתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	אשראי
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	כולל ^(א)
להפסדי	נטו	בגין הפסדי	אשראי	אשראי	ביצוע	אשראי ^(ה)
אשראי		אשראי	פגום	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)	
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	77	176	328	597	25,697	26,667
בנינו ונדל"ן - בינוי ^(ו)	28	143	135	354	57,389	57,865
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	(6)	114	211	513	31,617	32,425
מסחר	42	334	451	1,023	29,333	31,021
שירותים פיננסיים	(47)	78	5	14	30,535	30,549
ענפים אחרים	120	449	536	1,532	43,387	45,652
סך הכל מסחרי ^(ז)	214	1,294	1,666	4,033	217,958	224,179
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	5	189	22	808	86,325	91,033
אנשים פרטיים - אחר	124	237	325	674	40,905	43,324
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	343	1,720	2,013	5,515	345,188	358,536
בנקים בישראל וממשלות בישראל	-	3	-	-	46,898	46,898
סך הכל פעילות בישראל	343	1,723	2,013	5,515	392,086	405,434
בנין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	115	559	953	3,349	61,123	65,965
בנקים וממשלות בחו"ל	-	-	15	15	56,237	56,252
סך הכל פעילות בחו"ל	115	559	968	3,364	117,360	122,217
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	458	2,282	2,981	8,879	509,446	527,651

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 306,181, 115,471, 12,550, 2,333, 91,116 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדירור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,838 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ^(ג)						
ייתר	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי
להפסדי	נטו	אשראי	אשראי	אשראי	ביצוע	כולל ^(א)
אשראי			פגום	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)	
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	26,086	25,216	511	281	147	105
בנין ונדל"ן - בינוי ^(ו)	62,099	61,643	350	137	145	25
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	33,769	32,926	525	332	100	(32)
מסחר	31,491	30,407	1,000	467	157	35
שירותים פיננסיים	33,751	33,739	12	4	51	(13)
ענפים אחרים	47,542	44,922	1,953	941	828	112
סך הכל מסחרי^(ז)	234,738	228,853	4,351	2,162	1,428	232
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	93,455	87,028	748	26	174	6
אנשים פרטיים - אחר	43,115	40,745	654	336	271	136
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	371,308	356,626	5,753	2,524	1,873	374
בנקים בישראל וממשלות בישראל	46,509	46,509	-	-	-	(1)
סך הכל פעילות בישראל	417,817	403,135	5,753	2,524	1,873	374
בנין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	64,693	59,100	3,481	1,732	678	155
בנקים וממשלות בחו"ל	53,737	53,722	15	15	1	(2)
סך הכל פעילות בחו"ל	118,430	112,822	3,496	1,747	679	155
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	536,247	515,957	9,249	4,271	2,552	529

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בנין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(א), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 311,668, 118,404, 15,255, 3,019, 87,901 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בנין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדיור שבנין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבנין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,707 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

במסגרת ניהול סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ממשיך הבנק לעקוב ולנטר את התיק בהתאם למגבלות הרגולטוריות, מדיניות האשראי ומאפייני סגמנט זה.

החל משנת 2016 מבטח הבנק את תיק הערבויות מכח חוק המכר (דירות). על פי החלטת הנהלת הבנק, לא חודש הביטוח הנ"ל לפרויקטים חדשים שהחלו מ-1 בינואר 2021.

פוליסות אלה, שנרכשו ממבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג אשראי בינלאומי גבוה, מבטחות את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. הביטוח מאפשר להפחית את ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי" (ההפחתה הינה בהתאם לדירוג מבטחי המשנה).

ביום 10 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לניהול בנקאי תקין מספר 315 ביחס למגבלת ענף בינוי ונדל"ן במערכת הבנקאית כדלקמן:

- הוארך התוקף בחמש שנים של ההקלה בהוראת השעה, שאפשרה לבנקים להגדיל את החשיפה לענף בינוי ונדל"ן מ-20% ל-22% (לא כולל תשתיות לאומיות), עד לשנת 2025.
 - מגבלת החשיפה לענף בינוי ונדל"ן (כולל תשתיות לאומיות) גדלה ב-2 אחוזים (סף המגבלה עלה ל-26% מ-24% מהיקף תיק האשראי).
 - נקבע כי אשראי, בגינו ניתן ביטוח אשראי כשיר יסווג לפי הענף המבטח. כך שלצורכי מדידת המגבלה הענפית אשראי לבינוי ונדל"ן המכוסה בביטוח אשראי כשיר יופחת מהחבות הענפית של ענף בינוי ונדל"ן.
- לאומי פעל בשנת 2021 באופן אקטיבי להרחבת הייזום בתיק הנדל"ן, תוך מיקוד בסגמנט המגורים ובלקוחות נבחרים בעלי חוסן פיננסי גבוה.
- הנדל"ן מוגדר על ידי הבנק כתחום ברמת סיכון מופחתת יחסית לענפי משק אחרים. הנ"ל נתמך בתחזיות המאקרו כלכליות, שיטת המימון והפיקוח ההדוקה והגיבוי בביטחונות נדל"ן.

סך כל שיעור האשראי הבעייתי בפעילות בישראל בענפים בינוי ופעילויות בנדל"ן מצוי בירידה בשנה האחרונה וכמו כן סך כל סיכון האשראי הבעייתי בענפים אלו (השגחה מיוחדת/נחות/פגום) בפעילות בישראל מסך הכל כל סיכון האשראי הבעייתי הכולל (השגחה מיוחדת/נחות/פגום) בפעילות בישראל נמוך ונמוך מחלקו בתיק האשראי הכולל.

בשל תנאי התחרות המתגברת, בוצעו בתקופה האחרונה חלק מהעסקאות בפרמטרים מקלים יחסית לעסקאות דומות שבוצעו בעבר. יציין כי עסקאות הנדל"ן מאושרות בתהליך חיתום מוקדם ותוך הגדרת הגנות מתאימות. בהתאם להנחיית בנק ישראל, הבנק בחן את חישוב ההפרשה הקבוצתית בנדל"ן וביצע התאמה בהפרשה על מנת להביא בחשבון גידול מהיר בתיק האשראי והקלות מסוימות בתנאי החיתום.

במסגרת ניהול סיכון האשראי השוטף בענף הבינוי והנדל"ן, ממשיך הבנק לעקוב ולנטר את התיק בהתאם למגבלות הרגולטוריות, מדיניות האשראי ומאפייני הסגמנט.

נכון ליום 30 בספטמבר 2021 הבנק עומד במגבלה הרגולטורית הקבועה בחוק ובמגבלות הפנימיות, שהינן בהלימה להערכת הבנק את הסיכון בענפי המשנה השונים. יחד עם זאת, לאור הגידול בפעילות בענף בתקופה המדווחת, פועל הבנק ליישום תכנית להפחתת יחס הריכוזיות בענף.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף ראה פרק [הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

השפעת משבר הקורונה

בחלוף מעל שנה וחצי מתחילת המשבר קצב הבניה למגורים טרם חזר לרמתו ערב משבר הקורונה בעיקר על רקע מחסור בכח אדם. עם זאת, ניתן לומר כי ענף "הבנייה למגורים" נפגע פחות מהמשבר מענפי משק אחרים. במהלך המשבר הענף הוגדר כחיוני, וניתנו הקלות ממשלתיות שאפשרו לו להמשיך לתפקד גם בתקופת הסגר (לרבות היתר להעסיק עובדים זרים).

השפעת המשבר על פעילות הענף הייתה בעיקר בטווח הקצר לנוכח חוסר הוודאות של רוכשי הדירות והשפעת הסגר על יכולת השיווק של היזמים בתחילת המשבר, שיצרו תנודתיות לא אופיינית.

עם זאת, הביקוש הקשיח יחסית הנובע מהגידול האוכלוסייה, לצד המחסור המתמשך הקיים ביחידות הדיור, מיתן את הפגיעה בענף והוא שמר על יציבות לאורך המשבר.

במהלך הסגרים ספגו המרכזים הבינוניים והגדולים בתחום המסחר, פגיעה משמעותית. בין הסגרים ובמיוחד מאז היציאה מהגל השלישי, המרכזים נהנים מפעילות מוגברת עקב שהיית הישראלים בארץ.

במבט קדימה עם החזרה של המשק לפעילות מלאה וככל שלא תתרחש עלייה משמעותית בתחלואה, אשר תגרום לעיכוב בתהליך היציאה של המשק מהמשבר, ההערכה היא כי מרכזים אלו ימשיכו להתאושש, אך בקצב איטי וזאת גם לאור מגמות המסחר המקוון ועודפי היצע שקיימים בשוק. על מנת לשמר את השוכרים, בעלי הנכסים נאלצו לתת להם הקלות בתקופת הסגר על ידי ויתור על שכר דירה, הפחתת תשלומים, הפחתת מחירים וכד'. מרכזי המסחר נערכו לפעילות במסחר מקוון שקיזזה באופן חלקי את השפעת המגבלות. בנוסף, פתיחה חלקית של מוצרים חיוניים ובעיקר חנויות מזון ופארם כמו גם שטחי השכרה למרפאות ושירותים אחרים אפשרו לקבל פדיון מסוים גם בתקופת המגבלות.

עוצמת הפגיעה שונה בהתאם לסוג הנכס כאשר הפגיעה המשמעותית ביותר הייתה במרכזים הסגורים בשל רמת המגבלות שחלו עליהם ולנוכח החשש הבריאותי של הצרכנים.

שוק המשרדים הפגין ככלל חוסן יחסי במהלך המשבר וספג פגיעה מתונה, בעיקר בעיר תל-אביב. בטווח הקצר הייתה פגיעה מסוימת בעיקר במשרדים הממוקמים בנכסים ישנים המושכרים לעסקים קטנים שספגו פגיעה במשבר.

ההערכות הן כי פגיעה זו לא תוביל לירידת מחירים משמעותית בטווח הבינוני והארוך בעיקר לנוכח העובדה כי עיקר הביקוש למשרדים הוא על ידי חברות שהפגיעה שלהם במשבר הייתה מתונה יותר (הייטק, פיננסיים וכד'). הפגיעה בטווח הקצר התמתנה לנוכח חוזים ארוכי טווח ועלויות מעבר גבוהות לחברות שהשקיעו בנכסים.

במסגרת ניתוח המגמות דלעיל, מחודדים באופן שוטף דגשים בהעמדת אשראי ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק, תוך הערכות והתאמת הפעילות לשינויים במצב המשק ובפעילות הלקוחות. הבנק ממשיך לבחון את הדרכים למתן סיוע ללקוחותיו שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר.

במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

למידע נוסף ולפירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ראה פרק זה [בדוח הדיסקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

התפתחות החבויות לענף בינוי ונדל"ן (בישראל ובחו"ל)

		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
		2020	2020	2020	2021
שינוי בהשוואה ל-31 בדצמבר 2020		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
		באחוזים			
סיכון אשראי מאזני	85,054	67,085	70,646	14,408	20.4%
ערבויות לרוכשי דירות ^(א)	7,060	5,236	5,181	1,879	36.3%
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ^(א)	36,862	32,095	33,928	2,934	8.6%
סך הכל סיכון אשראי כולל	128,976	104,416	109,755	19,221	17.5%

(א) במונחי סיכון אשראי.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס - הבנק

30 בספטמבר	31 בדצמבר
2021	2020
סיכון אשראי ^(א) כולל	
במיליוני ש"ח	
בביטחון נדל"ן בישראל	
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:	
קרקע גולמית	12,576
נדל"ן בתהליכי בנייה	31,126
נדל"ן שבנייתו הושלמה	31,890
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל	75,592
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל	19,932
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל	95,524

(א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

להלן הרכב ייעוד האשראי בביטחון נדל"ן בישראל - הבנק

30 בספטמבר	31 בדצמבר
2021	2020
סיכון אשראי ^(א) כולל	
במיליוני ש"ח	
דיור	38,250
משרדים	13,750
תעשייה	3,753
מסחר ושירותים	19,839
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל	75,592

(א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

קבוצות לווים¹

הקבוצה מקיימת תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי היא ממלאת אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2021, הבנק עומד במגבלות הקבוצות בהוראה.

למידע נוסף אודות קבוצות לווים ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית). לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה, וכל הנשלט על ידם. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2021			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(ג)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
ארה"ב	28,777	7,624	36,401
בריטניה	22,149	12,985	35,134
צרפת	1,446	2,434	3,880
שווייץ	2,622	1,724	4,346
גרמניה	3,774	1,389	5,163
אחרות	27,411	3,179	30,590
סך הכל החשיפה למדינות זרות	86,179	29,335	115,514
מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)	973	259	1,232
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)	1,083	917	2,000
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)	176	17	193

30 בספטמבר 2020			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(ג)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
ארה"ב	30,882	5,962	36,844
בריטניה	17,430	7,635	25,065
צרפת	3,191	2,060	5,251
שווייץ	1,123	1,964	3,087
גרמניה	4,800	1,574	6,374
אחרות	22,280	2,141	24,421
סך הכל החשיפה למדינות זרות	79,706	21,336	101,042
מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)	1,102	240	1,342
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)	1,074	703	1,777
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)	1,253	265	1,518

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

חשיפה למדינות זרות (המשך)

31 בדצמבר 2020			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(ג)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
ארה"ב	29,300	5,774	35,074
בריטניה	17,678	8,049	25,727
צרפת	3,418	1,966	5,384
שווייץ	1,050	1,915	2,965
גרמניה	3,665	1,613	5,278
אחרות	22,090	2,616	24,706
סך הכל החשיפה למדינות זרות	77,201	21,933	99,134
מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)	917	276	1,193
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)	1,068	892	1,960
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)	1,018	152	1,170

(א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.

(ב) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ד) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.

(ה) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

(ו) הבנק קבע מספר קריטריונים שעל פיהם נקבעה רשימת המדינות אשר התנאים הנוכחיים בהן עשויים להעיד על בעיות נזילות ויתכן שיהיו בעלי השפעה על יכולת הפירעון שלהן. היתרה מתייחסת ל-11 מדינות (ב-30 בספטמבר 2020 מתייחס ל-20 מדינות, ב-31 בדצמבר 2020 מתייחס ל-16 מדינות). החל ממרס 2021 לא נכללות במדידה חשיפות למדינות בדירוגי השקעה, אלא אם זוהו פרטנית ככאלה עם בעיות נזילות הצפויות להיות בעלות השפעה מהותית על כושר הפירעון שלהן.

עליית האינפלציה בעולם כבר הובילה לתחילתו של מהלך עליית ריבית בחלק מן המדינות כמו דרום קוריאה, ניו-זילנד ופולין. חלק מן הבנקים המרכזים הגדולים כבר הודיעו על צעדים לצמצום ההרחבה הכמותית. המשך האצת האינפלציה ו/או אי ירידתה בקרוב יכולה להביא למהלך מקביל של צמצום מוניטרי בעולם אשר יכול להשפיע לרעה על חלקים מן השווקים הפיננסיים בעולם והשפעה שלילית על הפעילות הכלכלית העולמית והגדלת נטל תשלומי החוב של הממשלות.

חלק ב' - לימים 30 בספטמבר 2021, 30 בספטמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2020, אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים פיננסיים אחרים.

הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות.

המיתון הגלובלי על רקע משבר הקורונה הביא את הבנקים המרכזיים בעולם לתמוך במערכות הפיננסיות ובכלל זה לנקוט בצעדים כגון: הקלה בדרישות ההון, הקלה ביישום רפורמות חשבונאיות, מתן כלי נזילות לבנקים ועוד. בעת הנוכחית, הבנקים המרכזיים מסירים בהדרגה את ההקלות השונות. מרווחי האשראי של הבנקים והמוסדות הפיננסיים ממשיכים להיות נמוכים על רקע הנזילות הגבוהה בשווקים.

הבנק ממשיך את הניטור אחר מוסדות פיננסיים זרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים ומתאים את החשיפה בהתאם לשינויים בסביבת הסיכון.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א)

ליום 30 בספטמבר 2021 ^(ה)			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי	
מאזני ^(ב)	מאזני נוכחי ^(ג)	נוכחית	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ^(ד)			
AA- עד AAA	30,715	799	31,514
A+ עד A-	5,793	947	6,740
BBB+ עד BBB-	192	174	366
BB+ עד B-	47	14	61
ללא דרוג	98	-	98
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	36,845	1,934	38,779

ליום 30 בספטמבר 2020 ^(ה)			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי	
מאזני ^(ב)	מאזני נוכחי ^(ג)	נוכחית	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ^(ד)			
AA- עד AAA	23,668	606	24,274
A+ עד A-	5,145	716	5,861
BBB+ עד BBB-	556	201	757
BB+ עד B-	98	7	105
ללא דרוג	141	-	141
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	29,608	1,530	31,138

ליום 31 בדצמבר 2020 ^(ה)			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי	
מאזני ^(ב)	מאזני נוכחי ^(ג)	נוכחית	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ^(ד)			
AA- עד AAA	23,742	581	24,323
A+ עד A-	3,863	725	4,588
BBB+ עד BBB-	526	216	742
BB+ עד B-	93	7	100
ללא דרוג	163	-	163
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	28,387	1,529	29,916

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2021 בשווי של 627 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2020 - 625 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2020 - 600 מיליון ש"ח).
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנויות הדירוג המוכרות - ECAI.
- (ה) נכון לימים 30 בספטמבר 2021, 30 בספטמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2020, לא קיים סיכון אשראי בעייתי מול מוסדות פיננסיים זרים.

הערות:

- חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
- חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכונים אשראי

ההתפתחויות שחלו במשק בשנים האחרונות (סביבת ריבית נמוכה, ביצועי מחיר למשתכן ועלייה במחירי הדיור) הביאו לגידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה.

תיק הלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון. במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מעמיד הבנק גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה.

במהלך התקופה המדווחת חל גידול בהעמדות אשראי חדש לדיור בישראל ("ביצועים") לעומת התקופה המקבילה אשתקד בקשר עם ביקושים לאשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן לאשראי למטרת השקעה בשעבוד דירת מגורים.

הלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שיעור השינוי
	2021	2020	
	במיליוני ש"ח		ב-%
מכספי הבנק	19,339	11,978	61.4
מכספי האוצר	114	109	4.6
סך כל הלוואות חדשות	19,453	12,087	60.9
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	1,280	2,134	(40.0)
סך כל ביצועים	20,733	14,221	45.8

השפעת משבר הקורונה

התכניות הממשלתיות לסייע בגין משבר הקורונה תמכו במצבם הכלכלי של משקי הבית.

לשיעור האבטלה עלול להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לדיור.

ביום 15 במרס 2020 פרסם בנק ישראל הוראת שעה שכללה מספר הקלות רגולטוריות ובהן הקלה ביחס למגבלה על הלוואות למשקי בית לכל מטרה במשכון דירה. הבנק אימץ הקלה זו בכדי לסייע ללקוחותיו לאחר שהשתכנע כי הלקוחות הללו יוכלו לצלוח את המשבר. הוראת השעה הנ"ל אפשרה הגדלת שיעור מימון מ-50% מימון בהלוואה לכל מטרה עד לשיעור של 70%.

ביום 9 באוגוסט 2021 פרסם בנק ישראל עדכון להנחיות הפיקוח של הבנקים בנושא הלוואות לדיור ובכלל זה על החלטתו שלא להאריך את תוקפה של הקלה זו ותוקפה פג ביום 30 בספטמבר 2021.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ודרכי ההתמודדות ראה פרק השפעת משבר הקורונה על סיכון האשראי בתחילת פרק זה, ופרק זה [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020, ליום 31 במרס 2021 וליום 30 ביוני 2021](#).

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 המבטל את מגבלת ריבית הפריים (על פיה חלקה של הלוואות הפריים לא יעלה על שליש מסך ההלוואה) נותרה המגבלה הקובעת כי היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, לא יעלה על 66.66%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 17 בינואר 2021 לנוטלי הלוואה חדשה לדיור וביום 28 בפברואר 2021 למחזור הלוואה לדיור.

ביום 6 באוקטובר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. במסגרת העדכון נקבע שתאגיד בנקאי אינו רשאי להעמיד הלוואה נוספת ללווה המיועדת לשמש "הון עצמי" לצורך רכישת דירה. האמור חל הן על הלוואות צרכניות והן על הלוואות בשעבוד דירת מגורים אחרת. על אף האמור לעיל תאגיד בנקאי רשאי להעמיד ללווה הלוואה נוספת לצורך השלמת מימון רכישת דירה חליפית ובלבד שמתקיימים כל התנאים שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות.

בנוסף נקבע כי במטרות הנכללות בסיווג "הלוואה לכל מטרה" יש לכלול הלוואה במשכון דירת מגורים כאמור בסעיף 3 (3) להוראה 451, שאינה מיועדת לרכישת זכויות במקרקעין ולכך שהלוואה המיועדת למחזור הלוואה קיימת תסווג בהתאם למטרת הלוואה המקורית (הלוואה לרכישת דירה או הלוואה לכל מטרה). הלוואה המיועדת למחזור מספר הלוואות תסווג באופן פרופורציוני למטרת הלוואות המקוריות.

הבנק לומד ובוחר את השלכות העדכונים כאמור.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

שנת דיווח	יתרת תיק האשראי	
	במיליוני ש"ח	שיעור השינוי ב-%
31 בדצמבר 2019	83,746	4.8
31 בדצמבר 2020	89,594	7.0
30 בספטמבר 2021	99,576	11.1

בשנים 2019 ו-2020 חל גידול בהיקף האשראי לדיור. הגידול נמשך ואף התעצם בתקופה המדווחת, בין היתר על רקע ההתעוררות בשוק הנדל"ן כתוצאה מהבשלת פרויקטים של מחיר למשתכן וחזרה חלקית של משקיעים.

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וכיניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי).

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך כל תיק האשראי במיליוני ש"ח	מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד				מגזר מט"ח	
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה	
	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2019	16,182	19.3	34,311	41.0	13,509	16.1	19,012	22.7
31 בדצמבר 2020	18,904	21.1	36,380	40.6	14,077	15.7	19,658	21.9
30 בספטמבר 2021	21,907	22.0	40,925	41.1	15,136	15.2	21,110	21.2

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצוע האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

שנת דיווח	2020				2021			
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי
שיעור מביצוע								
באחוזים								
קבועה - צמודה	12.4	16.0	16.2	16.0	15.1	16.7	18.8	20.6
משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה	16.0	15.9	16.4	19.1	18.1	18.7	18.7	19.2
משתנה עד 5 שנים - צמודה	-	-	-	-	-	-	-	-
קבועה - לא צמודה	27.3	26.5	28.8	31.2	29.6	27.7	29.1	24.4
משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה	1.5	1.6	1.7	2.5	3.9	3.3	2.8	3.2
משתנה עד 5 שנים - לא צמודה	42.6	39.9	36.8	31.2	33.3	33.5	30.6	32.5
משתנה - מט"ח	0.2	0.1	-	-	-	0.1	-	0.1

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה בתקופה המדווחת עמד על 60.3% לעומת כ-54.0% במהלך שנת 2020. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד בתקופה המדווחת עמד על 42.6% לעומת 32.2% בשנת 2020.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל

במהלך התקופה המדווחת הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של 19.4 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק בתקופה המדווחת היתה 897 אלפי ש"ח, לעומת 781 אלפי ש"ח בשנת 2020 ו-711 אלפי ש"ח בשנת 2019.

להלן יתרת תיק ההלוואות לדיור והיתרות בפיגור מעל 90 יום בישראל

	יטרת חוב רשומה	חוב בעייתי (בפיגור מעל 90 יום)	שיעור חוב בעייתי
	במיליוני ש"ח		
	ב-%		
31 בדצמבר 2019	84,212	830	0.99
31 בדצמבר 2020	90,228	720	0.80
30 בספטמבר 2021	100,116	680	0.68

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2021, הכוללת את הפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור הינה 540 מיליון ש"ח המהווה 0.54% מיתרת האשראי לדיור, לעומת יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2020, בסך של 634 מיליון ש"ח המהווה 0.70% מיתרת האשראי לדיור.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

	2021							2020	2019	
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון ראשון	ממוצע שנתי
	באחוזים ^(א)									
מעל 60 ועד 70 כולל	21.8	22.4	20.7	20.5	19.8	19.9	18.7	17.2	18.7	17.2
מעל 70 ועד 75 כולל	24.3	23.6	21.5	20.1	18.5	18.2	19.4	17.5	19.4	17.5
מעל 75	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2

(א) מסך האשראי החדש לדיור שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2021 עומד על 46.73% לעומת 45.5% בשנת 2020.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי. שיעור ההלוואות שהועמדו בתקופה המדווחת בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי, עמד על 0.3% מסך העמדות האשראי החדשות בדומה לשיעור בשנת 2020. חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי ההלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בתקופה המדווחת בממוצע על כ-39.6% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-37.5% במהלך שנת 2020.

למידע נוסף ראה פרק [סיכומי אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 לדצמבר 2020](#).

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוונת הניהול השוטף של פעילות זאת.

בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, הורחב והוגבר גם הניטור השוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרגטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

השפעת משבר הקורונה

התכניות הממשלתיות לסיוע בגין משבר הקורונה תמכו במצבם הכלכלי של משקי הבית.

לשיעור האבטלה עלול להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לאנשים פרטיים.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעת משבר הקורונה ראה פרק [השפעת משבר הקורונה על סיכון האשראי](#) בתחילת פרק זה ופרק זה [בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020, ליום 31 במרס 2021 וליום 30 ביוני 2021](#).

למידע לגבי עדכון קובץ שאלות ותשובות שפרסם בנק ישראל ביום 6 באוקטובר 2021, ראה פרק [סיכונים כתיק ההלוואות לדיר](#).

להלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיר)

יתרת סיכון אשראי במיליוני ש"ח	
31 בדצמבר 2019	44,387
31 בדצמבר 2020	43,108
30 בספטמבר 2021	39,711

להלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיר)

30 בספטמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
עד שנה	4,431	4,585	17.8
מעל שנה עד 3 שנים	5,238	4,993	19.4
מעל 3 שנים עד 5 שנים	8,146	9,024	35.0
מעל 5 שנים עד 7 שנים	4,944	3,737	14.5
מעל 7 שנים	1,854	1,451	5.6
ללא תקופת פירעון ^(א)	2,388	2,006	7.7
סך הכל	27,001	25,796	100.0

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור)

גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח		30 בספטמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
מ-	עד	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
-	25	6,004	15.1	5,294	12.3
25	50	5,988	15.1	6,637	15.4
50	75	5,081	12.8	6,049	14.0
75	100	4,118	10.4	5,206	12.1
100	150	6,360	16.0	7,511	17.4
150	200	4,413	11.1	5,038	11.7
200	300	4,297	10.8	4,226	9.8
מעל 300		3,450	8.7	3,147	7.3
סך הכל סיכון אשראי כולל		39,711	100.0	43,108	100.0

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור)

30 בספטמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי	5,504	13.9	5,367
הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)	1,292	3.2	1,201
הלוואות אחרות	20,205	50.9	19,228
סך הכל סיכון אשראי מאזני	27,001	68.0	25,796
מסגרת עובר ושב לא מנוצלת	6,850	17.2	6,883
מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת ^(א)	5,579	14.1	10,166
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר	281	0.7	263
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	12,710	32.0	17,312
סך הכל סיכון אשראי כולל	39,711	100.0	43,108

(א) הקיטון נובע בעיקרו מפעולות שנקט הבנק לצמצום מסגרות אשראי בלתי מנוצלות בהתאם לצו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי סעיף 9(ג) לחוק (הוראת שעה) התשפ"א-2020 ("הצו"). בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"). המהלך לצמצום מסגרות לא מנוצלות בכרטיסי אשראי מכח הצו והחוק הוחל על כלל לקוחות הבנק ולא רק על הלקוחות הפרטיים. בהמשך לאמור בפרק [חקיקה ורגולציה בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#) יצוין כי הבנק ביצע פעולות לצמצום סך מסגרות האשראי בהתבסס בין היתר על חוות דעת מקצועיות שהתקבלו וכן ביצע שורה של מהלכים שמטרתם היתה לתמוך וללוות את פעולות הצמצום, ובהם: הדרכות מתאימות לסניפי הבנק, מעקב אחר שיעורי ניצול מסגרות ועוד. הבנק פועל בימים אלה למהלך צמצום מסגרות נוסף.

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור)

30 בספטמבר 2021				
סך הכל סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק	מט"ח	לא צמוד	
			צמוד	
במיליוני ש"ח				
ב-%				
הלוואות בריבית משתנה	25,353	37	87	25,477
הלוואות בריבית קבועה	1,489	17	18	1,524
סך הכל סיכון אשראי מאזני	26,842	54	105	27,001

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור) (המשך)

31 בדצמבר 2020				
לא צמוד	צמוד	מט"ח	האשראי המאזני	סך הכל סיכון
במיליוני ש"ח				
ב- %				
24,325	39	55	24,419	94.7
1,342	22	13	1,377	5.3
25,667	61	68	25,796	100.0

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור)

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2021		2020
במיליוני ש"ח		
פיקדונות הציבור	96,844	96,437
תיקי ניירות ערך	56,851	51,625
סך תיק הנכסים הפיננסיים	153,695	148,062
סך החבות הכוללת ללקוחות בעלי תיק נכסים פיננסיים	30,089	34,141

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדירור)

30 בספטמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח	ב- %
גובה הכנסה			
2,421	9.0	2,127	8.2
חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון			
1,672	6.2	1,515	5.9
מזה: חשבונות לפירעון אשראי ^(ב)			
7,128	26.4	6,930	26.9
נמוכה מ- 10 אלפי ש"ח			
9,294	34.4	9,317	36.1
הגבוהה מ- 10 אלפי ש"ח ונמוכה מ- 20 אלפי ש"ח			
8,158	30.2	7,422	28.8
בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה			
27,001	100.0	25,796	100.0
סך הכל			

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושיקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד ששיקור פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-90% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

להלן התפלגות סיכון אשראי מאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 בספטמבר	31 בדצמבר
2021	2020
במיליוני ש"ח	
26,392	25,156
אשראי לא בעייתי	
265	304
אשראי בעייתי לא פגום	
344	336
אשראי בעייתי פגום	
27,001	25,796
סך הכל סיכון אשראי מאזני	
2.3%	2.5%
שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים	
14	136
מחיקות חשבונאיות, נטו (לתקופה שהסתיימה)	
712	776
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#) ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף [סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק](#), וכמו כן בפרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

הוראת ניהול בנקאי תקין - ניהול אשראי צרכני

ביום ה-4 בפברואר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני. ההוראה מרכזת את דרישות הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית בפעילותה מול הלקוחות הצרכניים.

תחילת ההוראה תשעה חודשים ממועד פרסומה למעט סעיפים המתייחסים לשיווק אשראי צרכני שייכנסו לתוקפם שלושה חודשים ממועד הפרסום.

למידע נוסף ראה פרק [תקינה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2020](#).

חשיפת הבנק למימון ממומן

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממומן. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2021			2020		
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
במיליוני ש"ח					
-	-	-	307	-	307
תעשייה וחרושת					
-	-	-	580	20	600
מסחר					
798	37	835	336	5	341
תחבורה ואחסנה					
594	22	616	936	8	944
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל					
189	260	449	150	195	345
בינוי ונדל"ן					
250	101	351	85	151	236
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח					
270	-	270	340	-	340
אספקת מים, שירותי ביוג, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור					
1	290	291	-	-	-
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר					
2,102	710	2,812	2,734	379	3,113
סך הכל					

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול סיכון השוק.

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים. הבנק הפדרלי של ארה"ב כבר החל להסביר את עקרונות תוואי הנורמליזציה של הריבית ותהליך הדרגתי וממושך זה עשוי להשפיע בעתיד על המגמות בשווקים הפיננסיים. לפיכך, המידה הרבה של חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיימת, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך ואף להתגבר מחדש. תהליך היציאה הגלובלי מהמשבר ממקד את הבנקים המרכזיים בעיסוק באתגרים וסוגיות כלכליות נוספות מאלו שעסקו בהם בשיאו של המשבר. חלק מהבנקים המרכזיים בעולם ובכלל זה גם בנק ישראל החלו לצמצם בהדרגתיות את ההרחבות המוניטריות שביצעו ואת מעורבותם בשווקי האג"ח והריביות, ובחלק מהמדינות אף החלו בהעלאה הדרגתית של ריבית הבנק המרכזי.

הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות ומקפיד, על ניהול סיכונים מוקפד תוך ביצוע תרחישי קיצון ובחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לבנוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהלת סיכונים ראשית ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שער חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה וכן בהתאם לרגולציה המקומית והסביבה העסקית בה הן פועלות. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקאות נגזרים בפעילות הסחירה שאינם, בהכרח, לצרכי גידור. הפעילות למסחר מתבצעת בדסקים ייעודיים. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקאות אשר אינן כלולות בתיק למסחר.

במטרה לפקח ולבקר אחר יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון לפחות אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

בשנת 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מבנק ישראל לפיו, עבור מדידת הלימות ההון, היוון ההתחייבויות לזכויות עובדים יבוצע על פי עקום ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות, כאמור, מעקום אג"ח ממשלת ישראל וממרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. אישור זה מיתן באופן משמעותי את התנודתיות של ההון הפיקוחי הנובעת משינויים בריבית ההיוון. תוקף האישור הוארך עד וכולל 31 בדצמבר 2024.

כנגד חלק מההתחייבויות האקטואריות, קיימת השקעה ב"נכסי התכנית" שנועדה לשרת מחויבות זו, באמצעות השקעה בנכסים מגוונים ומפוזרים כדוגמת מניות ונכסי חוב. ההשקעה כפופה למגבלות רגולטוריות ומגבלות הנקבעות על ידי הקופות המנהלות את נכסי התכנית.

למידע כמותי אודות סיכוני שוק ראה פרק [סיכון שוק בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021](#).

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על הרווחיות, ההון ושווי הנכסים וההתחייבויות, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מיידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך ובמהלך רבעון שני 2021 בוצע עדכון למודל פריסת העו"ש. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות.

הכלים לניהול ולגידור החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק אגרות החוב, הנפקת מכשירי חוב, עסקאות חוץ-מאזניות ועוד. כמו כן, ניהול החשיפות מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית.

ככלל, הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש, עם מדידות תכופות יותר בהתאם לצורך.

יובהר כי קיים חוסר וודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון הריבית בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021](#).

הפסקת פרסום ריביות ה-LIBOR

במרס 2021 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA), באופן רשמי, על הפסקת פרסום כלל ריביות הליבור החל מסוף שנת 2021, למעט ריביות הליבור במטבע דולר שפרסומן יופסק ביוני 2023.

ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 250A בנושא מעבר מריבית ליבור. בהוראה מפורטים עקרונות ליישום המעבר מריבית ליבור לריביות בסיסיות אלטרנטיביות, במטרה לוודא היערכות נאותה תוך התייחסות לסיכונים הפוטנציאליים הכרוכים בביצוע המעבר. בנוסף מתייחסת ההוראה להיבטי ההוגנות והגילוי הנדרשים מול הלקוחות. ההוראה מתייחסת הן להסכמים קיימים והן להסכמים חדשים.

למידע נוסף ראה [ביאור 1.4.4. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

למידע נוסף ראה חלק [סיכון ריבית בפרק הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

הבנק ממשיך בהיערכותו להפסקת פרסום ריביות הליבור והשימוש בהן. להלן פירוט יתרות החוזים ברמת הקבוצה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, המושפעים מריבית הליבור ואשר העסקאות בגינם יימשכו מעבר למועד הפסקת פרסום הליבור*:

<u>30 בספטמבר 2021</u>	
במיליוני ש"ח	
10,937	הלוואות
1,309	פיקדונות
2,926	ניירות ערך
72,336	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

* עסקאות ליבור שימשכו בכל המטבעות - אחרי דצמבר 2021 ובדולר - אחרי יוני 2023.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם^(א) של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

<u>30 בספטמבר 2021</u>		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
33,882	(1,759)	32,123
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)		
33,423	(2,161)	31,262
מזה: תיק בנקאי		

<u>30 בספטמבר 2020</u>		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
30,055	(3,644)	26,411
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)		
25,192	(3,445)	21,747
מזה: תיק בנקאי		

<u>31 בדצמבר 2020</u>		
שקל	מט"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח		
28,473	(1,557)	26,916
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)		
26,599	(1,843)	24,756
מזה: תיק בנקאי		

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15.א](#).

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם^(א) על הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2021			
שקל	מט"ח	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	218	(198)	20
מזה: תיק בנקאי	251	(179)	72
ירידה במקביל של 1%	(553)	(56)	(609)
מזה: תיק בנקאי	(604)	(24)	(628)
שינויים לא מקבילים			
התלכה ^(ב)	(110)	(126)	(236)
השטחה ^(ג)	8	(88)	(80)
עליית ריבית בטווח הקצר	177	(145)	32
ירידת ריבית בטווח הקצר	(191)	150	(41)
30 בספטמבר 2020			
שקל	מט"ח	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	364	(150)	214
מזה: תיק בנקאי	401	(93)	308
ירידה במקביל של 1%	(745)	149	(596)
מזה: תיק בנקאי	(780)	89	(691)
שינויים לא מקבילים			
התלכה ^(ב)	227	8	235
השטחה ^(ג)	(281)	(89)	(370)
עליית ריבית בטווח הקצר	5	(163)	(158)
ירידת ריבית בטווח הקצר	(16)	218	202
31 בדצמבר 2020			
שקל	מט"ח	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	224	(178)	46
מזה: תיק בנקאי	243	(129)	114
ירידה במקביל של 1%	(606)	(8)	(614)
מזה: תיק בנקאי	(633)	47	(586)
שינויים לא מקבילים			
התלכה ^(ב)	162	(59)	103
השטחה ^(ג)	(258)	(142)	(400)
עליית ריבית בטווח הקצר	(35)	(193)	(228)
ירידת ריבית בטווח הקצר	21	221	242

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(ב) התלכה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(ג) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

* לאחר השפעות מקזות.

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכלל שיעורי הריבית בכלל מגזרי ההצמדה.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

30 בספטמבר 2021			
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	977	186	1,163
מזה: תיק בנקאי	977	237	1,214
ירידה במקביל של 1%	(1,453)	(218)	(1,671)
מזה: תיק בנקאי	(1,453)	(237)	(1,690)
30 בספטמבר 2020			
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	933	291	1,224
מזה: תיק בנקאי	933	385	1,318
ירידה במקביל של 1%	(1,108)	(289)	(1,397)
מזה: תיק בנקאי	(1,109)	(385)	(1,494)
31 בדצמבר 2020			
הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	1,220	320	1,540
מזה: תיק בנקאי	1,171	395	1,566
ירידה במקביל של 1%	(1,146)	(415)	(1,561)
מזה: תיק בנקאי	(1,197)	(397)	(1,594)

* לאחר השפעות מקזות.

החל מדצמבר 2020 בנק לאומי עבר לנהל את רגישות ההכנסה החשבונאית לפי מודל הנותן מענה לסביבת הריבית הנמוכה, לרבות התחשבות ברצפות ריבית תוך בידול בין סוגי הלקוחות וכן שימוש בהנחות שונות בתרחישי עלייה וירידת ריבית לגבי מעבר יתרות בין העו"ש והפיקדונות. מספרי ההשוואה לספטמבר 2020 הוצגו מחדש בהתאמה למודל זה.

סיכון שער חליפין

במהלך התקופה המדווחת ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח הנקי אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות LCR (Liquidity Coverage Ratio), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", נקבע כי על הבנק להיות בעל מלאי מספק של נכסים נזילים באיכות גבוהה, שיכול לתת מענה לצורכי הנזילות באופן של 30 ימים בתרחיש קיצון משולב הגלום בהוראה.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 נרשמה עלייה ביחס כיסוי הנזילות, בשל גידול בהשפעת פיקדונות הציבור מעבר להשפעת הגידול באשראי לציבור. בתקופה המדווחת יחס כיסוי הנזילות במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית והמגבלה הפנימית כפי שסוכמה עם בנק ישראל כמפורט להלן.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי המודל הרגולטורי מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2021	2020	2020	2020
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
יחס כיסוי הנזילות	131	137	137
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	100	100	100
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
יחס כיסוי הנזילות	130	136	136
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	100	100	100

הערה: מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

(א) בימים אלה מתבצעת בחינה לגבי המתודולוגיה של חישוב יחס הנזילות ולהערכת הבנק יישום מתודולוגיה חדשה, ככל שתיקבע, תותיר את הבנק עם יחס נזילות גבוה משמעותית מהדרישות הרגולטוריות בנושא. לאור האמור, ובתיאום עם הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק בשלב זה יחס כיסוי נזילות פנימי מעבר ליחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח, בשיעור של 115%.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון נזילות בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020 וביאור 39](#).

הוראה לחישוב יחס מימון יציב (NSFR)

בתאריך 21 ביוני 2021 פרסם בנק ישראל את הוראה "יחס מימון יציב (NSFR)" 222 - הוראה זו מתבססת על פרסום של ועדת באזל. יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. תחולת ההוראה מיום 31 בדצמבר 2021.

לפי ה-QIS שבוצע הבנק על נתוני 31 בדצמבר 2019, ובהתאם להערכות שבוצעו במהלך השנה האחרונה הבנק יעמוד ברף הרגולטורי (100%) שנדרש ליישום ההוראה. הבנק נערך ליישום ההוראה בהתאם להנחיית בנק ישראל.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והמשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תיעודף משימות ומשאבים.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי. עם זאת ברבעון שני הוחלט להפריד בין הערכת סיכון הסייבר להערכת הסיכון התפעולי המסורתי בין היתר לאור ייחודיות הסיכון והשלכותיו. למידע נוסף ראה פרק [החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם](#) בדוח זה.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

משבר הקורונה הוביל לעלייה משמעותית בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים ומעבר לעבודה של עובדים וספקים מרחוק.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקרות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך התקופה המדווחת לא נתגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

סיכון טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים. הבנק פועל על פי מדיניות מוצר חדש אשר מתווה את תהליכי ניהול הסיכונים הכרוכים בהכנסת מוצרים חדשים ובכלל זה יוזמות טכנולוגיות וחדשנות.

לאומי החל ביישום תכנית עסקית-טכנולוגית (תכנית מודרניזציה) לצורך השגת יעדיו העסקיים בשנים הבאות.

לאור מגמות בשוק העבודה והביקוש הגובר לעובדים בעלי הכשרה טכנולוגית, קיימת עלייה בחשיפה לסיכון המשאב האנושי בדגש על גיוס ושימור עובדים המהווים מוקד ידע משמעותי. לאומי נוקט במספר דרכים להתמודדות עם הסיכון.

סיכון המשאב האנושי

ביום 1 באוגוסט 2021 נתקבלה בבנק הודעה על סכסוך עבודה שהוכרז, לבקשת ארגון העובדים בבנק, על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף, מכח חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. נכון למועד הדוח, הנהלת הבנק וארגון העובדים ממשיכים בהידברות ביניהם.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק [סיכון תפעולי בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

סיכון רגולציה הינו הסיכון ששינויים שיבוצעו בחקיקה וברגולציה ישפיעו על היקף ההכנסות וההוצאות של הקבוצה, ההון, תחומי הפעילות של הקבוצה או הסביבה העסקית בה היא פועלת.

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

בעת האחרונה הושם עיקר הדגש על הוראות בתחומים הבאים:

הוראות שעניינן קידום תחרות במגזר הפיננסי בדגש על תחום הבנקאות הפתוחה, הוראות בתחום הקונדקט, הוראות מתחום ניהול הסיכונים ובפרט ניהול סיכונים סביבה, הוראות מתחומי הגנת הפרטיות ואבטחת המידע, וכן הוראות שפורסו על רקע נגיף הקורונה והשלכותיו.

לפירוט נוסף ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית](#).

המגמות והשינויים הנ"ל משפיעים וצפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל. הבנק פועל לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות, בוחן את היערכותו לתנאי השוק המשתנים, להגברת התחרות והשקיפות, לכניסתם של שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות הקלאסיים, להשוואת עלויות בין הבנק לגופים נוספים, לשימוש במאגרי המידע והנתונים של לקוחות הבנק על ידי גופים חוץ בנקאיים וכן למתן הצעות ערך מתאימות ללקוחות הבנק. במקביל, הרגולציה גורמת לשחיקה בהכנסות, לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה, ולצורך בשיפור מתמיד ברמת השירות והחדשנות.

סיכון ציות

סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות החוק/הרגולציה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308 "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" מגדירה את תחומי האחריות של הציות באופן פורמאלי וברמה הקבוצתית. ההוראה קובעת כי נדרש להעריך את אפקטיביות ניהול סיכון הציות ולמצוא אמצעים למדידתו כאשר, הסיכון נגזר ממכלול החקיקה הרלוונטית לפעילות הבנק.

על פי מדיניות הבנק, מנוהל סיכון הציות על בסיס קבוצתי. במסגרת זו, ננקטים צעדים שונים לפיקוח ובקרה על השלוחות וחברות הבנות לצורך מעקב על יישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית. נוכח משבר הקורונה, מתבצעות התאמות באופן ניהול סיכון הציות, תוך איתור סיכונים מתפתחים המאפיינים עיתות משבר.

לצורך ניהול אפקטיבי של סיכונים הציות פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומדת קצינת הציות הראשית (Chief Compliance Officer). קצינת הציות הראשית אחראית, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. קצינת הציות הראשית משמשת גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כממונה על הגנת הפרטיות כ- Responsible Officer בתחום ה-FATCA.

מערך ציות ואכיפה כפוף למנהלת הסיכונים הראשית.

א. איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

שמירה על תרבות ציות נאותה, לרוחב הארגון, מחייבת קיומה של מסגרת בקרה ואכיפה אפקטיבית. לצורך כך, נקבעו תהליכי בקרה ואכיפה סדורים על מכלול תהליכי העבודה וסיכונים הציות הנגזרים מהם. מטרתה של מסגרת הבקרה והאכיפה הינה, בין היתר, לאתר פערים וחשיפות קיימים ופוטנציאלים לשם בחינת הצורך בעדכון תהליכי עבודה, וביצוע הדרכות.

המערך נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובחו"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

בין היתר, מתמקד הבנק במוקדי סיכון בעולם טכנולוגי פיננסי (כגון: פינטק, P2P, קרנות גידור, נותני שירותים פיננסיים, מטבעות וירטואליים וכדומה) - ניהול סיכונים ציות ואיסור הלבנת הון בעולם טכנולוגי פיננסי מתפתח המאופיין בהיעדר פיקוח רגולטורי מוגדר לצד מורכבות מקצועית והיעדר פרקטיקות מובנות לתהליכי בקרה עקב חדשנותם של הנושאים.

ב. אכיפה מנהלית

חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 בא לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפר את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

קצינת הציות הראשית של הקבוצה משמשת גם כממונה על האכיפה, האחראית על יישום תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק. בשנת 2018 בוצע הליך של תיקוף חוזר של תכנית האכיפה על ידי מומחה חיצוני.

ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act, CRS – Common Reporting Standard ומדיניות כסף מוצהר
ביום 14 ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 בנושא יישום הסכם FATCA שנחתם בין מדינת ישראל לארה"ב והסכמים לחילופי מידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי התקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים שפרסם ה-OECD.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 פורסמו ביום 6 בפברואר 2019, ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכים לזיהוי לקוחות תושבי מדינות זרות, ולדווח על לקוחות שזוהו כתושבי מדינות שישראל חתומה עמן על הסכמים לחילופי מידע לרשות המיסים בישראל לצורך העברת המידע לרשות המוסמכת במדינת התושבות שלהם.

הבנק מבצע את הדיווחים הנדרשים לרשות המיסים בישראל בהתאם להוראות החקיקה האמורה.

הבנק מיישם מדיניות כסף מוצהר תוך הקפדה כי לא ינהלו בבנק כספים שאינם מוצהרים לרשויות המס הרלוונטיות, בהקשר זה נערכו מהלכים רבים לאיתור וזיהוי האוכלוסיות הרלוונטיות. במידת הצורך, נדרשים לקוחות להמציא הצהרות ואישורים שונים.

למידע אודות עיצום כספי שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ראה [ביאור 10.ג](#).

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף קיומו של הסכם או כתוצאה מהתחייבויות תלויות לרבות בגין תביעות ודרישות מהבנק. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחקיקה, תקנות, פסיקה והוראות רשויות, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי בהסכמים מספקים, או מפעילות ללא ייעוץ משפטי או על פי ייעוץ משפטי לקוי וכן כתוצאה מפרשנות לגבי זכויות הצדדים מכח הסכמים שבין הבנק לבין לקוחותיו.

קיימת חשיפה משפטית כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאחדות, המועלות, בין היתר, בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה משפטית בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך ורגולטורים אחרים להם כפופה פעילות הבנק. ההתקשרויות עם הלקוחות הינן, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדיון, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף למציאות המשתנה. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה משפטית כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאחדות מוגשות מעת לעת תלונות לפיקוח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק.

למידע נוסף ראה [סיכון משפטי בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון לפגיעה באמון של בעלי עניין שונים (לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח וכו'), זאת כתוצאה מהתנהגות, פעולה, או הימנעות מפעולה של הקבוצה, נושאי משרה בקבוצה, העובדים או מעורבים אחרים. סיכון מוניטין מתייחס לתפיסותיהם של בעלי המניות, בעלי העניין, הציבור, מעצבי דעת הקהל והתקשורת, בין אם מתבססות על עובדות ובין אם אחרת. סיכון המוניטין הינו דינאמי ומשתנה בין נושאים שונים ואוכלוסיות שונות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הוא סיכון עסקי אשר הפגיעה שלו מהותית ונוגעת במודל העסקי של הבנק או של אחד מקווי העסקים שלו. למעשה זהו סיכון שההשפעה המיידית שלו על הרווח יכולה להיות לא משמעותית בטווח המידי, אך בטווח הבינוני או הארוך עלולה להיות משמעותית. סיכונים אסטרטגיים כוללים איומים אשר יכולים לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים מאקרו כלכליים, ענפיים, רגולטוריים, צרכניים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי העיקרי נובע מכך שענף השירותים הפיננסיים עובר שינויים משמעותיים בתחום הדיגיטציה. פתיחת ענף הבנקאות לתחרות וכניסת שחקנים חדשים כדוגמת חברות הטכנולוגיה המבוססות (גוגל, אמזון, פייסבוק, אפל), חברות הפינטק, חברות הביטוח וחברות האשראי החוץ בנקאי, מחייבות התאמת המודל העסקי. בנוסף, החוק להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("חוק שטרומ") כולל בתוכו רכיבים העלולים להשפיע בצורה אסטרטגית על מפת התחרות בישראל. בבנק לאומי, התוצאות השירות הן המכירה של לאומי קארד וצמצום מסגרות האשראי ללקוחות לאומי. נושאים מהותיים נוספים הינם הפעלת מערכת נתוני אשראי (החל מאפריל 2019), ונושאים שנכנסו לתוקף במהלך שנת 2021 ובשנת 2022 כגון הקלת יכולת המעבר של לקוחות בין בנקים והשלבים המרכזיים ביוזמת הבנקאות הפתוחה, אשר מאפשרים ללקוחות הבנקים וחברות כרטיסי האשראי לשתף צדדים שלישיים במידע הפיננסי שלהם. שחקנים חדשים, כגון בנקים דיגיטליים, יוכלו לגשת לחשבון הבנק של לקוח, בהסכמתו, ולהציע לו שירותים בנקאיים מותאמים לצרכיו. הבנקים הללו מוקמים בישראל בימים אלה עם מערכות מחשוב גמישות והצעות ערך חדשניות, ועלולים להוביל להתגברות התחרות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכון מודל

סיכון מודל הינו החשיפה להפסד או פגיעה במוניטין הבנק עקב קבלת החלטות שגויה, מבוססת מודל, כתוצאה משימוש במודל שגוי, הישענות על נתונים לא משקפים, טעויות ביישום המודל ו/או שימוש שגוי במודל.

הבנק ממשיך במעקב אחר השינויים והתאמות שבוצעו במודלים ושימושיות בהם בהתאם להתפתחות המשבר והצורך בעדכוןם.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיכון סביבתי

בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה פוטנציאלית כתוצאה מהתממשות של סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים ובכלל זה סיכון מעבר וסיכון פיזי (להלן - "סיכונים סביבתיים").

כחלק ממגמה זו פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 22 באוגוסט 2021 טיוטת הוראת דיווח לציבור בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG - Environmental, Social and Governance). ההוראה צפויה להיכנס לתוקף החל מדוחות לשנת 2021, הבנק נערך ליישומה.

הבנק מכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינו חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים ופועל להטמעת נושא ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי ובכלל זה סיכון אקלים (הסיכון הפיזי וסיכון המעבר).

סיכונים סביבה לבנק מהווים חשיפה בפני נזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה, לרבות שינויי אקלים.

סיכונים סביבתיים נובעים מחשיפה של הבנק לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כמו למשל, זיהום אויר ומים, זיהום קרקע, הפחתת המגוון הביולוגי ובריאות יערות.

הבנק עלול להיחשף לסיכון הסביבתי הנ"ל באופן עקיף ובאופן ישיר במקרה בו הבנק ימצא אחראי למפגע סביבתי/פגע במתקניו. כמו כן, יתכן סיכון מוניטין לבנק במקרה בו ייוחס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי, בין באופן ישיר כיוצר המפגע ובין באופן עקיף כמממן של המפגע.

הבנק רואה חשיבות בשמירה על סביבה ברת קיימא לצורך כך הבנק מחזיק מזה כעשור תקן איכות סביבה ISO 14001 ובמסגרת זאת מבוצע ניהול ובקרה אחר רגולציות הקשורות לסיכונים סביבתיים, לרבות בקרה חיצונית שנתיית על ידי מכון התקנים. הבנק עוקב כל העת אחר ההתפתחויות בתחום ולומד את הנושא.

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

סיכון הבנקאות ההוגנת הינו הסיכון שהתנהלות הבנק תוביל לתוצאה בלתי רצויה עבור לקוח בשל מתן שירות באופן לא הולם, מתן שירות שאינו מתאים או התנהלות בלתי הוגנת. בסיכון זה נכללת גם התנהלות לא ראויה המשפיעה על מהימנות השוק (MARKET INTEGRITY), אמון הציבור בפעילות המגזר הבנקאי. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק הפסדים הנובעים מתביעות משפטיות (לרבות תביעות ייצוגיות), מהטלת עיצומים או קנסות (בשל הפרת הוראות ציות אשר משיקות לנושאי הקונדקט) ו/או מזקי מוניטין.

נמשכת מגמת הרגולציה הצרכנית בדגש על הוגנות (Conduct). במסגרת זו, מושם דגש על התאמת המוצרים הפיננסיים השונים לצרכי הלקוח, תוך מתן גילוי מירבי, שקיפות והוגנות.

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת במטרה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך. עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק – להוביל בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוח. כמו כן, תהליכי הייזום והמכירה כפופים לנהלים ולבקורות אשר מבטיחים התנהלות ראויה. תהליכים אלו נבחנים באופן שוטף, במטרה לשדרגם.

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון מאקרו-כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו כלכליים לרבות צמיחה כלכלית, סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי.

התפרצות נגיף הקורונה בחודש ינואר 2020, ומידת אי הוודאות הגדולה לגבי השפעותיו השונות, עדיין מהווה סיכון מאקרו כלכלי גלובלי משמעותי. קיים קושי בהערכת ההתפתחויות הכלכליות העתידיות, זאת לנוכח מידת חוסר הוודאות המשמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו על מסלול החיים של כלל מדינות העולם. ישנה שונות בקצב ההתחסנות של מדינות העולם וגם קיימים סימני שאלה לגבי יעילות החיסון בפני וריאנטים שונים של הוירוס. כמו כן, ההתפתחויות בפועל מעידות על כך שמשך הזמן של הכיסוי החיסוני מוגבל יחסית. על כן, השלכות המשבר על הכלכלה העולמית, ובמידה פחותה על הפעילות המקומית, וכן על עסקי הבנק עדיין עלולות להיות מהותיות. משבר הקורונה, הביא בשנת 2020 לפגיעה הגדולה ביותר בצמיחה העולמית מאז מלחמת העולם השנייה, ובהיקף גדול מאשר במשבר הפיננסי הגלובלי, יותר כלכלות רבות ברחבי העולם עם חובות ריבויים גדולים, התפתחות אשר עלולה להוות סיכון עתידי למידת היציבות בשווקים הפיננסיים. מדובר בפגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו תיירות, תעופה, פנאי, בידור, שירותי אוכל ועוד וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. עם זאת, לנוכח תהליך ההתחסנות המהיר שיושם בישראל, כולל חיסון "דחף" על מנת, להתמודד עם התעוררות וריאנט הדלתא, הסיכונים הנוגעים לפעילות הכלכלית בישראל פחתו לעת עתה. כמו כן, בחלק ממדינות העולם המובילות, מסתמן תהליך מוצלח יחסית של התחסנות, מה שפעל להפחתת רמת הסיכונים בחלק מן המדינות. ביתר המדינות תהליך ההתחסנות איטי יחסית עד כה, ולכן מדינות אלו, בפרט מדינות הכלולות במניין השווקים המתעוררים, עדיין חשופות במידה רבה לסיכונים הכלכליים הנובעים ממצבי סגר ומגבלות אחרות הנובעות מהיקפי התחלואה הגבוהים. מלבד סיכון הקורונה ישנם סיכונים הנובעים משינויי אקלים, המוסיפים לפוטנציאל לתנודתיות של תהליכים כלכליים גלובליים.

הבנק בוחר את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, לכשיידרש.

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בכאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים קריטיים בדוח הכספי השנתי לשנת 2020](#).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הפרשה המבטאת את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית (Collective). במסגרת זו, מתבסס הבנק על מידע הקיים בידיו, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, סיווג החוב, תיאבון הסיכון ותנאי הכלכלה. ככלל, הבנק מתבסס על שיעורי ההפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה לאשראי בעייתי ולאשראי לא בעייתי החל משנת 2011 ועד למועד הדיווח.

החל משנת 2020, הושם דגש על השינוי במאפייני הסיכון של הלקוחות אשר נפגעו מהמשבר במישור, או הפועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר. במסגרת זו, גובש מנגנון לבחינה ולמיפוי של קבוצות סיכון לפי מידת עוצמת פגיעת המשבר בהן מחד, ולפי מידת סיכויי ההתאוששות שלהן, מאידך. בשלב הבא, נאמדה האפשרות שחלק מסוים מלקוחות אלה יחוו הידרדרות במצבם הכספי עד כדי סיווגים בסיווג בעייתי או קרות אירוע הפסד. מנגנון זה כולל שורה של משתנים שונים שהתווספו לתהליך הפרשה השגרתי המתואר לעיל כגון: דירוגי סיכון והסתברויות לכשל אשראי, הנחות בדבר הפסד בהינתן כשל אשראי, הערכות בדבר היקף הלקוחות שנפגעו מהמשבר באופן שעלול להביא לעליית סיכון האשראי בגינם, הערכות בדבר מצב הפיגורים וכיוצא באלה. במסגרת זו חושבו מספר תרחישים המייצגים נסיבות ומצבים אשר לדעת ההנהלה הינם במנעד הסבירות, להם יוחסו משקלות לצורך כימות האומדן הטוב ביותר. יודגש כי בעטייה של אי הוודאות שהצטמצמה אך עדיין אופפת את הנסיבות הנוכחיות – ובהתאם – הקושי שהצטמצם אך עדיין קיים בזיהוי, הכרה ומדידה של הפסדי האשראי, אומדן הפסדי האשראי בצל המשבר הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה נראות מעודדות יותר. במקביל, השפעות הצעדים ותוכניות הסיוע שאושרו בתחילת המשבר הולכות ומתפוגגות, והבנק לא צופה שתהיה להן השפעה שלילית משמעותית על סיכון האשראי, לאור הצטברות אינדיקציות חיוביות בקשר עם האוכלוסיות שנהנו מתוכניות הסיוע הנ"ל הן בקרב משקי הבית והן בקרב הלוויים העסקיים כגון: שיעורם הגבוה של הלוויים שחזרו לשלם לאחר תקופת הדחיות, שיעורם הנמוך של הלוויים שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסיית הלוויים שחזרו לשלם, שיעורם הגבוה של לווים שהועמדה להם הלוואה בערבות מדינה שהחלו בהחזר האשראי, שיעור הלוויים הנמוך שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסייה זו וכיוצא באלה.

נוכח ההשתנות התכופה בתנאים הכלכליים והמשקיים, בוחן הבנק באופן שוטף את הפרמטרים המרכזיים בתהליך הפרשה ומבצע את העדכונים שנמצאו מתאימים. עם זאת, שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע באופן משמעותי על הפרשה להפסדי אשראי.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

התחייבויות לזכויות עובדים

ליום 30 בספטמבר 2021 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 3,174 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, לעומת יתרת קרן שלילית בסך 3,734 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ליום 31 בדצמבר 2020.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2021 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-1,345 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים קריטיים בדוח הכספי השנתי לשנת 2020](#).

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות הפיקוח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-*Sox Act*. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-*Public Company Accounting Oversight Board* הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחווות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות הפיקוח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2021 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל וראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק וראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

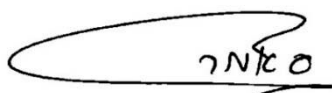
במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

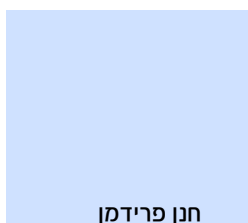
בתקופה ינואר-ספטמבר 2021 התקיימו 30 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-61 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 בנובמבר 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2021 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

15 בנובמבר 2021

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חנן פרידמן מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 בנובמבר 2021

חנן פרידמן
מנהל כללי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני עומר זיו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 בנובמבר 2021

עומר זיו

סגן מנהל כללי בכיר

חשבונאי ראשי

ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2021 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בריטמן אלמגור זר ושות'
A Firm in the Deloitte Global
Network
רואי חשבון

סומך חייקין
שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה
בארגון הגלובלי של KPMG המורכב
מפירמות עצמאיות המסונפות ל-
KPMG International Limited חברה
בריטית פרטית מוגבלת באחריות
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

15 בנובמבר 2021

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2020	2020	2021	2020	2021	2021
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
10,175	7,673	8,871	2,582	3,033	2
הכנסות ריבית					
1,452	1,167	1,078	366	362	2
הוצאות ריבית					
8,723	6,506	7,793	2,216	2,671	2
הכנסות ריבית, נטו					
2,552	2,282	(729)	547	(359)	6, 13
(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי					
6,171	4,224	8,522	1,669	3,030	
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
הכנסות שאינן מריבית					
1,026	487	1,344	457	276	3א
הכנסות מימון שאינן מריבית					
3,281	2,457	2,567	788	846	
עמלות					
59	36	235	8	118	
הכנסות אחרות					
4,366	2,980	4,146	1,253	1,240	
סך כל ההכנסות שאינן מריבית					
הוצאות תפעוליות ואחרות					
3,742	2,788	3,212	942	1,079	
משכורות והוצאות נלוות					
1,602	1,199	1,133	389	369	
אחזקה ופחת בניינים וציוד ^(א)					
1,702	1,234	1,207	418	407	
הוצאות אחרות ^(א)					
7,046	5,221	5,552	1,749	1,855	
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות					
3,491	1,983	7,116	1,173	2,415	
רווח לפני מיסים					
1,356	752	2,582	432	879	
הפרשה למיסים על הרווח					
2,135	1,231	4,534	741	1,536	
רווח לאחר מיסים					
(13)	(5)	55	8	26	
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מיסים					
רווח נקי					
2,122	1,226	4,589	749	1,562	
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
20	14	31	(1)	11	
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
2,102	1,212	4,558	750	1,551	
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)					
1.44	0.83	3.14	0.52	1.07	33
רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק					

(א) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עומר זיו
סגן מנהל כללי בכיר
חשבונאי ראשי
ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית

חנן פרידמן
מנהל כללי

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 15 בנובמבר 2021

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021
מבוקר	מבוקר			בלתי מבוקר	
				במיליוני ש"ח	
2,122	1,226	4,589	749	1,562	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
20	14	31	(1)	11	בניכוי רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,102	1,212	4,558	750	1,551	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
814	636	(541)	39	(49)	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(46)	(5)	5	(7)	(6)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
43	52	(28)	-	(7)	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
336	953	848	356	99	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
(5)	(7)	(10)	(8)	(2)	חלקו של הבנק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות
1,142	1,629	274	380	35	רווח כולל אחר, לפני מיסים
(460)	(563)	(91)	(140)	(21)	השפעת המס המתייחס
682	1,066	183	240	14	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
(21)	9	(12)	(6)	(4)	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
703	1,057	195	246	18	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
2,804	2,292	4,772	989	1,576	רווח כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	23	19	(7)	7	בניכוי רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,805	2,269	4,753	996	1,569	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית מאזן מאוחד

ליום 30 בספטמבר 2021

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2020	2020
	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
	ביאור	במיליוני ש"ח	
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	171,645	117,555	136,194
ניירות ערך ^{(א)(כ)}	5	95,164	92,297
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	6,565	2,333	3,019
אשראי לציבור	6, 13	330,209	291,461
הפרשה להפסדי אשראי	6, 13	(4,685)	(5,087)
אשראי לציבור, נטו	325,524	286,374	295,341
אשראי לממשלות	873	726	632
השקעות בחברות כלולות	1,117	801	795
בניינים וציוד	2,699	2,886	2,932
מוניטין	15	16	15
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11	13,871	15,252
נכסים אחרים ^(א)	8,023	9,644	9,558
סך כל הנכסים	611,912	528,050	556,035
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	7	500,876	447,031
פיקדונות מבנקים	23,161	10,685	15,143
פיקדונות מממשלות	179	232	208
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	882	695	605
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	13,189	17,368	16,303
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11	14,154	17,315
התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}	17,232	20,813	21,335
סך כל ההתחייבויות	569,673	490,467	517,940
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	9	41,787	37,664
זכויות שאינן מקנות שליטה	452	455	431
סך כל ההון	42,239	37,583	38,095
סך כל ההתחייבויות וההון	611,912	528,050	556,035

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 421 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2020 - 446 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2020 - 422 מיליון ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
יתרה ליום 30 ביוני 2021	7,041	184	53
רווח נקי לתקופה	-	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-
דיבידנד ששולם	-	-	-
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	7,041	184	53

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	
במיליוני ש"ח			
יתרה ליום 30 ביוני 2020	7,041	184	53
רווח (הפסד) נקי לתקופה	-	-	-
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	7,041	184	53

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,257 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2020 - 5,241 מיליון ש"ח, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,278	(2,615)	36,185	40,848	444	41,292
-	-	1,551	1,551	11	1,562
-	18	-	18	(4)	14
-	-	(630)	(630)	-	(630)
-	-	-	-	1	1
7,278	(2,597)	37,106	41,787	452	42,239

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,278	(2,684)	31,538	36,132	461	36,593
-	-	750	750	(1)	749
-	246	-	246	(6)	240
-	-	-	-	1	1
7,278	(2,438)	32,288	37,128	455	37,583

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	מפרמיה	הון מניות	במיליוני ש"ח
53	184	7,041	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
53	184	7,041	יתרה ליום 30 בספטמבר 2021
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות^(א)	מפרמיה	הון מניות	במיליוני ש"ח
53	421	7,054	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	(237)	(13)	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
53	184	7,041	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,257 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2020 - 5,241 מיליון ש"ח, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,278	(2,792)	33,178	37,664	431	38,095
-	-	4,558	4,558	31	4,589
-	195	-	195	(12)	183
-	-	(630)	(630)	-	(630)
-	-	-	-	2	2
7,278	(2,597)	37,106	41,787	452	42,239

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,528	(3,495)	31,373	35,406	468	35,874
-	-	1,212	1,212	14	1,226
-	1,057	-	1,057	9	1,066
-	-	-	-	(39)	(39)
-	-	(297)	(297)	-	(297)
(250)	-	-	(250)	-	(250)
-	-	-	-	3	3
7,278	(2,438)	32,288	37,128	455	37,583

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	מפרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח	
			יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
53	421	7,054	
-	-	-	רווח נקי
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	(237)	(13)	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
53	184	7,041	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,805 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות. יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,528	(3,495)	31,373	35,406	468	35,874
-	-	2,102	2,102	20	2,122
-	703	-	703	(21)	682
-	-	-	-	(39)	(39)
-	-	(297)	(297)	-	(297)
(250)	-	-	(250)	-	(250)
-	-	-	-	3	3
7,278	(2,792)	33,178	37,664	431	38,095

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021
2020	2020	2021	2020	2021	2021
מבוקר				בלתי מבוקר	
				במיליוני ש"ח	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
2,122	1,226	4,589	749	1,562	רווח נקי לתקופה
התאמות:					
26	17	51	(2)	42	חלק הקבוצה (רווחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)
678	520	517	157	172	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
2,552	2,282	(729)	547	(359)	(הכנסות) הוצאות בגין הפסדי אשראי
(410)	(344)	(180)	(91)	(63)	רווחים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
(58)	(62)	23	8	15	הפסדים (רווחים), נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
2	2 ^(ב)	-	-	-	הפסדים ממכירת מניות של חברות מוחזקות
7	-	(108)	-	(57)	הפסדים (רווחים) ממימוש בניינים וציוד - נטו
33	33	-	-	-	הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה
(283)	(173)	(732)	(227)	(104)	(רווחים) הפסדים, נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
66	37	1	2	1	הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר
(729)	(746)	475	(163)	157	מיסים נדחים - נטו
(980)	(604)	138	(47)	68	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול (קיטון) בעודף העתודה על היעודה
253	189	417	100	164	ריבית שהתקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה ואג"ח לפדיון
(393)	(222)	(18)	(151)	(10)	הפרשי צבירה ושער בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
1,274	827	87	1	309	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
-	(1) ^(ב)	9	(3)	7	אחר, נטו
שינוי נטו בכנסים שוטפים:					
(4,298)	(1,586)	1,384	2,244	(2,655)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(451)	(3,202)	2,202	2,343	837	ניירות ערך למסחר
(1,917)	(1,103)	245	84	156	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
5,684	1,809	(2,909)	(2,151)	2,647	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,379	1,165	(2,672)	602	(3,976)	התחייבויות אחרות
5,557	64	2,790	4,002	(1,087)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)

לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2020	2020	2021	2020	2021
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
(1,113)	(1,984)	409	284	(650)
(16,583)	(5,900)	(29,320)	(537)	(10,004)
112	18	(241)	13	72
(1,902)	(1,216)	(3,546)	(441)	(844)
(3,026)	(2,666)	(1,695)	(193)	(176)
1,402	1,086	1,099	429	293
(136,675)	(101,638)	(78,444)	(34,788)	(26,660)
99,757	70,489	69,194	28,062	25,471
32,700	26,631	17,972	7,610	9,873
(67)	(63)	(387)	(57)	(311)
-	4	-	-	-
(594)	(370)	(360)	(137)	(157)
11	7	185	2	104
137	107	2	42	-
(25,841)	(15,495)	(25,132)	289	(2,989)
תזרימי מזומנים נטו לפעילות השקעה				
9,012	4,508	8,016	4,032	1,023
74,967	53,611	53,821	10,324	14,039
(106)	(84)	(29)	3	(40)
482	572	273	212	68
4,986	4,986	-	-	-
(8,248)	(7,354)	(3,096)	(2,000)	-
(297)	(297)	(630)	-	(630)
(39)	(39)	-	-	-
(250)	(250)	-	-	-
80,507	55,653	58,355	12,571	14,460
60,223	40,222	36,013	16,862	10,384
73,667	73,667	132,616	96,201	158,467
(1,274)	(827)	(87)	(1)	(309)
132,616	113,062	168,542	113,062	168,542

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021
מבוקר	מבוקר			בלתי מבוקר	
				במיליוני ש"ח	
10,555	8,069	8,180	2,207	2,824	ריבית שהתקבלה
(2,523)	(2,040)	(1,153)	(596)	(334)	ריבית ששולמה
23	20	124	7	74	דיבידנדים שהתקבלו
(1,725)	(1,043)	(2,403)	(432)	(783)	מיסים על הכנסה ששולמו
237	242	86	11	1	מיסים על הכנסה שהתקבלו

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

ביום 1 במרס 2021 סווגה יתרה של כ-750 מיליון ש"ח מתיק אגרות חוב זמינות למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

ליום 31 בדצמבר 2020 נכס זכות שימוש והתחייבויות שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות נכללו כפעילות שאינה במזומן.

למידע נוסף ראה [כ"א.1.16. דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

פירוט הביאורים	עמוד
1 עיקרי המדיניות החשבונאית	102
2 הכנסות והוצאות ריבית	106
3א הכנסות מימון שאינן מריבית	107
3ב רווח למניה רגילה	109
4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	110
5 ניירות ערך	115
6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	130
7 פיקדונות הציבור	135
8 זכויות עובדים	136
9א הון	142
9ב הלימות הון, מינוף ונזילות	144
10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	149
11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	151
12א מגזרי פעילות פיקוחיים	163
12ב מגזרי פעילות גישת ההנהלה	174
13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	179
14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	201
15א יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	204
15ב פריטים הנמדדים בשווי הוגן	207
15ג שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3	214
15ד מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3	219
16 נושאים שונים	223

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2021 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות לתקופות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2020, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. דוחות כספיים לתקופות ביניים אלה אינם כוללים את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים, ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020 והביאורים הנלווים אליהם.

תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 15 בנובמבר 2021.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים, בהתאם להוראות ולהנחיות כאמור לעיל, נדרש מהנהלה להפעיל שיקול דעת, ולעשות שימוש באומדנים, בהערכות ובהנחות, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי התוצאות המדווחות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות ומצגים שונים, ניתוחים וסקירות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, וזאת בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. חוסר הוודאות הנשקף מתנאי הכלכלה ותנאים סביבתיים אחרים עודנו משמעותי ולפיכך אומדנים והערכות עשויים להתעדכן בהתאם להתפתחות בתנאים ובנסיבות ולתמורות בכלכלה.

המדיניות שמיישם הבנק בשימוש בהערכות ובאומדנים הינה ככלל עקבית לזו ששימשה בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים שיושמו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2021 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. עדכונים מצומצמים בדרישות גילוי של תכניות להטבה מוגדרת

באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר "מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות להטבה מוגדרת". בין עיקרי השינויים: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת (ראה [ביאור 3.2.n.23 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#)); נוספה דרישה למתן הסבר בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", המתייחס לעדכון התקינה האמור, הוראות אלה יחולו החל מהדוחות לציבור ליום 1 בינואר 2021, ואילך.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. עדכונים מצומצמים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן

באוגוסט 2018 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה ASU 2018-13 בדבר "מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן". עדכון התקינה הביא לשינויים מצומצמים ונקודתיים בדרישות הגילוי השונות בדבר מדידת שווי הוגן, כגון מתן גילוי על אופן חישוב הממוצע המשוקלל המתייחס לגילוי עבור מדידת שווי הוגן ברמה 3.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2019 ו-2020", המתייחס לעדכון התקינה האמור, הוראות אלה יחולו החל מהדוחות לציבור ליום 1 בינואר 2021, ואילך.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3.

עדכונים מסוימים בטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה

בדצמבר 2019 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה ASU 2019-12 בדבר "פישוט הטיפול החשבונאי במיסים על הכנסה". תכליתו של התיקון הינו הפחתת המורכבות של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תוך שמירה על שימושיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים.

בין עיקרי הנושאים שעודכנו: אופן חישוב והקצאת תוצאות המס במקרים בהם יש הפסד מפעילות נמשכת; אופן ההכרה בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס המתייחסים להשקעות בחברה בת זרה ההופכת לחברה כלולה ולהפך; נוספה דרישה להכרה במס זיכיון (או מס דומה אחר) המבוסס באופן חלקי על הכנסה ראשית כמיסים על הכנסה, ובחלק עודף ככל שרלוונטי - כמיסים שאינם על הכנסה; ואופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי מס או בשיעורי מס בדוחות כספיים ביניים.

ההוראות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2021.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4.

הבהרות נקודתיות בנוגע לטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים

בינואר 2020 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה ASU 2020-01 בדבר "יחסי הגומלין בין נושא 321, נושא 323 ונושא 815 בקודיפיקציה".

העדכון מבהיר כי בעת יישום "חלופת המדידה" תחת נושא 321 בקודיפיקציה, יש להתחשב בעסקאות נצפות אשר גורמות ליישום לראשונה או להפסקת היישום של שיטת השווי המאזני. כלומר, השקעות במכשירים הוניים ימדדו מחדש בשווי ההוגן בסמוך לפני מועד היישום לראשונה או בסמוך לאחר הפסקת יישום שיטת השווי המאזני (עקב השגת השפעה מהותית או איבוד השפעה מהותית, בהתאמה), כאשר השווי ההוגן כאמור יתבסס על העסקה הנצפית שהייתה הגורם לשינוי בשיטת המדידה, ככל שרלוונטי.

כמו כן, העדכון מבהיר כי חוזי אקדמה (forward contracts) או אופציות רכש שנרכשו (purchased call options), שאינם נגזרים, לרכישת מכשירים הוניים, ימדדו בדרך כלל בהתאם לעקרונות השווי ההוגן כאמור בהוראות נושא 321 בקודיפיקציה בטרם מועד הסילוק או המימוש, ללא קשר לטיפול הצפוי בהם בעת הסילוק או המימוש.

ההוראות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2021.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5.

דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור בעטין של משבר הקורונה

באפריל 2020 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור", הכולל הנחיות חשבונאיות המאפשרות שלא להחשיב פעולות המבוצעות לייצוב לווים באמצעות שינויים בתנאי ההלוואות כארגון מחדש של חוב בעייתי, בכפוף לתנאים שנקבעו במכתב.

בהמשך למתווה הנוסף לדחיית תשלומי משכנתאות והלוואות צרכניות ולמתווה הנוסף למתן סיוע לעסקים קטנים וזעירים בפירעון הלוואות (להלן: המתווים המעודכנים) אשר אומצו על ידי המערכת הבנקאית בנובמבר 2020 ובדצמבר 2020 בהתאמה, פרסם הפיקוח על הבנקים בדצמבר 2020 מכתבים אשר עניינם הארכת תחולת ההקלות החשבונאיות שהוזכרו במכתב לעיל גם על מתווים אלה, כך שתאגיד בנקאי רשאי שלא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות הכפופות למתווים כאמור, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרס 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווים המעודכנים, גם אם הדחיה המצטברת עולה על 6 חודשים.

הבנק בחר שלא ליישם את ההקלה החשבונאית שתוארה לעיל, ולפיכך פעל ליישום נוהלי הסיווג הרגילים, לרבות בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. רפורמת ריביות הייחוס

במרס 2020 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה ASU 2020-04 בדבר "רפורמת ריביות הייחוס: הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות העוגן על הדיווח הכספי", אשר יצר את נושא 848 בקודיפיקציה, וכלל הקלות והחרגות אפשריות בהתייחס לחוזים, יחסי גידור ועסקאות אחרות המושפעים מרפורמת הריביות בהתמלא תנאים שהוגדרו. ככלל אימץ הבנק את ההקלות המתייחסות לחשבונאות הגידור בעסקאות הרלוונטיות.

למידע נוסף ראה [ביאור 1.כג.4. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

בינואר 2021 פרסם ה-FASB את עדכון תקינה ASU 2021-01 בדבר "רפורמת ריביות הייחוס (reference rate reform): תחולה", אשר מרחיב את ההקלות בגין השפעות רפורמת הריביות על הדיווח הכספי שנקבעו בנושא 848 בקודיפיקציה (להלן: "העדכון"). בהתאם לעדכון, הורחבה תחולת נושא 848 בקודיפיקציה כך שתכלול גם מכשירים נגזרים אשר מושפעים מרפורמת ריביות הייחוס, גם אם הנגזרים אינם נושאים ריבית LIBOR או ריבית ייחוס אחרת אשר צפויה להתבטל.

הבנק בוחן את יישום ההקלות האפשריות בחוזים הרלוונטיים.

במרס 2021 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA), באופן רשמי, על הפסקת פרסום כלל ריביות הליבור החל מסוף שנת 2021, למעט ריביות הליבור במטבע דולר שפרסומן יופסק ביוני 2023.

הבנק ממשיך בהיערכותו להפסקת פרסום ריביות הליבור והשימוש בהן. להלן פירוט יתרות החוזים ברמת הקבוצה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, המושפעים מריבית הליבור ואשר העסקאות בגינם יימשכו מעבר למועד הפסקת פרסום הליבור*:

30 בספטמבר 2021	
במיליוני ש"ח	
10,937	הלוואות
1,309	פיקדונות
2,926	ניירות ערך
72,336	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

* עסקאות ליבור שימשכו בכל המטבעות - אחרי דצמבר 2021 ובדולר - אחרי יוני 2023.

2. עדכונים בנושא הפרשות להפסדי אשראי - CECL

הוראות הפיקוח על הבנקים מאמצות את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13 וכן עדכונים ותיקונים נוספים הנגזרים מכך. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין אופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

בתוך כך, בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי. כמו כן, פרסם הפיקוח על הבנקים בפברואר 2021 חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים", במסגרתו בוטלה בין היתר הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מזערי של 0.35% בגין הלוואות לדיור, בוטלה הדרישה לחישוב הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, ונוספה דרישה לנכות מהון עצמי רוברד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ההוראות החדשות ייושמו מיום 1 בינואר 2022 באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה. בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, אם כתוצאה מהיישום לראשונה יחול קיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק, ניתן יהיה להוסיף באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 (כלומר להוסיף חזרה להון עצמי רובד 1) את הקיטון בהון העצמי רובד 1 שיירשם במועד היישום לראשונה, וזאת על פני שלוש שנים (תוספת של 75% בשנת היישום לראשונה, עם קיטון של 25% מדי שנה, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית).

הבנק ממשיך לבחון את השפעת יישום ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים ולהיערך ליישום הכללים החדשים, ולפיכך לא ניתן לאמוד בשלב זה באופן מהימן את השפעתם הצפויה. ההשפעה עשויה להיות תלויה במצב הכלכלה, בתחזיות העתידיות ובתמהיל התיק במועד היישום לראשונה. היערכות הבנק בעיצומה, וכוללת מיפוי של הדרישות, קביעת מתודולוגיות לחישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, בחינת השינויים הנדרשים על מנת להתאים את השיטות להערכת הפסדי האשראי, ביצוע ריצות במקביל (Parallel Run) ויישום הוראות הגילוי. למרות ששיטות המדידה צפויות להתעדכן, הכללים החדשים אינם משנים את סיכון האשראי הגלום בתיק האשראי של הבנק.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
מאשראי לציבור	2,742	2,312	7,994
מאשראי לממשלה	8	6	20
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	33	20	87
מפיקדונות בבנקים	12	16	44
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1	1	4
מאגרות חוב ^(ב)	237	227	722
סך הכל הכנסות ריבית	3,033	2,582	8,871
ב. הוצאות ריבית			
על פיקדונות הציבור	(229)	(246)	(682)
על פיקדונות הממשלה	(1)	(1)	(2)
על פיקדונות מבנקים	(1)	(1)	(3)
על פיקדונות מבנק ישראל	(2)	(1)	(7)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	(1)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	(129)	(117)	(383)
סך הכל הוצאות ריבית	(362)	(366)	(1,078)
סך הכנסות ריבית, נטו	2,671	2,216	7,793
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)			
הוצאות ריבית	(17)	(13)	(41)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
מוחזקות לפדיון	42	40	124
זמינות למכירה	190	180	575
למסחר	5	7	23
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	237	227	722

(א) כולל השפעת יחסי גידור.

(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 63 מיליון ש"ח ובסך 174 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (85 מיליון ש"ח ו-165 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.א. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ^(ב)	(206)	(191)	303
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(206)	(191)	303
א.ב. מהשקעה באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)	64	92	201
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)	(1)	(1)	(21)
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה ^(ג)	-	-	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	63	91	180
א.3. הפרשי שער, נטו	254	249	(44)
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר ^(ד)	149	50	448
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר	(1)	(2)	(1)
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר	(7)	(4)	(27)
דיבידנד ממניות שאינן למסחר	5	1	17
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר ^(ח)	(38)	181	311
הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות	-	-	-
סך הכל מהשקעה במניות	108	226	748
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	219	375	1,187
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר	71	90	179
הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(ביו)	(15)	(10)	(23)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(דיו)	-	2	-
דיבידנד ממניות למסחר	1	-	1
סך הכל מפעילויות מסחר ^(ה)	57	82	157
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
חשיפת ריבית	(17)	(1)	30
חשיפת מטבע חוץ	53	70	83
חשיפה למניות	20	13	38
חשיפה לסחורות ואחרים	1	-	6
סך הכל	57	82	157
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	276	457	1,344

[ראה הערות בעמוד הבא](#)

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

- (א) למעט השפעת יחסי גידור.
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) מזה חלק ההפסדים בסך 6 מיליון ש"ח ובסך 2 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (והפסדים) רווחים בסך (4) מיליון ש"ח ובסך 32 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020.
- (ד) לא היו רווחים או הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021. רווחים בסך 1 מיליון ש"ח הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (לא היו רווחים או הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בשלושה ובתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020).
- (ה) הכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).
- (ו) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
- (ז) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ח) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- (ט) רווחים ממכירת מניות לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, ראה [ביאור 16](#) (רווחים נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 כוללים שיערוך מניות ויזה בסך 92 מיליון ש"ח).

ביאור צב - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר			
רווח בסיסי			
1,551	750	4,558	1,212
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,452,896	1,452,896	1,452,896	1,466,191
יתרה לתחילת התקופה^(א)			
-	-	-	153
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שמומשו והנפקת מניות			
-	-	-	(9,606)
השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות			
1,452,896	1,452,896	1,452,896	1,456,738
ממוצע משוקלל של מספר המניות			
1.07	0.52	3.14	0.83
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)			

(א) יתרה לתחילת התקופה בניכוי רכישה עצמית של מניות עד ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2020.

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, באופן הבא:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר			
רווח מדולל			
1,551	750	4,558	1,212
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,452,896	1,452,896	1,452,896	1,456,738
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה			
-	-	-	40
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שטרם מומשו			
1,452,896	1,452,896	1,452,896	1,456,778
ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא			
1.07	0.52	3.14	0.83
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)			

ג. הון המניות

ליום 30 בספטמבר 2021 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2020 הינו 1,452,896,006 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. (ליום 30 בספטמבר 2020 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2020 הינו 1,452,896,006 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ו-2020 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
במיליוני ש"ח							
יתרה ליום 30 ביוני 2020	1,017	(194)	32	(13)	(3,554)	(2,712)	(28)
שינוי נטו במהלך התקופה	28	(12)	-	(7)	231	240	(6)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	1,045	(206)	32	(20)	(3,323)	(2,472)	(34)
יתרה ליום 30 ביוני 2021	839	(275)	12	(23)	(3,240)	(2,687)	(72)
שינוי נטו במהלך התקופה	(33)	(13)	(4)	(2)	66	14	(4)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	806	(288)	8	(25)	(3,174)	(2,673)	(76)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 ו-2020 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽¹⁾	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
במיליוני ש"ח							
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	624	(199)	(2)	(13)	(3,948)	(3,538)	(43)
שינוי נטו במהלך התקופה	421	(7)	34	(7)	625	1,066	9
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	1,045	(206)	32	(20)	(3,323)	(2,472)	(34)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	1,163	(295)	26	(16)	(3,734)	(2,856)	(64)
שינוי נטו במהלך התקופה	(357)	7	(18)	(9)	560	183	(12)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	806	(288)	8	(25)	(3,174)	(2,673)	(76)

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

(ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מהתאמות בגין נכסי תכנית.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2021	2020				
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
14	(6)	8	130	(42)	88
רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(63)	22	(41)	(91)	31	(60)
רווחים בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(49)	16	(33)	39	(11)	28
שינוי נטו במהלך התקופה					
התאמות מתרגום ^(ב) :					
(26)	-	(26)	(22)	-	(22)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
20	(7)	13	15	(5)	10
גידורים ^(ג)					
(6)	(7)	(13)	(7)	(5)	(12)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(7)	3	(4)	-	-	-
הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
(2)	-	(2)	(8)	1	(7)
חלק הבנק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
הטבות לעובדים ^(ד) :					
(23)	9	(14)	224	(80)	144
(הפסד) רווח אקטוארי נטו					
122	(42)	80	132	(45)	87
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)					
99	(33)	66	356	(125)	231
שינוי נטו במהלך התקופה					
35	(21)	14	380	(140)	240
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
בניכוי השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(4)	-	(4)	(7)	1	(6)
סך כל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
39	(21)	18	387	(141)	246
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מהתאמות בגין נכסי תכנית.
- (ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2021			2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
(361)	122	(239)	947	(321)	626
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(180)	62	(118)	(311)	106	(205)
(רווחים) הפסדים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(541)	184	(357)	636	(215)	421
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום^(ב):					
11	-	11	(12)	-	(12)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(ג)					
(6)	2	(4)	7	(2)	5
שינוי נטו במהלך התקופה					
(28)	10	(18)	52	(18)	34
(הפסדים) רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
(10)	1	(9)	(7)	-	(7)
חלק הבנק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני הטבות לעובדים^(ד):					
474	(160)	314	607	(210)	397
רווח אקטוארי נטו					
374	(128)	246	346	(118)	228
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)					
848	(288)	560	953	(328)	625
שינוי נטו במהלך התקופה					
274	(91)	183	1,629	(563)	1,066
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(19)	7	(12)	15	(6)	9
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
293	(98)	195	1,614	(557)	1,057
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3.א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
 (ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח		
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:		
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:		
רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	1,191	(404)
רווחים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(377)	129
שינוי נטו במהלך השנה	814	(275)
התאמות מתרגום^(ב):		
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(193)	-
גידורים ^(ג)	147	(50)
שינוי נטו במהלך השנה	(46)	(96)
רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	43	(15)
חלק הבנק בהפסד כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(5)	2
הטבות לעובדים^(ד):		
הפסד אקטוארי נטו	(134)	39
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)	470	(161)
שינוי נטו במהלך השנה	336	(122)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	1,142	(460)
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(17)	(4)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק		
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	1,159	(456)
703	(456)	703

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
- (ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר) ⁽¹⁾					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח					
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
של ממשלת ישראל	4,062	4,062	365	(6)	4,421
מגובי משכנתאות (MBS)	2,409	2,409	25	(34)	2,400
של אחרים זרים	1,750	1,750	60	(50)	1,760
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	8,221	8,221	450	(90)	8,581
ליום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר) ⁽¹⁾					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח					
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
של ממשלת ישראל	26,493	26,493	908	(26)	26,493
של ממשלות זרות	17,876	17,894	51	(69)	17,876
של מוסדות פיננסיים בישראל	54	49	5	-	54
של מוסדות פיננסיים זרים	8,831	8,652	184	(5)	8,831
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,925	7,930	52	(57)	7,925
של אחרים בישראל	373	354	19	-	373
של אחרים זרים	5,285	5,108	207	(30)	5,285
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה⁽³⁾	66,837	65,598	1,426⁽⁴⁾	(187)⁽⁵⁾	66,837

ראה הערות [בעמוד 120](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	4,714	4,209	555	(50)	4,714
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,759	1,759			1,759
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	4,714	4,209	555 ^(ד)	(50) ^(ד)	4,714
סך כל ניירות ערך שאינם למסחר	79,772	78,028	2,431	(327)	80,132
ליום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	1,453	1,459	1	(7)	1,453
של ממשלות זרות	-	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים בישראל	52	50	2	-	52
של מוסדות פיננסיים זרים	29	28	1	-	29
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	51	54	-	(3)	51
של אחרים בישראל	136	133	3	-	136
של אחרים זרים	61	58	3	-	61
סך הכל אגרות חוב	1,782	1,782	10	(10)	1,782
מניות וקרנות	26	25	1	-	26
סך הכל ניירות ערך למסחר	1,808	1,807	11 ^(ד)	(10) ^(ד)	1,808
סך הכל ניירות ערך	81,580	79,835	2,442	(337)	81,940

ראה הערות [בעמוד 120](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
של ממשלת ישראל	3,992	589	-	4,581	
מגובי משכנתאות (MBS)	2,215	40	(3)	2,252	
של אחרים זרים	802	63	-	865	
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	7,009	692	(3)	7,698	
ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
של ממשלת ישראל	32,976	31,818	1,164	(6)	32,976
של ממשלות זרות	20,795	20,664	141	(10)	20,795
של מוסדות פיננסיים בישראל	68	65	3	-	68
של מוסדות פיננסיים זרים	9,488	9,261	236	(9)	9,488
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,528	7,428	119	(19)	7,528
של אחרים בישראל	202	194	10	(2)	202
של אחרים זרים	6,286	5,910	383	(7)	6,286
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(ב)	77,343	75,340	2,056^(ג)	(53)^(ג)	77,343

ראה הערות [בעמוד 120](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	4,024	3,921	164	(61)	4,024
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,397	1,397			1,397
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	4,024	3,921	164^(ד)	(61)^(ד)	4,024
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	88,376	86,270	2,912	(117)	89,065
ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	5,813	5,817	2	(6)	5,813
של ממשלות זרות	250	208	42	-	250
של מוסדות פיננסיים בישראל	336	335	2	(1)	336
של מוסדות פיננסיים זרים	149	152	3	(6)	149
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	93	98	1	(6)	93
של אחרים בישראל	59	58	1	-	59
של אחרים זרים	64	65	-	(1)	64
סך הכל אגרות חוב	6,764	6,733	51	(20)	6,764
מניות וקרנות	24	21	3	-	24
סך הכל ניירות ערך למסחר	6,788	6,754	54^(ד)	(20)^(ד)	6,788
סך הכל ניירות ערך^(ה)	95,164	93,024	2,966	(137)	95,853

ראה הערות [בעמוד 120](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
3,919	3,919	557	(1)	4,475	של ממשלת ישראל
2,265	2,265	40	(8)	2,297	מגובי משכנתאות (MBS)
818	818	68	-	886	של אחרים זרים
7,002	7,002	665	(9)	7,658	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
34,821	33,592	1,233	(4)	34,821	של ממשלת ישראל
19,893	19,794	112	(13)	19,893	של ממשלות זרות
69	64	5	-	69	של מוסדות פיננסיים בישראל
8,861	8,590	271	-	8,861	של מוסדות פיננסיים זרים
6,996	6,932	87	(23)	6,996	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
220	209	11	-	220	של אחרים בישראל
6,067	5,684	387	(4)	6,067	של אחרים זרים
76,927	74,865	2,106 ^(ב)	(44) ^(ג)	76,927	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(ד)
ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
4,335	4,148	230	(43)	4,335	מניות וקרנות
1,566	1,566			1,566	מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)
4,335	4,148	230 ^(ד)	(43) ^(ד)	4,335	סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר
88,264	86,015	3,001	(96)	88,920	סך כל ניירות הערך שאינם למסחר

ראה הערות [בעמוד 120](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	במיליוני ש"ח
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	3,144	3,135	9	-	3,144
של ממשלות זרות	223	192	31	-	223
של מוסדות פיננסיים בישראל	323	319	4	-	323
של מוסדות פיננסיים זרים	98	96	3	(1)	98
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	80	85	-	(5)	80
של אחרים בישראל	58	56	2	-	58
של אחרים זרים	46	43	3	-	46
סך הכל אגרות חוב	3,972	3,926	52	(6)	3,972
מניות וקרנות	61	55	7	(1)	61
סך הכל ניירות ערך למסחר	4,033	3,981	59^(ד)	(7)^(ד)	4,033
סך הכל ניירות ערך	92,297	89,996	3,060	(103)	92,953

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית ליום 30 בספטמבר 2020 בסך 4 מיליון ש"ח.
- (ו) סך של 9.6 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) (30 בספטמבר 2020 - 10.0 מיליארד ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 9.0 מיליארד ש"ח).
- (ז) ביום 1 במרס 2021 סווגה חברת הבת בארה"ב יתרה של כ-750 מיליון ש"ח (כ-225 מיליון דולר) מתיק אגרות חוב זמינות למכירה לתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון.

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו הסתכמו בסך 120 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 215 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 95 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששוועבדו הסתכמו בסך 16,152 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 11,976 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 14,419 מיליון ש"ח).

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#).

ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכרו

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)										
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	213	4	-	4	28	2	-	-	2	של ממשלת ישראל
מגובי משכנתאות (MBS)	1,309	29	-	29	55	5	-	-	5	מגובי משכנתאות (MBS)
של אחרים זרים	1,021	50	-	50	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	2,543	83	-	83	83	7	-	-	7	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)										
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	31	- ^(ו)	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
מגובי משכנתאות (MBS)	197	1	-	1	145	2	-	-	2	מגובי משכנתאות (MBS)
של אחרים זרים	282	- ^(ו)	-	-	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	510	1	-	1	145	2	-	-	2	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכר (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)									
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)				
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				
עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	עלות מופחתת	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	31	1	-	1	-	-	-	-	-
מגובי משכנתאות (MBS)	252	5	-	5	117	3	-	-	3
של אחרים זרים	273	- ^(ו)	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	556	6	-	6	117	3	-	-	3

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)									
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)				
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)				
שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	1,948	8	-	8	475	18	-	-	18
של ממשלות זרות	7,908	69	-	69	-	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים זרים	1,069	5	-	5	-	-	-	-	-
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	3,079	40	-	40	874	17	-	-	17
של אחרים בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
של אחרים זרים	1,238	22	-	22	140	8	-	-	8
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	15,242	144	-	144	1,489	43	-	-	43

(א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.

(ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

(ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.

(ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.

(ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.

(ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

(ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)									
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)				
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)				
שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	2,743	6	-	6	-	-	-	-	-
של ממשלות זרות	3,151	5	-	5	113	5	-	-	5
של מוסדות פיננסיים זרים	659	9	-	9	138	- ^(ז)	-	-	-
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	481	8	-	8	927	11	-	-	11
של אחרים בישראל	33	2	-	2	-	-	-	-	-
של אחרים זרים	597	7	-	7	-	-	-	-	-
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	7,664	37	-	37	1,178	16	-	-	16
31 בדצמבר 2020 (מבוקר)									
פחות מ-12 חודשים ^(א)					12 חודשים ומעלה ^(ב)				
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)				
שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	1,490	4	-	4	-	-	-	-	-
של ממשלות זרות	4,073	13	-	13	-	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים זרים	363	- ^(ז)	-	-	-	-	-	-	-
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	926	10	-	10	1,018	13	-	-	13
של אחרים בישראל	5	- ^(ז)	-	-	-	-	-	-	-
של אחרים זרים	568	4	-	4	-	-	-	-	-
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	7,425	31	-	31	1,018	13	-	-	13

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים	מכל 12 חודשים	סך הכל	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
2,027	(20)	28	(2)	2,055	(22)
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
645	(19)	179	(7)	824	(26)
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
407	(1)	667	(8)	1,074	(9)
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
3,079	(40)	874	(17)	3,953	(57)
סך הכל					
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים	מכל 12 חודשים	סך הכל	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	-
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
20	(1)	-	-	20	(1)
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
461	(7)	927	(11)	1,388	(18)
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
481	(8)	927	(11)	1,408	(19)
סך הכל					
31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
עד 12 חודשים	מכל 12 חודשים	סך הכל	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	שווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
108	(1)	40	(1)	148	(2)
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
576	(7)	77	(2)	653	(9)
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
242	(2)	901	(10)	1,143	(12)
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
926	(10)	1,018	(13)	1,944	(23)
סך הכל					

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,332	25	(28)	2,329
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,328	14	(18)	1,324
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,004	11	(10)	1,005
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
77	-	(6)	71
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA או GNMA, או בערבותם			
77	-	(6)	71
2,409	25	(34)	2,400
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,409	25	(34)	2,400
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,096	40	(3)	2,133
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,264	20	(3)	1,281
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
832	20	-	852
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
119	-	-	119
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA או GNMA, או בערבותם			
119	-	-	119
2,215	40	(3)	2,252
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,215	40	(3)	2,252
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,102	40	(4)	2,138
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,114	19	(4)	1,129
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
988	21	-	1,009
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
163	-	(4)	159
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
163	-	(4)	159
2,265	40	(8)	2,297
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,265	40	(8)	2,297
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3,425	19	(22)	3,422
מזה: אגרות חוב שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,393	4	(10)	1,387
אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2,032	15	(12)	2,035
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
2,088	22	(26)	2,084
מזה: אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
1,699	15	(26)	1,688
5,513	41	(48)	5,506
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,417	11	(9)	2,419
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,786	9	(2)	1,793
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
276	-	(7)	269
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
7,930	52	(57)	7,925

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,677	55	-	2,732
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
851	17	-	868
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,826	38	-	1,864
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
2,813	54	(1)	2,866
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
2,439	46	(1)	2,484
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
5,490	109	(1)	5,598
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
1,938	10	(18)	1,930
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,482	7	(13)	1,476
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
368	1	(5)	364
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
7,428	119	(19)	7,528
31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,513	36	(2)	2,547
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
735	9	(1)	743
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,778	27	(1)	1,804
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
2,494	41	(9)	2,526
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
2,159	33	(8)	2,184
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
5,007	77	(11)	5,073
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
1,925	10	(12)	1,923
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,509	9	(5)	1,513
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
330	-	(7)	323
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
6,932	87	(23)	6,996

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2	-	-	2
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2	-	-	2
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
26	(2)	-	24
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, GNMA או בערבותם			
-	-	-	-
28	(2)	-	26
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
26	(1)	-	25
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
54	(3)	-	51
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2	-	-	2
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2	-	-	2
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
38	(3)	-	35
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, GNMA או בערבותם			
-	-	-	-
40	(3)	-	37
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
58	(3)	1	56
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
98	(6)	1	93
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2	-	-	2
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2	-	-	2
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
37	-	(3)	34
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
36	-	(3)	33
39	-	(3)	36
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
46	-	(2)	44
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
85	-	(5)	80

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
160,504	-	876	161,380	15,531	176,911
42,145	100,213	26,471	168,829	1,080	169,909
420 ^(ב)	100,128	-	100,548	-	100,548
202,649	100,213	27,347	330,209	16,611	346,820
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
2,033	-	329	2,362	-	2,362
792	18	16	826	1	827
2,825	18	345	3,188	1	3,189
80	680	50	810	-	810
3,158	3	215	3,376	-	3,376
6,063	701	610	7,374	1	7,375
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,750	-	283	3,033	3	3,036
691	541	420	1,652	- ^(ד)	1,652
1	540 ^(ב)	-	541	-	541
3,441	541	703	4,685	3	4,688
789	4	223	1,016	- ^(ד)	1,016
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 400 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
135,026	26	758	135,810	14,018	149,828
41,914	88,286	25,451	155,651	702	156,353
751 ^(ג)	88,154	-	88,905	-	88,905
176,940	88,312	26,209	291,461	14,720	306,181
סך הכל חובות^{(א)(ג)}					
מזה: ²					
1,038	-	303	1,341	-	1,341
1,327	48	22	1,397	15	1,412
2,365	48	325	2,738	15	2,753
76	785	43	904	-	904
4,320	-	288	4,608	-	4,608
6,761	833	656	8,250	15	8,265
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,978 ^(ה)	-	216	3,194	5	3,199
708 ^(ה)	652	533	1,893	- ^(ד)	1,893
- ^(ד)	650 ^(ב)	-	650	-	650
3,686	652	749	5,087	5	5,092
528 ^(ה)	-	203	731	- ^(ד)	731
מזה: בגין חובות פגומים ⁴					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 466 מיליון ש"ח.
- (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
143,317	24	786	144,127	10,879	155,006
40,741	90,365	25,398	156,504	158	156,662
624 ^(ג)	90,237	-	90,861	-	90,861
184,058	90,389	26,184	300,631	11,037	311,668
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
2,324	-	317	2,641	-	2,641
1,308	50	20	1,378	15	1,393
3,632	50	337	4,019	15	4,034
56	720	38	814	-	814
3,525	2	266	3,793	-	3,793
7,213	772	641	8,626	15	8,641
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
3,135 ^(ה)	1	228	3,364	3	3,367
747 ^(ה)	635	544	1,926	- ^(ד)	1,926
- ^(ד)	634 ^(ב)	-	634	-	634
3,882	636	772	5,290	3	5,293
911 ^(ה)	7	212	1,130	- ^(ד)	1,130
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי^(א)					
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 460 מיליון ש"ח.
- (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) סוג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
4,097	605	777	5,479	2	5,481
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(248)	(63)	(49)	(360)	1	(359)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ^(א)					
(94)	(1)	(65)	(160)	-	(160)
מחיקות חשבונאיות					
94	-	56	150	-	150
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
-	(1)	(9)	(10)	-	(10)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(3)	-	-	(3)	-	(3)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,846	541	719	5,106	3	5,109
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
405	-	16	421	-	421
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
498	52	(5)	545	2	547
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(169)	(3)	(101)	(273)	-	(273)
מחיקות חשבונאיות					
132	-	68	200	-	200
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(37)	(3)	(33)	(73)	-	(73)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
4,111	652	770	5,533	5	5,538
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
425	-	21	446	-	446
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) מזה: גביית בסך 135 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
4,284	636	792	5,712	3	5,715
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(581)	(90)	(58)	(729)	-	(729)
הכנסות בגין הפסדי אשראי ^(א)					
(344)	(5)	(207)	(556)	-	(556)
מחיקות חשבונאיות					
485	-	192	677	-	677
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
141	(5)	(15)	121	-	121
מחיקות חשבונאיות נטו					
2	-	-	2	-	2
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,846	541	719	5,106	3	5,109
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
405	-	16	421	-	421
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
1,852	190	237	2,279	3	2,282
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(622)	(5)	(314)	(941)	-	(941)
מחיקות חשבונאיות					
293	-	190	483	-	483
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(329)	(5)	(124)	(458)	-	(458)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(2)	-	-	(2)	-	(2)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
4,111	652	770	5,533	5	5,538
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
425	-	21	446	-	446
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) מזה: גביית בסך 135 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	
בישראל		
לפי דרישה		
116,042	110,662	145,012
176,276	160,252	185,082
292,318	270,914	330,094
132,325	131,762	146,126
424,643	402,676	476,220
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
11,363	11,344	14,247
6,713	7,590	6,928
18,076	18,934	21,175
4,312	5,505	3,481
22,388	24,439	24,656
447,031	427,115	500,876
סך כל פיקדונות הציבור		
¹ מזה:		
147,228	(א) 147,260	147,481
80,499	(א) 71,071	101,373
196,916	(א) 184,345	227,366

(א) סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח		
117,472	116,575	119,601
108,612	108,086	110,875
77,759	77,672	84,148
54,650	47,498	62,642
88,538	77,284	123,610
447,031	427,115	500,876
סך הכל		

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
20,491	19,440	20,429
8,945	8,146	9,522
11,546	11,294	10,907
חופשת יובל צבורה		
36	35	34
-	-	-
36	35	34
הטבות אחרות		
639	598	637
-	-	-
639	598	637
סך הכל		
12,221	11,927	11,588
-	-	10
84	85	57

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2020	2020	2021	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח				
20,470	20,470	20,491	19,551	20,353
175	123	144	44	46
573	434	424	139	146
33	25	24	8	8
555	(591)	(35)	(135)	110
(19)	(1)	(2)	8	(12)
(1,296)	(1,020)	(617)	(175)	(222)
20,491	19,440	20,429	19,440	20,429
18,817	17,962	19,014	17,962	19,014

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2021	2020	2021	2020
2020	2021	2021	2020	2020	2021	2020
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
7,614	7,614	8,945	7,856	9,453	7,856	9,453
743	217	739	197	190	197	190
1,272	827	185	172	20	172	20
33	25	24	8	8	8	8
(31)	(6)	(4)	5	(14)	5	(14)
(732)	(577)	(367)	(92)	(135)	(92)	(135)
46	46	-	-	-	-	-
8,945	8,146	9,522	8,146	9,522	8,146	9,522
11,546	11,294	10,907	11,294	10,907	11,294	10,907

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2021	2020	2021	2020
2020	2021	2021	2020	2021	2020
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
-	-	10	-	10	-
11,546	11,294	10,917	11,294	10,917	11,294
(11,546)	(11,294)	(10,907)	(11,294)	(10,907)	(11,294)

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2021	2020	2021	2020
2020	2021	2021	2020	2021	2020
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
5,564	4,979	4,725	4,979	4,725	4,979
5,564	4,979	4,725	4,979	4,725	4,979

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2020	2021	2020	2021
מבוקר			בלתי מבוקר	
			במיליוני ש"ח	
175	123	144	44	46
573	434	424	139	146
(365)	(266)	(304)	(96)	(104)
470	342	368	132	119
853	633	632	219	207
181	137	137	43	45
1,034	770	769	262	252

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2021	2020	2021	
מבוקר		כלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
177	(542)	(470)	(236)	24
(470)	(342)	(368)	(132)	(119)
(5)	1	(1)	(1)	(2)
(46)	(46)	-	-	-
(344)	(929)	(839)	(369)	(97)
853	633	632	219	207
509	(296)	(207)	(150)	110

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
שיעור היוון	0.80	1.44	1.00
שיעור עליית המדד	2.10	1.42	1.63
שיעור עזיבה	0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

2. ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות ההטבה נטו לתקופה

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
שיעור היוון	0.96	1.69	1.62
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית	4.50	4.62	4.59
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

גידול בנקודת אחוז אחת			קיטון בנקודת אחוז אחת		
ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
2021	2020	2020	2021	2020	2020
בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר
במיליוני ש"ח					
שיעור היוון	(2,753)	(2,644)	(2,846)	3,418	3,288
שיעור עליית המדד	(588)	(590)	(681)	660	659
שיעור עזיבה	311	226	320	(305)	(199)
שיעור גידול בתגמול	646	651	755	(577)	(584)
					(672)

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
2021	2020	2020
בלתי מבוקר		מבוקר
במיליוני ש"ח		
248	221	246
1,755	1,788	1,733
419	393	533
941	1,270	997
6,159	4,474	5,436
9,522	8,146	8,945

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2021

יעד הקצאה				אחוז מנכסי התכנית
ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
2021	2021	2020	2020	2020
בלתי מבוקר		מבוקר		
באחוזים				
3	3	3	3	3
19	19	18	22	19
6	6	4	5	6
11	11	10	16	11
61	61	65	54	61
100	100	100	100	100
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
מניות				
אגרות חוב ממשלתיות				
אגרות חוב קונצרניות				
אחר				
סה"כ				

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	תחזית ^(א)		
2020	2021	2021	2021	2021	2021
מבוקר				בלתי מבוקר	
				במיליוני ש"ח	
1,305	852	209	180	28	28
הפקדות					

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה כי יופקדו לתכנית להטבה מוגדרת במהלך התקופה שנותרה עד לסוף שנת 2021.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2021	201
2022	781
2023	793
2024	857
2025	863
2026-2030	5,103
2031 ואילך	14,120
סך הכל	22,718

(א) בערכים מהוונים.

ביאור פא - הון

שינויים בהון הבנק

מניות רדומות של הבנק

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 7,182,258 מניות רדומות.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250
ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה). בהתאם להוראת השעה, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10% ו-13.5% בהתאמה, עובר לפרסום החוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

ביום 15 בנובמבר 2020, במסגרת הוראת השעה, פרסם בנק ישראל חוזר להתאמת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% עובר לפרסום החוזר). עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. הוראה זו חלה על לאומי מיום פרסום החוזר.

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, החליט הפיקוח על הבנקים ביום 22 במרס 2021 להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה, עד ליום 30 בספטמבר 2021, וביום 30 בספטמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף להארכת תוקפה של הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021 (תום תוקף ההוראה).

תוקף ההקלה ביעדי ההון יהיה עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. כמו כן נקבע כי בתקופת ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% לא תחשב כחריגה מיחסי ההון הנדרשים, בכפוף לתכנון הון מוקדם ושמרני ולדיווח לפיקוח על הבנקים.

במסגרת הוראת השעה נקבע כי בגין הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת ההלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. תוקף ההוראה זו הוארך עד ליום 30 בספטמבר 2021, במסגרת החוזר מיום 22 במרס 2021 להארכת תוקף הוראת השעה. בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, תשוב לחול דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% בגין הלוואות למטרת דיור, אך נותרה ההקלה בגין הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה).

בהתאם להוראת השעה, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 הינן 9.18% ליחס הון עצמי רובד 1 (בתוספת דרישת ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-12.50% ליחס ההון הכולל.

בחוזרים שפרסם הפיקוח ביום 26 ביולי 2021 וביום 30 בספטמבר 2021 הותר למערכת הבנקאית לחזור לחלק דיבידנדים, ונקבע כי על הבנקים לנקוט גישה זהירה ושמרנית בעת החלטה על חלוקת דיבידנד או רכישה עצמית של מניות. לעמדת הפיקוח, חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בנוסף, ציין הפיקוח כי אי עמידה ביחס המינוף הנדרש ושימוש בהקלה ביחס המינוף לא תהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

במסגרת יישום מדיניות זו, ועד להחלטת הדירקטוריון מיום 16 באפריל 2020 להפסיק את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק על רקע פרוץ משבר הקורונה, נהג הבנק לחלק דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי הרבעוני ולבצע מעת לעת תכניות לרכישה עצמית של מניות.

ביאור פא - הון (המשך)

כאמור לעיל, עמדת הפיקוח היא כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. לאחר שבחודש ספטמבר 2021 חילק הבנק סכום של כ-630 מיליון ש"ח השווה לכ-30% מרווחיו לשנת 2020, ולאור עודפי ההון הגבוהים של הבנק, ביום 15 בנובמבר 2021, אישר הדיקטוריון חלוקת דיבידנד בסך 1,367 מיליון ש"ח, המהווים כ-30% מהרווח הנקי לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. מהווה כ-94.115 אגורות. הדיקטוריון קבע את יום 29 בנובמבר 2021 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 12 בדצמבר 2021 כיום התשלום.

למידע נוסף ולמידע בנוגע למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה [ביאור א25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297
12 באוגוסט 2021	2 בספטמבר 2021	43.36	630

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 27 במאי 2021 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מהרשות לניירות ערך, תשקיף המדף יעמוד בתוקף לתקופה של שנתיים ממועד פרסומו.

ביום 8 בנובמבר 2021 דיווח הבנק כי הוא בוחן אפשרות לביצוע הנפקה לציבור של שתי סדרות חדשות של אגרות חוב רגילות של הבנק ורישומם למסחר בבורסה. אגרות חוב אלה, ככל שיונפקו, לא ייכללו בהון הפיקוחי של הבנק. נכון לתאריך הדוח טרם בוצעה הנפקה.

למידע בעניין הנפקת כתבי התחייבות סדרה 401 ו-402 במהלך שנת 2018, ראה [ביאור א25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#). למידע בעניין הנפקת כתבי התחייבות סדרה 403 ו-404 במהלך שנת 2019, ראה [ביאור א25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019](#). למידע בעניין הנפקת כתבי התחייבות סדרה לאומי \$ 2031, הנפקת אגרות חוב סדרה 181, פירעון אגרות חוב סדרה 177 ופירעון כתבי התחייבויות נדחים סדרה י"ד במהלך שנת 2020, ראה [ביאור א25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 30 בדצמבר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה 400 אשר הונפקו לציבור בינואר 2016. בהתאם לכך, ביום 21 בינואר 2021 נפדו כתבי התחייבויות סדרה 400 בסך כ-0.9 מיליארד ש"ח. בעקבות ההחלטה על פדיון מוקדם מלא, שפורסמה ביום 30 בדצמבר 2020, כתבי התחייבות סדרה 400 לא הוכרו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 30 בדצמבר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא גם את שטרי הון סדרות 200 ו-201 אשר הונפקו לציבור בפברואר 2010. בהתאם לכך ביום 4 בפברואר 2021 נפדו שטרי הון סדרות 200 ו-201 בסך כולל של כ-2.3 מיליארד ש"ח. שטרי ההון נכללו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 10%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת ועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 19,360 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 42,946 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 20,903 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 40,354 מיליון ש"ח.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2021:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכמים בכ-363 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.03% ו-0.04% בהתאמה.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכם בכ-43 מיליארד ש"ח. קיטון של 100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.03%.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

30 בספטמבר	31 בדצמבר	
2021	2020	
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ב)	42,946	38,086
הון רובד 2, לאחר ניכויים	10,292	12,297
סך הכל הון כולל	53,238	51,559
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי ^(ב)	335,495	297,423
סיכונים שוק	5,111	5,314
סיכון תפעולי	22,393	22,448
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	362,999	330,851
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.83%	11.71%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.67%	15.81%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	9.18%	9.24%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	12.50%	12.50%
ב. חברות בת משמעותיות		
בנק לאומי ארה"ב		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	14.00%	13.53%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.13%	14.78%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)	7.00%	7.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)	10.50%	10.50%

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש עד ליום 31 במרס 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה לפיה יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למעט הלוואות לדיוור שניתנו בתקופת הוראת השעה. נתוני יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בתקופות קודמות עודכנו בעקבות הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיוור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראה [ביאור 9א](#) לעיל.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", הפוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2022 וליום 30 בספטמבר 2024 בהתאמה. מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו 89 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021 בשל התאמות בגין תכניות התייעלות (ליום 30 בספטמבר 2020 התווספו 8 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2020 התווספו 1 מיליון ש"ח). לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכניות התייעלות ראה [סעיף 7.1](#) להלן.

(ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5% ו-8%, בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 2.5%.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
1. הון עצמי רובד 1		
37,664	37,128	41,787
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק		
295	312	289
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט		
1,368	860	943
התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)		
39,327	38,300	43,019
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים		
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(150)	(131)	(179)
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים		
(188)	(410)	-
מיסים נדחים לקבל		
(13)	(13)	(18)
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1		
(351)	(554)	(197)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1		
286	340	124
סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות		
39,262	38,086	42,946
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
2. הון רובד 2		
8,505	9,623	6,250
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים		
3,792	3,718	4,042
הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים		
12,297	13,341	10,292
סך הון רובד 2 לפני ניכויים		
ניכויים:		
-	-	-
סך הכל ניכויים - הון רובד 2		
12,297	13,341	10,292
סך הכל הון רובד 2		
51,559	51,427	53,238
סך הכל הון כולל		

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ד. השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.78%	11.61%	11.79%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(א)		
0.09%	0.10%	0.04%
התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(ב)		
11.87%	11.71%	11.83%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

(ב) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים נזקפות על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. יחס מינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. לפרטים נוספים על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה ראה [ביאור 9א](#). לעיל.

ליום 30 בספטמבר			ליום 31 בדצמבר		
2021			2020		
בלתי מבוקר			מבוקר		
במיליוני ש"ח					
א. בנתוני המאוחד ^(א)					
הון רובד 1			42,946	38,086	39,262
סך החשיפות			666,818	572,012	597,538
יחס המינוף					
יחס המינוף			6.44%	6.66%	6.57%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			5.50%	6.00%	5.50%
ב. חברות בת משמעותיות					
בנק לאומי ארה"ב					
יחס המינוף			10.94%	11.13%	11.41%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			5.00%	5.00%	5.00%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. ההשפעה של ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2021 המוערכת בכ-0.02% נזקפת על פני 5 שנים בקו ישר ממועד תחילתן (0.05% ו-0.06% ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 30 בספטמבר 2020, בהתאמה). לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [טעיף ד](#) לעיל. כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ו. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות כוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך, יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש הינו 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2021			2020		
בלתי מבוקר			מבוקר		
באחוזים					
א. בנתוני המאוחד					
יחס כיסוי הנזילות			137		
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(x)			100		
ב. בנתוני הבנק					
יחס כיסוי הנזילות			136		
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			100		

הערה: בנק לאומי ארה"ב אינו נדרש ביחס כיסוי נזילות.

(א) בימים אלה מתבצעת בחינה לגבי המתודולוגיה של חישוב יחס הנזילות ולהערכת הבנק יישום מתודולוגיה חדשה, ככל שתיקבע, תותיר את הבנק עם יחס נזילות גבוה משמעותית מהדרישות הרגולטוריות בנושא. לאור האמור, ובחיאום עם הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק בשלב זה יחס כיסוי נזילות פנימי מעבר ליחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח, בשיעור של 115%.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

30 בספטמבר	31 בדצמבר	
2021	2020	2020
בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח		
590	964	669
(1) התחייבויות לרכישת ניירות ערך		
58	81	24
(2) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם		

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

בביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד פרסום הדוחות כאמור. בביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו בביאור 26 לדוח השנתי ולא חל לגביהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשות אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-232 מיליון ש"ח.

1. להלן מידע לעניין שינויים מהותיים בתקופת הדיווח ועד למועד פרסום הדוחות:

1.1 ביום 2 בדצמבר 2013 הוגשה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק בנושא עמלת פירעון מוקדם

של הלוואות שלא לדיוור. לטענת המבקשים, חישוב עמלת פירעון מוקדם על ידי הבנק, הן ביחס להלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן ביחס להלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. לטענת המבקשים, אין באפשרותם להעריך בשלב זה, את סכום התביעה הכולל. ביום 3 בנובמבר 2019 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב שאישרה באופן חלקי את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ביחס לסוגיה של דרך חישוב עמלת הפירעון המוקדם בהלוואות שאינן מפוקחות, ביום 12 ליולי 2021 דחה בית המשפט העליון את הערעור שהגישו המבקשים על החלטה זו, והתביעה תמשיך להתנהל בבית משפט מחוזי בעילה שאושרה.

1.2 ביום 29 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה כ-150 מיליון ש"ח.

לטענת המבקש, כספים של ניצולי שואה, אשר הופקדו לפני מלחמת העולם השנייה בבנק אפ"ק ולא נמשכו על ידי הלקוחות במהלך המלחמה, הושבו ללקוחות או ליורשיהם כשהם אינם משוערכים כביכול לערכים ריאליים. ביום 11 בפברואר 2021 ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי שדחה את הבקשה לאישור התובענה וביום 12 באפריל 2021 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון.

1.3 ביום 5 ביוני 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד שישה בנקים ובכללם הבנק. לטענת

המבקשים, הפרשי המרת מט"ח מהווים "עמלה" המחייבת גילוי נאות על ידי הבנקים ולפיכך, בין היתר, גבייתה נעשית שלא כדין, וכן הבנקים גובים עמלה ביתר. הנזק שלטענת המבקשים נגרם לכלל חברי הקבוצה עומד על כ-8 מיליארד ש"ח (בתוספת נזקים נוספים שלא כומתו), מתוכם מיוחס לבנק סך של כ-2.2 מיליארד ש"ח. ביום 21 ביוני 2020 ניתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל-אביב, שהורה על דחיה על הסף של הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. ביום 6 ביולי 2020 הגישו המבקשים ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. ביום 25 באוגוסט 2021 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון, שהורה על דחיית הערעור וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. ביום 1 בספטמבר 2021 הגישו המבקשים לבית המשפט העליון עתירה לדיון נוסף, וביום 25 לאוקטובר 2021 נמחקה העתירה על ידי בית המשפט העליון.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 1.4. ביום 2 במרס 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים. בתובענה נטען כי הבנקים אינם רשאים לגבות מלקוחות שהם עסק גדול עמלת רישום פעולה (עמלת שורה), בנוסף לעמלות הספציפיות, הנגבות בגין השירותים השונים. המבקשת מציינת כי הנזק שנגרם לה הינו 101.65 ש"ח ואינה מציינת את הערכת הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה.
- 1.5. ביום 6 לספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי (מחוז-מרכז) בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד חמישה בנקים ובהם הבנק, בטענה, כי נגרם למבקשים נזק כתוצאה מכך שהבנקים מציגים עמלות בגין פעולות מסוימות בתעריפונים במטבע חוץ ולא בשקלים, וכן גובים עמלות אלה בשקלים לאחר המרה בשערים גבוהים העולים על שערי המטבע היציגים. המבקשים אינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.
2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות כאשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגיבן הפרשה.
- 2.1. ביום 11 באפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים וגופים פיננסיים נוספים. עניינה של התובענה כטענת המבקשים, לפיה, הנתבעים פוגעים בפרטיות לקוחותיהם ומפרים את חובת הסודיות המוטלת עליהם בכך שהם מעבירים מידע פרטי של הלקוחות לצדדים שלישיים ובפרט לחברת גוגל. המבקשים מעריכים את הנזק האישי שנגרם להם ב-2,000 ש"ח ואינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.
- 2.2. ביום 7 ביוני 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. עניינה של התובענה בטענת המבקש כי נגרם לו נזק בשל הצגת יתרה לא מעודכנת בחשבון הבנק במהלך יומיים שבין רכישת ניירות ערך זרים לבין מועד החיוב של החשבון בגין הרכישה. המבקש מעריך את הנזק האישי שנגרם לו בכ-35 אלף ש"ח ואינו נוקב בסכום נזק קבוצתי.
- 2.3. ביום 6 לספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד חמישה בנקים, ובהם הבנק, בטענה כי נגרם למבקשים נזק בעקבות חיובי מס ביתר בגין תקבולים הקשורים לניירות ערך (כגון דיבידנד, ריבית וכו'), במקרים בהם יש שונות בין מדינת התושבות של הלקוח לבין מדינת המס של מנפיק נייר הערך. לטענת המבקשים, שיעור המס צריך להיגבות בהתאם לאמנות למניעת כפל מס שנחתמו בין המדינות הרלוונטיות, דבר אשר לפי הטענה אינו מבוצע בפועל. המבקשים אינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.
3. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא מתנהלות תביעות מהותיות נגד חברות בנות של הבנק, למעט המפורט [בביאור 1.2.ה.26. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. ביום 13 ביוני 2021, קיבל הבנק הודעה מאת הפיקוח על הבנקים בדבר הטלת עיצום כספי בסך 975,000 ש"ח בגין מקרים בהם נגבתה עמלה עבור מכתב עורך דין שלא בהתאם לצו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הודעות או התראות), התשע"ה-2015. סכום העיצום הכספי הינו לאחר שהפיקוח על הבנקים הפחית 35% מסכום העיצום הכספי המירבי שבסמכותו לקבוע בנסיבות העניין, וזאת בשל עילות הפחתה הקבועות בדין.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
20,220	16,837	3,383
חוזי Forward-I Futures		
4,292	3,000	1,292
אופציות שנכתבו		
1,032	1,032	-
אופציות שנקנו		
215,783	198,648	17,135
Swaps ^(א)		
241,327	219,517	21,810
סך הכל ^(ב)		
6,461	-	6,461
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
288,999	230,101	58,898
חוזי Forward-I Futures ^(ד)		
38,739	37,648	1,091
אופציות שנכתבו		
32,553	31,462	1,091
אופציות שנקנו		
20,112	19,951	161
Swaps		
380,403	319,162	61,241
סך הכל		
(ג) חוזים בניין מניות		
141,712	141,351	361
חוזי Forward-I Futures		
138,756	138,064	692
אופציות שנכתבו		
138,764	138,195	569
אופציות שנקנו ^(ה)		
7	-	7
אחר		
112,018	111,905	113
Swaps		
531,257	529,515	1,742
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
248	248	-
חוזי Forward-I Futures		
282	282	-
אופציות שנכתבו		
281	281	-
אופציות שנקנו		
9,236	9,236	-
Swaps		
10,047	10,047	-
סך הכל		
1,163,034	1,078,241	84,793
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 111,050 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 14,755 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 29,496 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 137,868 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
		חוזי Forward-I Futures
27,578	25,414	2,164
5,366	3,921	1,445
2,928	2,928	-
265,446	239,347	26,099
301,318	271,610	29,708
5,897	-	5,897
(ב) חוזי מטבע חוץ		
		חוזי Forward-I Futures ^(ד)
264,652	225,519	39,133
23,327	22,229	1,098
24,660	23,562	1,098
19,363	19,293	70
332,002	290,603	41,399
(ג) חוזים בגין מניות		
		חוזי Forward-I Futures
109,553	109,017	536
28,435	27,269	1,166
28,243	27,273	970
71,810	71,732	78
238,041	235,291	2,750
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
		חוזי Forward-I Futures
4,483	4,483	-
210	210	-
210	210	-
261	261	-
5,164	5,164	-
876,525	802,668	73,857

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 132,677 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 13,167 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 26,994 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 27,088 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
23,806	21,497	2,309
Forward-I Futures		
8,082	6,732	1,350
אופציות שנכתבו		
3,899	3,899	-
אופציות שנקנו		
209,398	187,068	22,330
Swaps ^(א)		
245,185	219,196	25,989
סך הכל ^(ב)		
5,973	-	5,973
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
231,721	189,234	42,487
Forward-I Futures ^(ד)		
16,313	15,469	844
אופציות שנכתבו		
17,355	16,511	844
אופציות שנקנו		
19,252	18,541	711
Swaps		
284,641	239,755	44,886
סך הכל		
(ג) חוזים בגין מניות		
135,225	134,763	462
Forward-I Futures		
23,164	22,340	824
אופציות שנכתבו		
23,071	22,341	730
אופציות שנקנו ^(ה)		
75,967	75,894	73
Swaps		
257,427	255,338	2,089
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
2,778	2,778	-
Forward-I Futures		
254	254	-
אופציות שנכתבו		
254	254	-
אופציות שנקנו		
157	157	-
Swaps		
3,443	3,443	-
סך הכל		
790,696	717,732	72,964
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 103,343 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 12,553 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 12,852 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 22,272 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
נכסים בגין נגזרים ברוטו			התחייבויות בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
323	3,375	3,698	321	3,604	3,925
189	-	189	201	-	201
179	3,173	3,352	39	3,387	3,426
-	-	-	-	-	-
18	6,303	6,321	37	6,290	6,327
-	502	502	-	493	493
-	-	-	-	-	-
520	13,353	13,873	397	13,774	14,171
-	-	-	-	-	-
520	13,353	13,873	397	13,774	14,171
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשכנות נטו או להסדרים דומים					
46	311	357	9	386	395

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 2 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 17 מיליון ש"ח.

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
נכסים בגין נגזרים ברוטו			התחייבויות בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
292	6,043	6,335	783	6,285	7,068
75	-	75	465	-	465
83	2,681	2,764	127	2,928	3,055
-	-	-	-	-	-
41	3,202	3,243	40	3,192	3,232
-	235	235	-	233	233
-	-	-	-	-	-
416	12,161	12,577	950	12,638	13,588
-	-	-	-	-	-
416	12,161	12,577	950	12,638	13,588
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשכנות נטו או להסדרים דומים					
51	297	348	-	466	466

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 26 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 29 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
נכסים בגין נגזרים ברוטו			התחייבויות בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
263	4,926	5,189	633	5,070	5,703
א) חוזי ריבית					
94	-	94	384	-	384
ב) חוזי מטבע חוץ					
33	4,829	4,862	354	6,117	6,471
ג) חוזים בגין מניות					
34	4,998	5,032	25	4,969	4,994
ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	172	172	-	171	171
ה) חוזי אשראי					
-	-	-	-	-	-
330	14,925	15,255	1,012	16,327	17,339
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית					
330	14,925	15,255	1,012	16,327	17,339
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או להסדרים דומים					
41	322	363	26	439	465

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 24 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד)
כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	כולל אחר מנגזרים	כולל אחר מצטבר לרווח והפסד	כולל אחר מנגזרים
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)

חוזי ריבית ^(ג)	(7)	-	(28)	-
---------------------------	-----	---	------	---

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד)
כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	כולל אחר מנגזרים	כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	כולל אחר מנגזרים
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)

חוזי ריבית ^(ג)	-	-	52	-
---------------------------	---	---	----	---

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים
מבוקר	
במיליוני ש"ח	

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)

חוזי ריבית ^(ג)	43	-
---------------------------	----	---

(א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לשורה בה מוצגת השפעת הפריט המגודר.

(ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

(ג) חברת הבת בארה"ב מייצגת נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים, נגזרים המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מהלוואות שניתנו. השפעת הגידור צפויה להפחית באופן משמעותי את היקף החשיפה להלוואות שניתנו.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח		
(17)	(41)	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
(51)	(294)	פריטים מגודרים
34	253	נגזרים מגדרים
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח		
(13)	(32)	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
(97)	277	פריטים מגודרים
84	(309)	נגזרים מגדרים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
(50)		סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
	166	פריטים מגודרים
(216)		נגזרים מגדרים

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
של הפריט המגודר	יחסי גידור קיימים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה	5,341	88	14
ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
של הפריט המגודר	יחסי גידור קיימים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה	5,251	292	14
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
של הפריט המגודר	יחסי גידור קיימים	יחסי גידור	יחסי גידור קיימים שהופסקו
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה	5,465	303	14

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(X)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(X)
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
פיקדונות במטבע חוץ		20	- (6)
			-
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(X)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(X)
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
פיקדונות במטבע חוץ		15	- 7
			-
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר		רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(X)	
מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
פיקדונות במטבע חוץ		147	-
			-

(א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)
בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
חוזי ריבית	(39)
חוזי מטבע חוץ	(122)
חוזים בגין מניות	25
חוזי סחורות ואחרים	1
סך הכל	(135)
482	6
122	257
97	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
חוזי ריבית	(3)
חוזי מטבע חוץ	(159)
חוזים בגין מניות	61
חוזי סחורות ואחרים	-
סך הכל	(101)
174	4
95	687
(612)	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
חוזי ריבית	(535)
חוזי מטבע חוץ	(1,071)
חוזים בגין מניות	182
חוזי סחורות ואחרים	4
סך הכל	(1,420)
במיליוני ש"ח	מבוקר
במיליוני ש"ח	נגזרים ^(א)
	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א)ב)	217	4,952	3,481	101	5,122
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	-	3,450	3,122	13	2,150
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	1,333	340	87	1,578
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	217	169	19	1	1,394
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)ה)	462	10,307	6,659	97	13,243
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	5,759	3,779	8	4,575
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	462	4,548	2,880	89	8,668
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	679	4,717	2,899	90	10,062
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א)ג)	174	4,340	4,656	13	4,988
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
מכשירים פיננסיים	-	3,450	3,122	13	2,150
בטחון במזומן ששועבד	-	571	1,064	-	1,645
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	174	319	470	-	1,193
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א)ב)	266	6,771	1,441	27	4,072
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	-	5,986	1,417	27	1,352
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	489	19	-	1,741
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	266	296	5	-	979
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)ה)	404	6,474	3,622	92	8,054
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	3,096	2,398	55	2,549
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים	404	3,378	1,224	37	5,505
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	670	3,674	1,229	37	6,484
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א)ג)	202	7,822	2,126	76	3,362
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
מכשירים פיננסיים	-	5,986	1,417	27	1,352
בטחון במזומן ששועבד	-	1,644	675	49	528
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	202	192	34	-	1,482

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
15,255	3,226	166	2,764	8,871	228	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
9,355	1,714	28	1,409	6,204	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
3,784	325	135	1,020	2,304	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,116	1,187	3	335	363	228	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
19,446	8,222	91	4,061	6,720	352	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
7,582	4,431	9	912	2,230	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
11,864	3,791	82	3,149	4,490	352	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
13,980	4,978	85	3,484	4,853	580	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
17,339	8,033	28	1,562	7,525	191	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
9,355	1,714	28	1,409	6,204	-	מכשירים פיננסיים
5,494	4,321	-	148	1,025	-	בטחון במזומן ששוועבד
2,490	1,998	-	5	296	191	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 13,871 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 12,551 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 15,252 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 14,154 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 13,559 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 17,315 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

הערה:

בתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, 30 בספטמבר 2020 ובשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2020 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
עד שלושה חודשים	שלושה חודשים ועד שנה	שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
חוזי ריבית:				
1,361	3,494	7,941	1,959	14,755
13,450	33,342	110,389	69,391	226,572
219,088	130,007	25,437	5,871	380,403
440,330	90,507	417	3	531,257
2,680	7,367	-	-	10,047
676,909	264,717	144,184	77,224	1,163,034
429,994	222,364	141,379	82,788	876,525
410,873	180,462	127,916	71,445	790,696
סך הכל 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
סך הכל 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי

מידע בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

סיווג לקוחות

סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי הבנק (לרבות מסגרת אשראי וכו'), הבנק רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות. במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע.

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
1,223	908	12	2
25	-	-	(1)
הכנסות ריבית, נטו:			
1,198	908	12	3
(571)	(622)	(1)	9
627	286	11	12
253	13	66	40
880	299	77	52
(112)	(63)	(1)	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
723	82	59	22
5	-	-	-
728	82	59	22
264	280	19	30
101	104	7	11
163	176	12	19
-	-	-	-
163	176	12	19
-	-	-	-
163	176	12	19
123,848	97,492	3,643	392
-	-	-	-
124,742	97,771	3,683	387
127,148	99,970	3,650	406
362	18	1	-
730	680	-	-
122,446	16	3	25,711
122,388	-	-	25,709
121,770	-	-	26,017
82,121	59,443	3,305	696
84,138	61,575	3,442	694
63,786	-	-	51,260
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
572	286	11	2
55	-	-	10
-	-	-	-
627	286	11	12

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 15.9 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

פעילות חו"ל (א)								
עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	סך פעילות חו"ל	סך הכל
503	233	556	5	259	-	2,781	252	3,033
68	37	41	66	119	-	355	7	362
435	196	515	(61)	140	-	2,426	245	2,671
22	(4)	(116)	73	605	(2)	16	(16)	-
457	192	399	12	745	(2)	2,442	229	2,671
197	78	141	43	302	119	1,173	67	1,240
654	270	540	55	1,047	117	3,615	296	3,911
(125)	(54)	(42)	6	(19)	-	(346)	(13)	(359)
376	115	107	56	102	170	1,671	184	1,855
-	-	-	4	(10)	-	(1)	1	-
376	115	107	60	92	170	1,670	185	1,855
403	209	475	(11)	974	(53)	2,291	124	2,415
151	78	178	(4)	366	(31)	850	29	879
252	131	297	(7)	608	(22)	1,441	95	1,536
-	-	-	-	26	-	26	-	26
252	131	297	(7)	634	(22)	1,467	95	1,562
-	-	-	-	-	-	-	11	11
252	131	297	(7)	634	(22)	1,467	84	1,551
54,528	31,666	83,969	4,561	263,273	9,717	571,954	33,465	605,419
-	-	-	-	845	-	845	-	845
55,194	32,007	84,985	4,560	-	-	301,875	23,021	324,896
55,653	32,468	88,397	2,714	-	-	306,786	23,423	330,209
580	390	1,404	1	-	-	2,737	451	3,188
69	10	-	-	-	-	809	1	810
84,088	58,651	82,796	97,599	50,671	13,993	535,955	27,892	563,847
83,993	58,567	80,247	97,037	-	-	467,941	26,508	494,449
84,371	60,150	82,539	101,373	-	-	476,220	24,656	500,876
51,949	34,866	102,617	923	30,332	17,762	321,266	29,370	350,636
53,081	35,742	108,783	1,143	32,178	17,124	332,883	30,116	362,999
78,900	29,231	101,880	956,692	48,066	-	1,329,815	18,383	1,348,198
434	183	390	4	940	(2)	2,523	219	2,742
23	9	9	8	(335)	-	(221)	(8)	(229)
-	-	-	-	140	-	140	18	158
457	192	399	12	745	(2)	2,442	229	2,671

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ^(א) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
909	588	14	2
21	-	-	27
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
888	588	14	(25)
(264)	(330)	-	38
מחיצוניים			
בימגזרי			
624	258	14	13
236	14	55	37
860	272	69	50
55	51	-	-
הוצאות בני הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
651	58	48	20
1	1	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
652	59	48	20
153	162	21	30
56	60	8	11
97	102	13	19
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
97	102	13	19
-	-	-	-
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
-	-	-	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
97	102	13	19
113,296	87,137	3,677	306
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(ב)			
114,276	87,634	3,716	299
114,438	88,044	3,748	309
346	22	1	-
828	785	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
120,719	18	8	26,224
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(ב)			
120,630	-	-	26,222
120,807	-	-	26,453
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(ב)			
77,248	54,537	3,584	1,544
78,091	55,017	3,692	1,553
60,495	-	-	40,698
נכסים בניהול ^{(ב)(ד)}			
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(ב)(ד)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
560	258	14	3
64	-	-	10
-	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי			
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
אחר			
624	258	14	13
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 14.0 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) סווג מחדש.

עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	פעילות ח"ל ^(א)	
						סך פעילות ח"ל	סך הכל
479	204	490	2	246	-	2,332	2,582
52	34	50	46	111	-	341	366
427	170	440	(44)	135	-	1,991	2,216
15	6	(71)	53	228	(1)	4	-
442	176	369	9	363	(1)	1,995	2,216
187	67	134	41	477	5	1,184	1,253
629	243	503	50	840	4	3,179	3,469
106	53	207	-	2	-	423	547
371	103	100	59	79	174	1,557	1,749
-	-	-	-	(2)	-	(1)	-
371	103	100	59	77	174	1,556	1,749
152	87	196	(9)	761	(170)	1,200	1,173
56	32	72	(2)	276	(62)	439	432
96	55	124	(7)	485	(108)	761	741
-	-	-	-	8	-	8	8
96	55	124	(7)	493	(108)	769	749
-	-	-	-	-	-	-	(1)
96	55	124	(7)	493	(108)	769	750
49,558	28,026	70,136	4,096	213,774	11,854	491,046	521,943
-	-	-	-	685	-	685	685
50,391	28,401	69,579	4,100	-	-	267,046	290,554
50,106	28,728	73,973	637	-	-	268,191	291,461
846	258	725	4	-	-	2,179	2,738
48	-	19	-	-	-	895	904
74,110	44,851	62,135	72,752	46,210	12,508	459,509	484,799
74,018	44,759	57,820	72,195	-	-	395,644	419,733
74,131	46,798	63,416	71,071	-	-	402,676	427,115
48,603	31,521	87,399	993	30,090	18,649	296,047	326,033
47,912	31,447	89,081	739	28,121	18,650	295,594	325,185
59,344	23,162	72,502	781,474	29,954	-	1,067,629	1,084,734
418	168	360	1	577	(1)	2,086	2,312
24	8	9	8	(344)	-	(221)	(246)
-	-	-	-	130	-	130	150
442	176	369	9	363	(1)	1,995	2,216

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
3,518	2,576	38	6
177	-	-	39
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,341	2,576	38	(33)
(1,491)	(1,748)	(1)	66
1,850	828	37	33
757	42	185	125
2,607	870	222	158
(148)	(91)	(6)	-
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
2,118	238	164	72
17	-	-	-
2,135	238	164	72
620	723	64	86
227	263	24	31
393	460	40	55
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
393	460	40	55
-	-	-	-
393	460	40	55
393	460	40	55
119,457	93,539	3,558	368
-	-	-	-
120,296	93,848	3,598	361
127,148	99,970	3,650	406
362	18	1	-
730	680	-	-
122,327	16	5	25,718
122,265	-	-	25,716
121,770	-	-	26,017
80,333	57,752	3,535	702
84,138	61,575	3,442	694
63,366	-	-	49,016
יתרה ממוצעת של נכסים ^(ב)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(ב)			
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(ב)			
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
יתרת חובות פגומים בגין אשראי לציבור			
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(ב)			
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(ב)			
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(ב)(ג)}			
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ג)			
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(ב)(ד)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,680	828	37	5
170	-	-	28
-	-	-	-
1,850	828	37	33

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 15.9 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

פעילות חו"ל ^(א)								
עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	סך פעילות חו"ל	סך הכל
1,468	684	1,649	11	788	-	8,124	747	8,871
86	63	144	181	360	-	1,050	28	1,078
1,382	621	1,505	(170)	428	-	7,074	719	7,793
(52)	(53)	(345)	207	1,682	(3)	11	(11)	-
1,330	568	1,160	37	2,110	(3)	7,085	708	7,793
600	234	421	134	1,454	234	3,959	187	4,146
1,930	802	1,581	171	3,564	231	11,044	895	11,939
(233)	(117)	(227)	5	(10)	-	(730)	1	(729)
1,168	344	320	166	292	518	4,998	554	5,552
-	-	-	9	(26)	-	-	-	-
1,168	344	320	175	266	518	4,998	554	5,552
995	575	1,488	(9)	3,308	(287)	6,776	340	7,116
367	212	546	(4)	1,203	(78)	2,504	78	2,582
628	363	942	(5)	2,105	(209)	4,272	262	4,534
-	-	-	-	55	-	55	-	55
628	363	942	(5)	2,160	(209)	4,327	262	4,589
-	-	-	-	-	-	-	31	31
628	363	942	(5)	2,160	(209)	4,327	231	4,558
53,024	30,744	79,665	4,726	248,563	10,846	547,393	32,312	579,705
-	-	-	-	796	-	796	-	796
53,673	31,083	80,782	4,727	-	-	290,922	22,820	313,742
55,653	32,468	88,397	2,714	-	-	306,786	23,423	330,209
580	390	1,404	1	-	-	2,737	451	3,188
69	10	-	-	-	-	809	1	810
81,538	54,039	76,806	88,605	50,055	14,079	513,167	26,587	539,754
81,443	53,957	73,493	88,047	-	-	444,921	25,162	470,083
84,371	60,150	82,539	101,373	-	-	476,220	24,656	500,876
50,959	33,913	98,801	831	29,255	18,147	312,941	29,127	342,068
53,081	35,742	108,783	1,143	32,178	17,124	332,883	30,116	362,999
76,250	27,859	92,046	914,525	45,560	-	1,268,622	17,445	1,286,067
1,261	541	1,135	13	2,705	(3)	7,337	657	7,994
69	27	25	24	(996)	-	(653)	(29)	(682)
-	-	-	-	401	-	401	80	481
1,330	568	1,160	37	2,110	(3)	7,085	708	7,793

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ^(א) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית מחיצוניים	2,475	1,470	45
הוצאות ריבית מחיצוניים	118	-	-
הכנסות ריבית, נטו:			
מחיצוניים	2,357	1,470	45
בינגזרי	(479)	(733)	(2)
סך הכנסות ריבית, נטו	1,878	737	43
סך הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	740	46	171
סך הכנסות (הוצאות)	2,618	783	214
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	426	189	(3)
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
לחיצוניים	1,964	178	152
בינגזרי	2	2	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	1,966	180	152
רווח (הפסד) לפני מיסים	226	414	65
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	79	148	24
רווח (הפסד) לאחר מיסים	147	266	41
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	-	-	-
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	147	266	41
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	147	266	41
יתרה ממוצעת של נכסים ^(ב)	111,997	85,504	3,681
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(ב)	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(ב)	112,827	85,901	3,720
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	114,438	88,044	3,748
יתרת חובות פגומים בגין אשראי לציבור	346	22	1
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	828	785	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(ב)	115,648	20	8
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(ב)	115,565	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	120,807	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(ב)(ג)}	77,406	54,016	3,743
נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.	78,091	55,017	3,692
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ג)	62,393	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(ב)(ד)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור	1,657	737	43
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	221	-	-
אחר	-	-	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,878	737	43

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 14.0 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) סווג מחדש.

פעילות חו"ל ^(א)								
עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	סך פעילות חו"ל	סך הכל
1,489	610	1,390	17	863	-	6,848	825	7,673
118	132	175	157	284	-	1,069	98	1,167
1,371	478	1,215	(140)	579	-	5,779	727	6,506
13	61	(158)	199	262	(7)	22	(22)	-
1,384	539	1,057	59	841	(7)	5,801	705	6,506
579	217	399	166	551	13	2,776	204	2,980
1,963	756	1,456	225	1,392	6	8,577	909	9,486
623	263	740	(2)	3	-	2,053	229	2,282
1,105	311	286	171	224	524	4,645	576	5,221
-	-	-	-	(4)	-	(2)	2	-
1,105	311	286	171	220	524	4,643	578	5,221
235	182	430	56	1,169	(518)	1,881	102	1,983
83	67	153	21	454	(161)	732	20	752
152	115	277	35	715	(357)	1,149	82	1,231
-	-	-	-	(5)	-	(5)	-	(5)
152	115	277	35	710	(357)	1,144	82	1,226
-	-	-	-	-	-	-	14	14
152	115	277	35	710	(357)	1,144	68	1,212
49,703	28,026	71,277	4,551	202,506	9,993	478,367	31,302	509,669
-	-	-	-	764	-	764	-	764
50,304	28,315	73,339	4,437	-	-	269,529	23,857	293,386
50,106	28,728	73,973	637	-	-	268,191	23,270	291,461
846	258	725	4	-	-	2,179	559	2,738
48	-	19	-	-	-	895	9	904
68,875	42,278	61,981	71,734	48,395	13,169	447,481	25,258	472,739
68,781	42,192	58,831	71,177	-	-	381,943	24,004	405,947
74,131	46,798	63,416	71,071	-	-	402,676	24,439	427,115
48,606	31,350	87,342	979	28,167	18,287	293,416	31,054	324,470
47,912	31,447	89,081	739	28,121	18,650	295,594	29,591	325,185
57,332	23,710	69,080	786,962	35,280	-	1,076,115	17,331	1,093,446
1,282	486	1,011	8	1,547	(7)	5,987	737	6,724
102	53	46	51	(1,289)	-	(769)	(97)	(866)
-	-	-	-	583	-	583	65	648
1,384	539	1,057	59	841	(7)	5,801	705	6,506

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.
(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ג) נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון.
(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(ה) כולל הלוואות לדיוור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 14.2 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

פעילות חו"ל ^(א)								
עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	סך פעילות חו"ל	סך הכל
1,950	825	1,868	18	1,091	-	9,118	1,057	10,175
128	156	198	196	376	-	1,339	113	1,452
1,822	669	1,670	(178)	715	-	7,779	944	8,723
(20)	55	(229)	251	487	(6)	8	(8)	-
1,802	724	1,441	73	1,202	(6)	7,787	936	8,723
773	290	549	207	1,127	22	4,103	263	4,366
2,575	1,014	1,990	280	2,329	16	11,890	1,199	13,089
569	285	1,001	(1)	(29)	-	2,270	282	2,552
1,531	421	376	214	359	717	6,268	778	7,046
-	-	-	17	(38)	-	-	-	-
1,531	421	376	231	321	717	6,268	778	7,046
475	308	613	50	2,037	(701)	3,352	139	3,491
177	117	219	19	804	(229)	1,317	39	1,356
298	191	394	31	1,233	(472)	2,035	100	2,135
-	-	-	-	(13)	-	(13)	-	(13)
298	191	394	31	1,220	(472)	2,022	100	2,122
-	-	-	-	-	-	-	20	20
298	191	394	31	1,220	(472)	2,022	80	2,102
49,304	27,875	71,631	4,030	207,738	9,225	482,068	31,300	513,368
-	-	-	-	743	-	743	-	743
49,873	28,197	72,320	4,033	-	-	267,359	23,656	291,015
50,658	29,502	77,154	4,386	-	-	278,365	22,266	300,631
821	448	1,758	1	-	-	3,390	629	4,019
38	-	4	-	-	-	800	14	814
70,842	43,406	62,972	72,039	47,376	11,487	450,844	25,329	476,173
70,749	43,319	59,951	71,482	-	-	388,137	24,093	412,230
77,259	47,145	72,512	80,499	-	-	424,643	22,388	447,031
48,452	31,374	88,399	919	27,515	18,396	293,981	30,724	324,705
49,136	32,806	94,872	753	26,802	18,505	302,536	28,315	330,851
59,238	23,901	62,860	794,455	40,228	-	1,084,419	17,277	1,101,696
1,678	662	1,386	14	2,090	(7)	8,032	937	8,969
124	62	55	59	(1,583)	-	(941)	(112)	(1,053)
-	-	-	-	695	1	696	111	807
1,802	724	1,441	73	1,202	(6)	7,787	936	8,723

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (כלתי מבוקר)												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	277	271	897	1,445	355	243	277	74	-	31	246	2,671
בינמגזרי	199	22	(548)	(327)	(2)	(72)	(41)	457	(2)	1	(14)	-
הכנסות ריבית, נטו	476	293	349	1,118	353	171	236	531	(2)	32	232	2,671
הכנסות שאינן מריבית	349	112	4	465	111	52	83	151	127	185	66	1,240
סך כל ההכנסות	825	405	353	1,583	464	223	319	682	125	217	298	3,911
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(47)	(130)	(60)	(237)	(57)	(54)	23	(19)	(9)	6	(12)	(359)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	697	252	82	1,031	173	69	37	106	205	47	187	1,855
רווח (הפסד) לפני מס	175	283	331	789	348	208	259	595	(71)	164	123	2,415
הפרשה למס	60	97	113	270	119	71	89	204	51	47	28	879
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	115	186	218	519	229	137	170	392	(122)	142	84	1,551

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)												
בנק												
סך הכל	חברות בנות כח"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
2,216	224	24	-	94	218	224	288	1,144	595	281	268	מחיצוניים
-	(2)	5	(6)	179	(32)	(54)	10	(100)	(301)	9	192	בינמגזרי ^(א)
2,216	222	29	(6)	273	186	170	298	1,044	294	290	460	הכנסות ריבית נטו
1,253	66	87	112	314	74	61	99	440	6	109	325	הכנסות שאינן מריבית ^(א)
3,469	288	116	106	587	260	231	397	1,484	300	399	785	סך כל ההכנסות
547	122	(7)	(1)	(5)	68	166	49	155	53	59	43	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,749	193	45	221	93 ^(ב)	31	59	172	935	62	234	639 ^(ב)	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,173	(27)	78	(114)	499	161	6	176	394	185	106	103	רווח (הפסד) לפני מס
432	(5)	20	(7)	171	55	2	60	136	64	36	36	הפרשה (הטבה) למס ^(ב)
750	(21)	65	(107)	329	106	4	116	258	121	70	67	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהוטי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.
- (ב) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
7,793	719	79	7	222	794	784	1,030	4,158	2,561	800	797	מחיצוניים
-	(11)	2	(3)	1,300	(113)	(252)	(15)	(908)	(1,560)	55	597	בימגזרי
7,793	708	81	4	1,522	681	532	1,015	3,250	1,001	855	1,394	הכנסות ריבית, נטו
4,146	188	756	276	780	239	165	338	1,404	14	335	1,055	הכנסות שאינן מריבית
11,939	896	837	280	2,302	920	697	1,353	4,654	1,015	1,190	2,449	סך כל ההכנסות
(729)	1	10	(9)	36	(103)	(209)	(101)	(354)	(85)	(215)	(54)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,552	556	149	633	313	102	206	544	3,049	239	732	2,078	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,116	339	678	(344)	1,953	921	700	910	1,959	861	673	425	רווח (הפסד) לפני מס
2,582	77	171	132	668	315	239	311	669	294	230	145	הפרשה למס
4,558	231	559	(476)	1,288	606	461	599	1,290	567	443	280	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2021												
325,524	23,054	992	5,034	12,070	40,391	39,376	49,011	155,596	100,906	24,916	29,774	אשראי לציבור, נטו
500,876	24,656	-	3	111,054	12,771	31,619	84,986	235,787	-	50,405	185,382	פיקדונות הציבור

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)												
בנק												
אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	846	865	1,480	3,191	810	672	613	401	-	94	725	6,506
בימגזרי ^(א)	593	26	(629)	(10)	89	(162)	(87)	173	3	13	(19)	-
הכנסות ריבית, נטו	1,439	891	851	3,181	899	510	526	574	3	107	706	6,506
הכנסות שאינן מריבית ^(א)	1,027	350	30	1,407	320	181	233	388	113	139	199	2,980
סך כל ההכנסות	2,466	1,241	881	4,588	1,219	691	759	962	116	246	905	9,486
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	332	483	197	1,012	305	608	162	(9)	(25)	1	228	2,282
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,945 ^(ב)	728	182	2,855	472	171	91	287 ^(ב)	634	133	578	5,221
רווח (הפסד) לפני מס	189	30	502	721	442	(88)	506	684	(493)	112	99	1,983
הפרשה (הטבה) למס ^(ב)	65	10	172	247	151	(30)	173	234	(67)	22	22	752
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	124	20	330	474	291	(58)	333	451	(426)	84	63	1,212
יתרות ליום 30 בספטמבר 2020												
אשראי לציבור, נטו	27,319	24,247	89,332	140,898	42,518	39,369	29,063	5,723 ^(ב)	5,216	744	22,843	286,374
פיקדונות הציבור	180,897	45,601	-	226,498	64,963	24,648	8,410	78,153	4	-	24,439	427,115

- (א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהותי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.
- (ב) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	1,126	1,142	2,047	4,315	1,118	880	834	510	-	128	938	8,723
בינמגזרי ^(א)	774	38	(891)	(79)	103	(205)	(111)	287	-	7	(2)	-
הכנסות ריבית, נטו	1,900	1,180	1,156	4,236	1,221	675	723	797	-	135	936	8,723
הכנסות שאינן מריבית ^(א)	1,362	459	38	1,859	428	244	312	879	127	254	263	4,366
סך כל ההכנסות	3,262	1,639	1,194	6,095	1,649	919	1,035	1,676	127	389	1,199	13,089
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	333	482	178	993	352	762	210	(18)	(33)	4	282	2,552
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,610	951	245	3,806	667	227	125	382	871	190	778	7,046
רווח (הפסד) לפני מס	319	206	771	1,296	630	(70)	700	1,312	(711)	195	139	3,491
הפרשה (הטבה) למס	109	70	264	443	215	(24)	239	448	(45)	41	39	1,356
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	210	136	507	853	415	(46)	461	866	(666)	139	80	2,102
יתרות ליום 31 בדצמבר 2020												
אשראי לציבור, נטו	27,530	24,253	91,313	143,096	44,626	39,389	31,559	8,700	5,339	790	21,842	295,341
פיקדונות הציבור	181,676	47,710	-	229,386	65,775	28,390	10,149	90,938	5	-	22,388	447,031

(א) החל מרבעון ראשון 2021 הוחלט על הקצאת חלק מהותי מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות למרכזי הרווח השונים. על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
4,097	605	777	5,479	2	5,481
(248)	(63)	(49)	(360)	1	(359)
(94)	(1)	(65)	(160)	-	(160)
94	-	56	150	-	150
-	(1)	(9)	(10)	-	(10)
(3)	-	-	(3)	-	(3)
3,846	541	719	5,106	3	5,109
405	-	16	421	-	421

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
498	52	(5)	545	2	547
(169)	(3)	(101)	(273)	-	(273)
132	-	68	200	-	200
(37)	(3)	(33)	(73)	-	(73)
(1)	-	-	(1)	-	(1)
4,111	652	770	5,533	5	5,538
425	-	21	446	-	446

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) מזה: גביות בסך 135 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
4,284	636	792	5,712	3	5,715
(581)	(90)	(58)	(729)	-	(729)
(344)	(5)	(207)	(556)	-	(556)
485	-	192	677	-	677
141	(5)	(15)	121	-	121
2	-	-	2	-	2
3,846	541	719	5,106	3	5,109
405	-	16	421	-	421
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
הכנסות בגין הפסדי אשראי ^(ב)					
מחיקות חשבונאיות					
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות נטו					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
1,852	190	237	2,279	3	2,282
(622)	(5)	(314)	(941)	-	(941)
293	-	190	483	-	483
(329)	(5)	(124)	(458)	-	(458)
(2)	-	-	(2)	-	(2)
4,111	652	770	5,533	5	5,538
425	-	21	446	-	446
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
מחיקות חשבונאיות					
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות נטו					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) מזה: גביות בסך 135 מיליון ש"ח בגין חובות פגומים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
160,504	-	876	161,380	15,531	176,911
42,145	100,213	26,471	168,829	1,080	169,909
420 ^(א)	100,128	-	100,548	-	100,548
202,649	100,213	27,347	330,209	16,611	346,820
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,750	-	283	3,033	3	3,036
691	541	420	1,652	- ^(ד)	1,652
1	540 ^(ב)	-	541	-	541
3,441	541	703	4,685	3	4,688
789	4	223	1,016	- ^(ד)	1,016
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
135,026	26	758	135,810	14,018	149,828
41,914	88,286	25,451	155,651	702	156,353
751 ^(א)	88,154	-	88,905	-	88,905
176,940	88,312	26,209	291,461	14,720	306,181
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,978 ^(ה)	-	216	3,194	5	3,199
708 ^(ה)	652	533	1,893	- ^(ד)	1,893
- ^(ד)	650 ^(ב)	-	650	-	650
3,686	652	749	5,087	5	5,092
528 ^(ה)	-	203	731	- ^(ד)	731

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 400 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021 (30 בספטמבר 2020 - סך של 466 מיליון ש"ח).
- (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
143,317	24	786	144,127	10,879	155,006
40,741	90,365	25,398	156,504	158	156,662
624 ^(ג)	90,237	-	90,861	-	90,861
184,058	90,389	26,184	300,631	11,037	311,668
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
3,135 ^(ה)	1	228	3,364	3	3,367
747 ^(ה)	635	544	1,926	- ^(ד)	1,926
- ^(ד)	634 ^(ב)	-	634	-	634
3,882	636	772	5,290	3	5,293
911 ^(ה)	7	212	1,130	- ^(ד)	1,130

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 460 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד/ח)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
35	7	37,446	85	97	37,264
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(י)					
72	32	33,613	215	81	33,317
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(י)					
4	1	17,660	3	5	17,652
שירותים פיננסיים					
111	39	78,599	1,248	1,396	75,955
מסחרי - אחר					
222	79	167,318	1,551	1,579	164,188
סך הכל מסחרי					
574	680	100,116	18	683 ^(י)	99,415
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
154	50	27,001	344	265	26,392
אנשים פרטיים - אחר					
950	809	294,435	1,913	2,527	289,995
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,648	-	-	1,648
בנקים בישראל					
-	-	195	-	-	195
ממשלת ישראל					
950	809	296,278	1,913	2,527	291,838
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
15	-	13,639	232	579	12,828
בינוי ונדל"ן					
335	1	21,692	1,042	1,080	19,570
מסחרי - אחר					
350	1	35,331	1,274	1,659	32,398
סך הכל מסחרי					
-	-	443	1	-	442
אנשים פרטיים					
350	1	35,774	1,275	1,659	32,840
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	14,090	-	-	14,090
בנקים בחו"ל					
-	-	678	1	-	677
ממשלות בחו"ל					
350	1	50,542	1,276	1,659	47,607
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,300	810	330,209	3,188	4,186	322,835
סך הכל ציבור					
-	-	15,738	-	-	15,738
סך הכל בנקים					
-	-	873	1	-	872
סך הכל ממשלות					
1,300	810	346,820	3,189	4,186	339,445
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 186](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים או יותר ^(ד)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
38	10	26,544	109	131	26,304
בינוי ונדל"ן - בינוי					
55	8	28,161	195	217	27,749
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
2	1	14,078	5	7	14,066
שירותים פיננסיים					
111	48	75,502	1,242	1,690	72,570
מסחרי - אחר					
206	67	144,285	1,551	2,045	140,689
סך הכל מסחרי					
569	785	88,145	22	785 ^(ה)	87,338
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר					
116	43	25,834	324	331	25,179
אנשים פרטיים - אחר					
891	895	258,264	1,897	3,161	253,206
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,362	-	-	1,362
בנקים בישראל					
-	-	50	-	-	50
ממשלת ישראל					
891	895	259,676	1,897	3,161	254,618
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
179	-	12,243	304	370	11,569
בינוי ונדל"ן					
155	9	20,412	510	1,981	17,921
מסחרי - אחר					
334	9	32,655	814	2,351	29,490
סך הכל מסחרי					
-	-	542	27	-	515
אנשים פרטיים					
334	9	33,197	841	2,351	30,005
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	12,632	-	-	12,632
בנקים בחו"ל					
-	-	676	15	-	661
ממשלות בחו"ל					
334	9	46,505	856	2,351	43,298
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,225	904	291,461	2,738	5,512	283,211
סך הכל ציבור					
-	-	13,994	-	-	13,994
סך הכל בנקים					
-	-	726	15	-	711
סך הכל ממשלות					
1,225	904	306,181	2,753	5,512	297,916
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 186](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים ^(ה) ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים ^(ד) או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
29	9	28,846	110	128	28,608
בינוי ונדל"ן - בינוי					
22	3	29,440	325	99	29,016
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
28	1	19,352	4	7	19,341
שירותים פיננסיים					
118	29	75,361	1,594	1,634	72,133
מסחרי - אחר					
197	42	152,999	2,033	1,868	149,098
סך הכל מסחרי					
512	720	90,228	26	722 ^(ו)	89,480
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור					
104	38	25,796	336	304	25,156
אנשים פרטיים - אחר					
813	800	269,023	2,395	2,894	263,734
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,631	-	-	1,631
בנקים בישראל					
-	-	9	-	-	9
ממשלת ישראל					
813	800	270,663	2,395	2,894	265,374
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
226	-	12,204	287	576	11,341
בינוי ונדל"ן					
187	14	18,855	1,312	1,137	16,406
מסחרי - אחר					
413	14	31,059	1,599	1,713	27,747
סך הכל מסחרי					
-	-	549	25	-	524
אנשים פרטיים					
413	14	31,608	1,624	1,713	28,271
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	8,774	-	-	8,774
בנקים בחו"ל					
-	-	623	15	-	608
ממשלות בחו"ל					
413	14	41,005	1,639	1,713	37,653
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,226	814	300,631	4,019	4,607	292,005
סך הכל ציבור					
-	-	10,405	-	-	10,405
סך הכל בנקים					
-	-	632	15	-	617
סך הכל ממשלות					
1,226	814	311,668	4,034	4,607	303,027
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 186](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של יותר מ-90 ימים.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 13.2.1](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 439 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 351 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 472 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 77 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 78 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 78 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.8% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעור LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, בסך של 810 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 129 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-680 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 199 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 145 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל.

חוב המוערך על בסיס פרטני מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 60 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים, יחזור שוב להיות מטופל כחוב לא מבצע. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יצוין כי לאור הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 וכחלק מהמאמצים לסייע ללווים בקשיים הנובעים מאירוע הקורונה, הסדרי חוב עד ליום 31 בדצמבר 2020 שבמסגרתם שונו תנאי החוב ובפרט נדחו מועדי התשלום המקוריים, לא הובאו בחשבון בקביעת סטטוס הפיגור או סיווג החוב.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 5.1 וביאור 5.2 כג.5 בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
67	24	18	85	336
בינוי ונדל"ן - בינוי				
149	15	66	215	939
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
3	1	-	3	398
שירותים פיננסיים				
1,014	413	234	1,248	2,828
מסחרי - אחר				
1,233	453	318	1,551	4,501
סך הכל מסחרי				
-	-	18	18	18
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
342	223	2	344	848
אנשים פרטיים - אחר				
1,575	676	338	1,913	5,367
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
232	99	-	232	314
בינוי ונדל"ן				
986	237	56	1,042	1,114
מסחרי - אחר				
1,218	336	56	1,274	1,428
סך הכל מסחרי				
-	-	1	1	1
אנשים פרטיים				
1,218	336	57	1,275	1,429
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
1	- ^(ד)	-	1	1
ממשלות בחו"ל				
1,219	336	57	1,276	1,430
סך הכל פעילות בחו"ל				
2,793	1,012	395	3,188	6,796
סך הכל ציבור				
1	-	-	1	1
סך הכל ממשלות				
2,794	1,012	395	3,189	6,797
סך הכל				
מזה:				
2,275	849	327	2,602	
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
2,184	639	178	2,362	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
49	13	60	109	363
59	3	136	195	969
3	1	2	5	404
729	270	513	1,242	3,082
840	287	711	1,551	4,818
-	-	22 ^(ה)	22	22
322	202	2	324	811
1,162	489	735	1,897	5,651
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
304	77 ^(ה)	-	304	376
456	164 ^(ה)	54	510	582
760	241	54	814	958
26	1	1	27	27
786	242	55	841	985
15	- ^(ד)	-	15	15
801	242	55	856	1,000
1,948	731	790	2,738	6,636
15	-	-	15	15
1,963	731	790	2,753	6,651
מזה:				
1,413	582	624	2,037	
813	272	528	1,341	

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) יתרת חוב רשומה.
- (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
47	14	63	110	357
בינוי ונדל"ן - בינוי				
195	21	130	325	1,086
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
1	1	3	4	403
שירותים פיננסיים				
1,107	428	487	1,594	3,431
מסחרי - אחר				
1,350	464	683	2,033	5,277
סך הכל מסחרי				
-	-	26	26	26
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
334	212	2	336	834
אנשים פרטיים - אחר				
1,684	676	711	2,395	6,137
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
287	94 ^(ה)	-	287	358
בינוי ונדל"ן				
1,267	353 ^(ה)	45	1,312	1,357
מסחרי - אחר				
1,554	447	45	1,599	1,715
סך הכל מסחרי				
24	1	1	25	25
אנשים פרטיים				
1,578	448	46	1,624	1,740
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
15	- ^(ד)	-	15	15
ממשלות בחו"ל				
1,593	448	46	1,639	1,755
סך הכל פעילות בחו"ל				
3,262	1,124	757	4,019	7,877
סך הכל ציבור				
15	-	-	15	15
סך הכל ממשלות				
3,277	1,124	757	4,034	7,892
סך הכל				
מזה:				
2,675	947	594	3,269	
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
2,148	589	493	2,641	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) יתרת חוב רשומה.
- (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
- (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
- (ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2020			2021		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ב)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ב)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
- ^(ה)	- ^(ה)	102	-	-	84
- ^(ה)	1	220	-	-	290
-	-	5	-	-	5
-	2	1,210	- ^(ה)	2	1,458
-	3	1,537	-	2	1,837
-	-	11	-	-	25
1	1	313	- ^(ה)	2	350
1	4	1,861	-	4	2,212
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	-	322	-	-	250
-	-	398	2	2	1,013
-	-	720	2	2	1,263
-	-	7	-	-	-
-	-	727	2	2	1,263
-	-	11	-	-	9
-	-	738	2	2	1,272
1	4	2,588	2	6	3,475
-	-	11	-	-	9
1	4 ^(ד)	2,599	2	6 ^(ד)	3,484

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021 בסך 119 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 97 מיליון ש"ח).

(ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2021			2020		
יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
84	1	1	103	1	1 ^(ה)
279	1	1	216	1	3 ^(ה)
5	-	-	5	-	-
1,428	8	1	1,214	5	1
1,796	10	3	1,538	9	1
23	-	-	5	-	-
349	5	5 ^(ה)	314	4	3
2,168	15	3	1,857	13	4
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
245	-	-	320	-	-
980	4	3	461	2	2
1,225	4	3	781	2	2
1	-	-	6	-	-
1,226	4	3	787	2	2
8	-	-	11	-	-
1,234	4	3	798	2	2
3,394	19	6	2,644	15	6
8	-	-	11	-	-
3,402	19 ^(ד)	6	2,655	15 ^(ד)	6
סך הכל ממשלות					
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021 בסך 378 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 280 מיליון ש"ח).

(ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 30 בספטמבר 2020				ליום 30 בספטמבר 2021			
צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר
סך הכל ^(ג)	לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור	לא בפיגור	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור
בלתי מבוקר							
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
29	2	15	46	75	1	13	89
בינוי ונדל"ן - בינוי							
164	1	11	176	81	-	67	148
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
1	-	1	2	1	-	1	2
שירותים פיננסיים							
718	10	185	913	529	5	116	650
מסחרי - אחר							
912	13	212	1,137	686	6	197	889
סך הכל מסחרי							
147	11	171	329	191	3	109	303
אנשים פרטיים - אחר							
1,059	24	383	1,466	877	9	306	1,192
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
10	-	-	10	6	-	-	6
בינוי ונדל"ן							
886	-	-	886	89	-	54	143
מסחרי - אחר							
896	-	-	896	95	-	54	149
סך הכל מסחרי							
896	-	-	896	95	-	54	149
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,955	24	383	2,362	972	9	360	1,341
סך הכל ציבור							

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

הערה: לא היו התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 30 בספטמבר 2021 וליום 30 בספטמבר 2020.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2020			
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר הכנסות ריבית
מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
87	14	1	72
בינוי ונדל"ן - בינוי			
259	67	-	192
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
2	1	-	1
שירותים פיננסיים			
895	325	8	562
מסחרי - אחר			
1,243	407	9	827
סך הכל מסחרי			
317	126	4	187
אנשים פרטיים - אחר			
1,560	533	13	1,014
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
17	-	-	17
בינוי ונדל"ן			
1,064	4	-	1,060
מסחרי - אחר			
1,081	4	-	1,077
סך הכל מסחרי			
1,081	4	-	1,077
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
2,641	537	13	2,091
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

הערה: ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 בסך 20 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2020			2021		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
11	11	88	11	12	38
20	20	36	– ^(ב)	1	4
– ^(ב)	– ^(ב)	3	1	1	5
72	72	592	108	108	192
103	103	719	120	122	239
61	61	1,919	40	40	770
164	164	2,638	160	162	1,009
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
– ^(ב)	1	1	–	–	–
130	130	3	–	–	–
130	131	4	–	–	–
130	131	4	–	–	–
294	295	2,642	160	162	1,009

(א) אשראי לצ'יבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2020			2021		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
67	68	276	28	29	123
30	30	83	17	18	25
1	1	10	2	2	13
497	502	1,665	468	470	749
595	601	2,034	515	519	910
159	161	4,653	166	167	3,059
754	762	6,687	681	686	3,969
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
6	7	2	-	-	-
130	130	3	10	10	1
136	137	5	10	10	1
136	137	5	10	10	1
890	899	6,692	691	696	3,970

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
2021		2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
18	1	24	2
5	5	8	– ^(ד)
1	– ^(ד)	3	1
125	14	177	18
149	20	212	21
450	13	415	11
599	33	627	32
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
–	–	–	–
–	–	–	–
–	–	–	–
–	–	–	–
599	33	627	32

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
2021		2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
91	9	111	12
בינוי ונדל"ן - בינוי			
20	8	34	14
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
3	– ^(ד)	6	1
שירותים פיננסיים			
587	81	639	83
מסחרי - אחר			
701	98	790	110
סך הכל מסחרי			
1,471	44	1,409	42
אנשים פרטיים - אחר			
2,172	142	2,199	152
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
1	– ^(ד)	–	–
בינוי ונדל"ן			
1	–	–	–
סך הכל מסחרי			
1	–	–	–
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
2,173	142	2,199	152
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)⁽²⁾, סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	62,576	1,564	39,418	2,672
מעל 60%		37,631	748	23,902	541
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		6	-	4	-
סך הכל		100,213	2,312	63,324	3,213
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	56,930	1,585	36,220	2,487
מעל 60%		31,375	643	20,470	401
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		7	-	4	-
סך הכל		88,312	2,228	56,694	2,888
31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	58,016	1,525	36,610	2,818
מעל 60%		32,366	611	20,923	409
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		7	-	4	-
סך הכל		90,389	2,136	57,537	3,227

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2021		2020	2020		2021
יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
בלתי מבוקר			מבוקר		
במיליוני ש"ח					
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
1,733	4	757	2	1,070	3
5,683	68	4,869	69	5,254	68
26,296	24	20,540	19	20,141	18
17,999	147	16,356	183	17,171	172
8,734	8	15,535	15	15,670	15
12,598	25	12,974	29	12,841	28
42,007	128	31,378	109	32,567	98
17,610	17	20,298	20	20,460	20
2,679	-	3,676	-	3,083	-
5,535	-	4,901	-	7,175	-

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו ב-30 בספטמבר 2020 בסך מיליון ש"ח. המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת הבורסה והמעו"ף בסך 488 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2020 וב-31 בדצמבר 2020 סך של 483 מיליון ש"ח ו-421 מיליון ש"ח בהתאמה).
 (ג) התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנק תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיוור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
3,964	1,083	154	482	5,683
ערבויות להבטחת אשראי				
-	26,296	-	-	26,296
ערבויות לרוכשי דירות				
10,448	5,187	1,589	775	17,999
ערבויות והתחייבויות אחרות				
14,412	32,566	1,743	1,257	49,978
סך הכל ערבויות				

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
3,686	785	126	272	4,869
ערבויות להבטחת אשראי				
-	20,540	-	-	20,540
ערבויות לרוכשי דירות				
9,458	4,574	1,212	1,112	16,356
ערבויות והתחייבויות אחרות				
13,144	25,899	1,338	1,384	41,765
סך הכל ערבויות				

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				
עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
3,590	1,225	153	286	5,254
ערבויות להבטחת אשראי				
-	20,141	-	-	20,141
ערבויות לרוכשי דירות				
10,198	4,929	957	1,087	17,171
ערבויות והתחייבויות אחרות				
13,788	26,295	1,110	1,373	42,566
סך הכל ערבויות				

נתוני הביטחונות שלהלן משקפים ביטחונות שהבנק קיבל ספציפית כנגד ערבויות: יתרת המזומנים אשר זמינים לבנק במטרה לפצות על הפסדים שמומשו תחת ערבויות אלה ושיפויים הסתכמו לסך של כ-285 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 260 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 347 מיליון ש"ח). כמו כן, ניירות ערך ונכסים סחירים אחרים, המוחזקים כביטחונות, הסתכמו לסך של כ-10 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 13 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2020 - 11 מיליון ש"ח).

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ^(א)			
לא צמוד	המחירים לצרכן	צמוד למדד	בדולר של ארה"ב	באירו	אחר	פריטים שאינם כספיים ^(ב)
סך הכל						
במיליוני ש"ח						
נכסים						
157,586	-	8,249	784	3,178	1,848	171,645
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
20,927	4,854	43,635	2,877	4,547	4,740	81,580
ניירות ערך						
990	-	5,537	38	-	-	6,565
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
234,268	47,161	31,445	3,529	6,294	2,827	325,524
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
2	193	492	186	-	-	873
אשראי לממשלות						
-	-	-	-	-	1,117	1,117
השקעות בחברות כלולות						
-	-	-	-	-	2,699	2,699
בניינים וציוד						
2,931	144	3,956	83	113	6,644	13,871
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
-	-	-	-	-	15	15
מוניטין						
5,972	4	859	-	23	1,165	8,023
נכסים אחרים						
422,676	52,356	94,173	7,497	14,155	21,055	611,912
התחייבויות						
333,358	11,188	136,300	9,705	5,667	4,658	500,876
פיקדונות הציבור						
19,246	-	2,659	911	272	73	23,161
פיקדונות בבנקים						
103	-	67	9	-	-	179
פיקדונות מממשלות						
632	-	250	-	-	-	882
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
2,859	7,895	2,435	-	-	-	13,189
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
3,935	385	2,954	121	135	6,624	14,154
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
4,222	11,816	666	23	118	387	17,232
התחייבויות אחרות						
364,355	31,284	145,331	10,769	6,192	11,742	569,673
סך כל ההתחייבויות						
58,321	21,072	(51,158)	(3,272)	7,963	9,313	42,239
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
(40,048)	(4,063)	48,802	3,338	(8,408)	379	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
1,409	-	(1,059)	(187)	(135)	(28)	-
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
(1,598)	-	1,773	(64)	(77)	(34)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
18,084	17,009	(1,642)	(185)	(657)	9,630	42,239
סך הכל כללי						
1,912	-	(1,416)	(256)	(192)	(48)	-
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
2,098	-	(2,449)	622	(187)	(84)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם של האשראי בגינו נוצר בסך 4,685 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ^(א)			
לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	בדולר של ארה"ב	באירו	אחר	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	104,379	-	8,204	1,293	1,992	117,555
ניירות ערך	32,199	4,603	45,871	4,278	4,165	95,164
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	725	-	1,607	1	-	2,333
אשראי לציבור, נטו ^(א)	202,914	43,318	30,225	3,519	4,678	286,374
אשראי לממשלות	50	-	666	10	-	726
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	801
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	2,886
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,644	10	4,492	799	438	12,551
מוניטין	-	-	-	-	-	16
נכסים אחרים	7,273	4	1,075	-	25	9,644
סך כל הנכסים	351,184	47,935	92,140	9,900	11,298	528,050
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	282,264	10,936	115,970	9,464	5,485	427,115
פיקדונות בבנקים	7,252	-	3,027	239	65	10,685
פיקדונות מממשלות	113	-	110	9	-	232
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	466	-	228	-	-	695
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	4,597	10,175	2,596	-	-	17,368
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,221	157	4,681	842	499	13,559
התחייבויות אחרות	7,528	12,019	797	21	122	20,813
סך כל ההתחייבויות	306,441	33,287	127,409	10,575	6,171	490,467
הפרש^(ד)	44,743	14,648	(35,269)	(675)	5,127	37,583
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(26,254)	(878)	32,903	(413)	(5,949)	591
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(350)	-	(166)	479	(1)	38
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	328	-	(367)	32	16	(9)
סך הכל כללי	18,467	13,770	(2,899)	(577)	(807)	37,583
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(491)	-	(193)	632	(5)	57
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	859	-	(1,105)	(75)	144	177

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 5,087 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ^(א)			
לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	בדולר של ארה"ב	באירו	אחר	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
126,474	-	5,416	1,457	1,999	848	136,194
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
30,706	5,194	42,965	3,895	5,141	4,396	92,297
ניירות ערך						
584	-	1,554	1	880	-	3,019
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
211,311	43,202	31,124	3,377	5,403	924	295,341
אשראי לציבור, נטו ^(א)						
9	-	613	10	-	-	632
אשראי לממשלות						
-	-	-	-	-	795	795
השקעות בחברות כלולות						
-	-	-	-	-	2,932	2,932
בניינים וציוד						
6,008	12	3,004	807	464	4,957	15,252
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
-	-	-	-	-	15	15
מוניטין						
7,419	4	916	1	39	1,179	9,558
נכסים אחרים						
382,511	48,412	85,592	9,548	13,926	16,046	556,035
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
310,835	10,925	108,671	9,256	5,668	1,676	447,031
פיקדונות הציבור						
10,607	-	3,710	642	71	113	15,143
פיקדונות מבנקים						
115	-	84	9	-	-	208
פיקדונות מממשלות						
354	-	251	-	-	-	605
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
4,614	9,244	2,445	-	-	-	16,303
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
7,006	178	3,172	1,159	892	4,908	17,315
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
7,746	12,269	787	20	166	347	21,335
התחייבויות אחרות						
341,277	32,616	119,120	11,086	6,797	7,044	517,940
סך כל ההתחייבויות						
41,234	15,796	(33,528)	(1,538)	7,129	9,002	38,095
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
(25,547)	(701)	32,704	1,052	(7,990)	482	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
658	-	(959)	236	65	-	-
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
(89)	-	(44)	102	19	12	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
16,256	15,095	(1,827)	(148)	(777)	9,496	38,095
סך הכל כללי						
773	-	(1,109)	252	84	-	-
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
(756)	-	181	419	(82)	238	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 5,290 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)	סך הכל
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	171,645	160,130	10,172	1,287
ניירות ערך ^(ב)	81,580	40,502	36,151	5,287
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	6,565	6,565	-	-
אשראי לציבור, נטו	325,524	10,495	-	315,549
אשראי לממשלות	873	-	12	898
נכסים בגין מכשירים נגזרים	13,871	4,154	8,264	1,453
נכסים פיננסיים אחרים	875	15	-	860
סך כל הנכסים הפיננסיים	600,933 ^(א)	221,861	54,599	325,334
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	500,876	14,023	372,213	112,443
פיקדונות מבנקים	23,161	1,735	4,405	16,918
פיקדונות מממשלות	179	-	9	170
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	882	882	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	13,189	13,344	-	816
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14,154	4,092	9,757	305
התחייבויות פיננסיות אחרות	2,568	439	840	1,289
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	555,009 ^(א)	34,515	387,224	131,941
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	300	-	-	300
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)	10,907	-	-	10,907

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה **ביאור 5**.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 141,362 מיליון ש"ח ובסך 346,897 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה **ביאורים 215-215**.

(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן					
יתרה במאזן	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	117,555	109,641 ^(ה)	6,546 ^(ה)	1,421 ^(ה)	117,608
ניירות ערך ^(ב)	95,164	52,300	39,429	4,124	95,853
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,333	2,333	-	-	2,333
אשראי לציבור, נטו	286,374	5,161 ^(ה)	- ^(ה)	282,373 ^(ה)	287,534
אשראי לממשלות	726	-	75	626	701
נכסים בגין מכשירים נגזרים	12,551	2,147	8,863	1,541	12,551
נכסים פיננסיים אחרים	1,957	63	-	1,894	1,957
סך כל הנכסים הפיננסיים	516,660^(ג)	171,645	54,913	291,979	518,537
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	427,115	11,813 ^(ה)	307,060 ^(ה)	108,085 ^(ה)	426,958
פיקדונות מבנקים	10,685	666 ^(ה)	4,342 ^(ה)	5,634	10,642
פיקדונות מממשלות	232	-	141	100	241
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	695	695	-	-	695
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	17,368	17,038	-	802	17,840
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,559	2,156	11,175	228	13,559
התחייבויות פיננסיות אחרות	5,795	278	4,105	1,412	5,795
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	475,449^(ג)	32,646	326,823	116,261	475,730
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	306	-	-	306	306
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו - פנסיה ופיצויים ^{(ד)(ה)}	11,294	-	-	11,294	11,294

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה **ביאור 5**.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 139,996 מיליון ש"ח ובסך 285,305 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה **ביאורים 215-211**.

(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)	סך הכל
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	136,194	129,673 ^(ה)	5,019 ^(ה)	1,538 ^(ה)
ניירות ערך ^(ב)	92,297	50,256	38,510	4,187
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	3,019	3,019	-	-
אשראי לציבור, נטו	295,341	8,059 ^(ה)	- ^(ה)	288,157 ^(ה)
אשראי לממשלות	632	-	24	589
נכסים בגין מכשירים נגזרים	15,252	2,644	10,841	1,767
נכסים פיננסיים אחרים	1,950	38	-	1,912
סך כל הנכסים הפיננסיים	544,685 ^(ג)	193,689	54,394	298,150
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	447,031	9,650 ^(ה)	332,024 ^(ה)	105,087 ^(ה)
פיקדונות מבנקים	15,143	2,612 ^(ה)	3,535 ^(ה)	8,929
פיקדונות מממשלות	208	-	94	122
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	605	605	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	16,303	16,233	-	802
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	17,315	2,631	14,445	239
התחייבויות פיננסיות אחרות	5,746	257	4,272	1,217
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	502,351 ^(ג)	31,988	354,370	116,396
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	301	-	-	301
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו - פנסיה ופיצויים ^{(ד)(ה)}	11,546	-	-	11,546

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 144,975 מיליון ש"ח ובסך 309,860 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 2-15-115](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
26,493	33	4,879	21,581	אגרות חוב ממשלת ישראל
17,876	-	6,445	11,431	אגרות חוב ממשלות זרות
54	-	54	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
8,831	23	8,808	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
7,925	3,462	4,463	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
373	-	123	250	אגרות חוב אחרות בישראל
5,285	3	5,282	-	אגרות חוב אחרות זרים
66,837	3,521	30,054	33,262	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר:				
2,955	-	-	2,955	מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר
ניירות ערך למסחר:				
1,453	-	-	1,453	אגרות חוב ממשלת ישראל
52	-	-	52	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
29	-	29	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
51	7	44	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
136	-	-	136	אגרות חוב אחרות בישראל
61	-	61	-	אגרות חוב אחרות בחו"ל
26	-	-	26	מניות וקרנות נאמנות
1,808	7	134	1,667	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
265	166	99	-	חוזי שקל - מדד
3,433	134	3,194	105	חוזי ריבית
3,250	465	2,784	1	חוזי מטבע - חוץ
6,030	216	2,168	3,646	חוזי מניות
502	472	19	11	חוזי סחורות ואחרים
391	-	-	391	פעילות בשוק המעוף
13,871	1,453	8,264	4,154	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
8,398	-	-	8,398	אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
6,565	-	-	6,565	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
15	-	-	15	אחר
14,978	-	-	14,978	סך הכל אחרים
100,449	4,981	38,452	57,016	סך כל הנכסים

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
321	74	247	-	חוזי שקל - מדד
3,601	-	3,565	36	חוזי ריבית
3,325	224	3,101	-	חוזי מטבע - חוץ
6,025	7	2,360	3,658	חוזי מניית
493	-	484	9	חוזי סחורות ואחרים
389	-	-	389	פעילות בשוק המעוף
14,154	305	9,757	4,092	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
8,295	-	15	8,280	פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
882	-	-	882	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
439	-	-	439	אחרים
9,616	-	15	9,601	סך הכל אחרים
23,770	305	9,772	13,693	סך כל ההתחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
32,976	36	4,869	28,071	אגרות חוב ממשלת ישראל
20,795	3	8,473	12,319	אגרות חוב ממשלות זרות
68	-	68	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
9,488	8	9,480	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
7,528	2,679	4,849	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
202	-	129	73	אגרות חוב אחרות בישראל
6,286	-	6,286	-	אגרות חוב אחרות זרים
77,343	2,726	34,154	40,463	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
מניות וקרנות זמינות למכירה:				
2,627	-	-	2,627	מניות וקרנות נאמנות
ניירות ערך למסחר:				
5,813	-	-	5,813	אגרות חוב ממשלת ישראל
250	-	-	250	אגרות חוב ממשלות זרות
336	-	-	336	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
149	-	149	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
93	1	92	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
59	-	-	59	אגרות חוב אחרות בישראל
64	-	64	-	אגרות חוב אחרות בחו"ל
24	-	-	24	מניות וקרנות נאמנות
6,788	1	305	6,482	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
345	121	224	-	חוזי שקל - מדד
5,990	526	5,454	10	חוזי ריבית
2,563	693	1,870	-	חוזי מטבע - חוץ
2,955	181	1,304	1,470	חוזי מניות
235	20	11	204	חוזי סחורות ואחרים
463	-	-	463	פעילות בשוק המעוף
12,551	1,541	8,863	2,147	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
4,862	-	-	4,862	אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
2,333	-	-	2,333	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
63	-	-	63	אחר
7,258	-	-	7,258	סך הכל אחרים
106,567	4,268	43,322	58,977	סך כל הנכסים

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
445	87	358	-	חוזי שקל - מדד
6,616	-	6,590	26	חוזי ריבית
2,860	141	2,719	-	חוזי מטבע - חוץ
2,944	-	1,477	1,467	חוזי מניות
233	-	31	202	חוזי סחורות ואחרים
461	-	-	461	פעילות בשוק המעוף
13,559	228	11,175	2,156	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
4,650	-	3	4,647	פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
695	-	-	695	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
278	-	-	278	אחרים
5,623	-	3	5,620	סך הכל אחרים
19,182	228	11,178	7,776	סך כל ההתחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
34,821	33	4,979	29,809	אגרות חוב ממשלת ישראל
19,893	-	8,847	11,046	אגרות חוב ממשלות זרות
69	-	69	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
8,861	-	8,861	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
6,996	2,556	4,440	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
220	-	115	105	אגרות חוב אחרות בישראל
6,067	8	6,059	-	אגרות חוב אחרות זרים
76,927	2,597	33,370	40,960	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
מניות וקרנות זמינות למכירה:				
2,769	-	-	2,769	מניות וקרנות נאמנות
ניירות ערך למסחר:				
3,144	-	-	3,144	אגרות חוב ממשלת ישראל
223	-	-	223	אגרות חוב ממשלות זרות
323	-	-	323	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
98	-	98	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
80	22	58	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
58	-	-	58	אגרות חוב אחרות בישראל
46	2	44	-	אגרות חוב אחרות בחו"ל
61	-	-	61	מניות וקרנות נאמנות
4,033	24	200	3,809	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
292	148	144	-	חוזי שקל - מדד
4,901	439	4,448	14	חוזי ריבית
4,711	1,158	3,553	-	חוזי מטבע - חוץ
4,757	18	2,677	2,062	חוזי מניות
172	4	19	149	חוזי סחורות ואחרים
419	-	-	419	פעילות בשוק המעוף
15,252	1,767	10,841	2,644	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
3,567	-	-	3,567	אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
3,019	-	-	3,019	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
38	-	-	38	אחר
6,624	-	-	6,624	סך הכל אחרים
105,605	4,388	44,411	56,806	סך כל הנכסים

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
395	63	332	-
חוזי שקל - מדד			
5,302	-	5,288	14
חוזי ריבית			
6,321	176	6,145	-
חוזי מטבע - חוץ			
4,707	-	2,657	2,050
חוזי מניות			
171	-	23	148
חוזי סחורות ואחרים			
419	-	-	419
פעילות בשוק המעוף			
17,315	239	14,445	2,631
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
3,495	-	21	3,474
פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
605	-	-	605
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
257	-	-	257
אחרים			
4,357	-	21	4,336
סך הכל אחרים			
21,672	239	14,466	6,967
סך כל ההתחייבויות			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
136	567	567	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
136	567	567	-	-	סך הכל
30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
(135)	694	694	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(135)	694	694	-	-	סך הכל
31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
(179)	737	737	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(179)	737	737	-	-	סך הכל

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2021	
שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד (א)	ברוח כולל אחר (ב)	רכישות והנפקות	מכירות סילוקים	התאמות מתרגום דוחות כספיים	העברות אל רמה 3 ^(ג)	העברות מרמה 3 ^(ג)	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2021	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2021	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2021		
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
ממשלת ישראל	36	(1)	(2)	-	-	-	-	33	(1)	(1)	
מוסדות פיננסיים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	
MBS/ABS	2,464	(24)	(13)	373	(400)	-	583	479	3,462	(3)	
אחרים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	2,500	(25)	(15)	373	(400)	-	606	482	3,521	(4)	
אגרות חוב למסחר:											
MBS/ABS	17	-	-	-	(6)	-	-	(4)	7	-	
סך הכל אגרות חוב למסחר	17	-	-	-	(6)	-	-	(4)	7	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	139	17	-	-	-	-	10	-	166	(10)	
חוזי ריבית	214	(80)	-	-	-	-	-	-	134	(79)	
חוזי מטבע - חוץ	448	(16)	-	33	-	-	-	-	465	118	
חוזי מניות	70	146	-	-	-	-	-	-	216	150	
חוזי סחורות ואחרים	299	173	-	-	-	-	-	-	472	173	
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,170	240	-	33	-	-	10	-	1,453	352	
סך כל הנכסים	3,687	215	(15)	406	(406)	-	616	478	4,981	348	
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	60	(1)	-	-	-	-	15	-	74	19	
חוזי מטבע - חוץ	208	16	-	-	-	-	-	-	224	17	
חוזים בגין מניות	7	-	-	-	-	-	-	-	7	-	
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	275	15	-	-	-	-	15	-	305	36	
סך הכל אחרים	2	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך כל ההתחייבויות	277	13	-	-	-	-	15	-	305	36	

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מיומן שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2021, הסתכמה בסך (4) מיליון ש"ח.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:							רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:				
							שווי הוגן לתחילת התקופה	בדוח רווח והפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)	רכישות והנפקות	מכירות סילוקים
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
ממשלת ישראל	34	1	1	-	-	-	-	-	36	-	-
ממשלות זרות מוסדות פיננסיים רחוקים	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	7	-	1	-	-	-	-	-	8	-	-
MBS/ABS	1,914	44	28	520	(64)	-	237	-	2,679	1	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	1,958	45	30	520	(64)	-	237	-	2,726	1	-
אגרות חוב למסחר:											
MBS/ABS	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	114	5	-	-	-	-	2	-	121	(112)	-
חוזי ריבית	1,007 ^(ד)	(481)	-	-	-	-	-	-	526	(396)	-
חוזי מטבע - חוץ	472 ^(ד)	179	-	42	-	-	-	-	693	349	-
חוזי מניות	350	(169)	-	-	-	-	-	-	181	(63)	-
חוזי סחורות ואחרים	30	(10)	-	-	-	-	-	-	20	(9)	-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,973	(476)	-	42	-	-	2	-	1,541	(231)	-
סך כל הנכסים	3,932	(431)	30	562	(64)	-	239	-	4,268	(230)	-
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	77	-	-	-	-	-	10	-	87	(34)	-
חוזי מטבע - חוץ	192	(51)	-	-	-	-	-	-	141	(61)	-
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	269	(51)	-	-	-	-	10	-	228	(95)	-
סך הכל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	269	(51)	-	-	-	-	10	-	228	(95)	-

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכמה בסך 1 מיליון ש"ח.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור 15ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										רווחים (הפסדים) שטרם מומשו	
שווי הוגן לתחילת השנה	בדוח רווח והפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)	רכישות והנפקות	מכירות	סילוקים	התאמות מתרגום דוחות כספיים	העברות אל רמה 3 ^(ג)	העברות מרמה 3 ^(ג)	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2021	שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2021	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
ממשלת ישראל	33	-	-	-	-	-	-	-	33	1	-
מוסדות פיננסיים בחו"ל	1	-	-	-	-	-	22	-	23	-	-
MBS/ABS	2,556	132	(12)	1,278	(33)	(1,042)	583	-	3,462	(7)	-
אחרים בחו"ל	8	-	-	-	-	(3)	-	(2)	3	-	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	2,597	133	(12)	1,278	(33)	(1,045)	605	(2)	3,521	(6)	-
אגרות חוב למסחר:											
MBS/ABS	22	1	-	-	-	(7)	-	(9)	7	-	-
אחרים בחו"ל	2	-	-	-	-	-	-	(2)	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	24	1	-	-	-	(7)	-	(11)	7	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	148	7	-	-	-	-	11	-	166	(55)	-
חוזי ריבית	439	(96)	-	-	-	(209)	-	-	134	(490)	-
חוזי מטבע - חוץ	1,158	(1,792)	-	1,099	-	-	-	-	465	106	-
חוזי מניות	18	198	-	-	-	-	-	-	216	201	-
חוזי סחורות ואחרים	4	468	-	-	-	-	-	-	472	471	-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,767	(1,215)	-	1,099	-	(209)	11	-	1,453	233	-
סך כל הנכסים	4,388	(1,081)	(12)	2,377	(33)	(1,261)	616	(13)	4,981	227	-
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	63	(53)	-	-	-	-	64	-	74	7	-
חוזי מטבע - חוץ	176	48	-	-	-	-	-	-	224	-	-
חוזים בגין מניות	-	-	7	-	-	-	-	-	7	-	-
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	239	(5)	7	-	-	-	64	-	305	7	-
סך כל ההתחייבויות	239	(5)	7	-	-	-	64	-	305	7	-

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2021, הסתכמה בסך (6) מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										שווי הוגן לתחילת השנה	
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2020	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2020	העברות מרמה (א)3	התאמות מתרגום דוחות אל רמה (א)3	כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר(ב)	בדוח רווח והפסד(א)			
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
ממשלת ישראל	-	1	1	-	-	-	-	-	36	3	
ממשלות זרות	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	
מוסדות פיננסיים רח"ל	-	-	1	-	-	-	7	-	8	1	
MBS/ABS	1,455	96	5	-	(383)	-	1,034	-	2,679	1	
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	1,455	97	7	-	(383)	-	1,041	-	2,726	5	
אגרות חוב למסחר:											
MBS/ABS	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	82	31	-	-	-	-	-	-	121	(26)	
חוזי ריבית	764 ^(ד)	(29)	-	-	(209)	-	-	-	526	(264)	
חוזי מטבע - חוץ	379 ^(ד)	(532)	-	-	-	-	846	-	693	531	
חוזי מניות	8	173	-	-	-	-	-	-	181	175	
חוזי סחורות ואחרים	4	16	-	-	-	-	-	-	20	18	
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,237	(341)	-	-	(209)	-	846	-	1,541	434	
סך כל הנכסים	2,692	(244)	7	-	(592)	-	1,887	-	4,268	439	
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	38	(12)	-	-	-	-	-	-	87	5	
חוזי מטבע - חוץ	257	(116)	-	-	-	-	-	-	141	-	
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	295	(128)	-	-	-	-	-	-	228	5	
סך הכל אחרים	6	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך כל ההתחייבויות	301	(134)	-	-	-	-	-	-	228	5	

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכמה בסך 5 מיליון ש"ח.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור 15ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	העברות מרמה (ג)3	העברות אל רמה (ג)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	בדוח רווח והפסד (א)	ברווח כולל אחר (ב)
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
ממשלת ישראל	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	33	2
מוסדות פיננסיים בחו"ל	-	-	-	-	-	7	-	-	-	(7)	-
MBS/ABS	1,455	(39)	8	1,323	(70)	(565)	-	444	-	2,556	5
אחרים בחו"ל	-	(1)	-	-	-	-	-	9	-	8	-
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	1,455	(41)	8	1,330	(70)	(565)	-	487	(7)	2,597	7
אגרות חוב למסחר											
MBS/ABS	-	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-
אחרים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	82	22	-	-	-	-	-	44	-	148	11
חוזי ריבית	764	(116)	-	-	(209)	-	-	-	-	439	(319)
חוזי מטבע - חוץ	379	(122)	-	-	-	901	-	-	-	1,158	878
חוזי מניות	8	10	-	-	-	-	-	-	-	18	12
חוזי סחורות ואחרים	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,237	(206)	-	901	(209)	-	-	44	-	1,767	586
סך כל הנכסים	2,692	(247)	8	2,231	(70)	(774)	-	555	(7)	4,388	593
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	38	(31)	-	-	-	-	-	56	-	63	-
חוזי מטבע - חוץ	257	(81)	-	-	-	-	-	-	-	176	-
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	295	(112)	-	-	-	-	-	56	-	239	-
סך הכל אחרים	6	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	301	(118)	-	-	-	-	-	56	-	239	-

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ונכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2020, הסתכמה בסך 7 מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותנת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 בספטמבר 2021 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾				
33	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 205 1.68% 25%	bp 205 1.68% 25%
23	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 433.8	bp 433.8
3,462	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 163 2.90% 20% 30%	bp 110-215 2%-3.8% 20% 30%
3	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 158 1.45% 30%	bp 105-210 1.1%-1.8% 30%
ני"ע למסחר⁽¹⁾				
7	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 163 2.90% 20% 30%	bp 110-215 2%-3.8% 20% 30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
140	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	1.29%	0.30%-2.28%
26	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.28%	^(*) 0.15%-100%
134	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.28%	^(*) 0.15%-100%
465	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.28%	^(*) 0.15%-100%
216	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.28%	^(*) 0.15%-100%
472	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.28%	^(*) 0.15%-100%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
74	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	1.29%	0.30%-2.28%
224	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	1.29%	0.30%-2.28%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
567	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 222](#).

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾					
אגרות חוב ממשלת ישראל	36	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 205	bp 205
			הסתברות לכשל	1.68%	1.68%
			שיעור הפסד	25%	25%
ממשלות זרות	3	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 135	bp 135
מוסדות פיננסיים בחו"ל	8	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 433.8	bp 433.8
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	2,679	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 163	bp 110-215
			הסתברות לכשל	2.90%	2%-3.8%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
ני"ע למסחר⁽¹⁾					
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	1	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 163	bp 110-215
			הסתברות לכשל	2.90%	2%-3.8%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
חוזי ריבית שקל - מדד	55	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.16) %	(0.15)%-(0.17)%
	66	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.67%	^(*) 0.36%-100%
חוזי ריבית	526	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.67%	^(*) 0.36%-100%
	693	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.67%	^(*) 0.36%-100%
חוזים בגין מניות	181	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.67%	^(*) 0.36%-100%
חוזים בגין סחורות	20	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.67%	^(*) 0.36%-100%
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
חוזי ריבית שקל - מדד	87	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.16) %	(0.15)%-(0.17)%
חוזי מטבע - חוץ	141	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.16) %	(0.15)%-(0.17)%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	694	השווי ההוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 222](#).

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה⁽¹⁾					
אגרות חוב ממשלת ישראל	33	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 205 1.68% 25%	bp 205 1.68% 25%
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	2,556	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 163 2.90% 20% 30%	bp 110-215 2%-3.8% 20% 30%
אחרים בחו"ל	8	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 158 1.45% 30%	bp 110-215 1.1%-1.8% 30%
ניירות ערך למסחר⁽¹⁾					
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	22	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 163 2.90% 20% 30%	bp 110-215 2%-3.8% 20% 30%
אחרים בחו"ל	2	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 158 1.45% 30%	bp 105-210 1.1%-1.8% 30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
חוזי ריבית שקל - מדד	90	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.12%	0%-0.24%
	58	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.54%	^(*) 0.19%-100%
חוזי ריבית	439	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.54%	^(*) 0.19%-100%
	1,158	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.54%	^(*) 0.19%-100%
חוזים בגין מניות	18	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.54%	^(*) 0.19%-100%
חוזים בגין סחורות	4	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.54%	^(*) 0.19%-100%
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
חוזי ריבית שקל - מדד	63	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.12%	0%-0.24%
חוזי מטבע - חוץ	176	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.12%	0%-0.24%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	737	השווי ההוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 222](#).

ביאור 15ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל.
גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא ליד' ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה.
שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקאות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקאות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל. הממוצע המשוקלל חושב על בסיס שווי הוגן יחסי של החשיפות.

ביאור 16 - נושאים שונים

א. השפעת משבר הקורונה

התפשטות נגיף הקורונה החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, ובהמשך הוחרפה מהירות התפשטות הנגיף בעקבות הופעה של מוטציות שונות. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקות זמניות ומתמשכות של חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם עדיין פועלים במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית. לקראת סוף שנת 2020 אושר לשימוש חיסון, אשר החל להיות מיושם במידה לא אחידה של מהירות במדינות העולם השונות, בעיקר במדינות המפותחות ובאופן איטי יותר גם במדינות המתפתחות.

לנוכח תהליך ההתחסנות המהיר שיושם בישראל, ובפרט חיסון הדחף שניתן לאחרונה (החיסון השלישי), הסיכונים הנוגעים לפעילות הכלכלית בישראל שבו ופחתו. יחד עם זאת, ירידת "הזיכרון החיסוני" ואפשרות הופעתם של וריאנטים בעתיד מחייבות משנה זהירות מצד השלטונות בישראל עם אפשרות להגברת מגבלות על המשק הישראלי, בין השאר על תנועת נוסעים מחו"ל/לחו"ל ותיירות נכנסת ויוצאת והתכנסויות רבות משתתפים. בחלק ממדינות העולם המובילות, מסתמן תהליך מוצלח יחסית של התחסנות, מה שפועל להפחתה של המגבלות בחלק מן המדינות. ביתר המדינות תהליך ההתחסנות איטי יחסית עד כה, ולכן מדינות אלו, בפרט מדינות הכלולות במניין השווקים המתעוררים, עדיין חשופות במידה רבה יחסית לסיכונים הכלכליים הנובעים ממצבי סגר ומגבלות אחרות הנובעות מהיקפי התחלואה הגבוהים.

ההכנסה מהפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה בכ-729 מיליון ש"ח, הכנסות אלו הושפעו באופן מהותי מגביות, מהירידה במצב התחלואה, משיפור בפרמטרים המקרו כלכליים ומההתרחבות הכלכלית במשק בתקופה המדווחת, מזה הכנסה בשיעור של כ-0.14% נרשמה בהפרשה הקבוצתית. השפעות הצעדים ותוכניות הסיוע שאושרו בתחילת המשבר הולכות ומתפוגגות, לאור הצטברות אינדיקציות חיוביות בקשר עם האוכלוסיות שנהנו מתוכניות הסיוע הנ"ל הן בקרב משקי הבית והן בקרב הלוויים העסקיים כגון: שיעורם הגבוה של הלוויים שחזרו לשלם לאחר תקופת הדחיות, שיעורם הנמוך של הלוויים שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסיית הלוויים שחזרו לשלם, שיעורם הגבוה של לווים שהועמדה להם הלוואה בערבות מדינה שהחלו בהחזר האשראי, שיעור הלוויים הנמוך שנכנסו לפיגור מקרב אוכלוסייה זו וכיוצא באלה.

על מנת לשקף באופן נאות את השיפור בנתונים הכלכליים ועל רקע האינדיקציות המעודדות כאמור לעיל ולאור אופיו המתמשך של המשבר, הבנק המשיך לבחון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים, תוך מתן משקל הן להתפתחויות שנסקרו לעיל והן להערכות לפיהן הסיכון לפגיעה חדשה נוספת בפעילות העסקית מההיבט האפידמיולוגי קטן מבעבר, הודות לאחוזי ההתחסנות הגבוהים באוכלוסייה ולהתאמת המשק לפעילות בתקופת עלייה בתחלואה. שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי.

יצוין כי הבנק ממשיך ובוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחותיו שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

ב. מכירת מניות ריטיילורס

ביום 13 במאי 2021 מימשה לאומי פרטנרס בע"מ אופציה שהוקצתה לה בד בבד עם השקעתה בחברת ריטיילורס בע"מ (להלן: "ריטיילורס"). המניות שהוקצו במימוש האופציה (להלן: "מניות האופציה") נמכרו ביום 18 במאי 2021 במסגרת השלמת ההנפקה והצעת המכר מיום 18 במאי 2021.

הרווח לפני מס שהבנק רשם בתשעת החודשים של שנת 2021 בגין המניות שנמכרו ובגין שערך המניות שנותרו הסתכם בכ-130 מיליון ש"ח.

ללאומי פרטנרס נשארה, לאחר השלמת ההנפקה והצעת המכר לפי התשקיף, החזקה במניות ריטיילורס בשיעור של כ-6.81%. על מניות אלו חלה חסימה לתקופה של עד 18 חודשים לאחר הרישום למסחר של מניות ריטיילורס.

ג. מכירת מניות איירונסורס

ביום 28 ביוני 2021 מכרה לאומי פרטנרס, 1,290,230 מניות של חברת איירונסורס בע"מ במסגרת מיזוג של איירונסורס עם חברת SPAC, והפיכת איירונסורס לחברה נסחרת בבורסת ניו-יורק. ללאומי פרטנרס נשארה, לאחר השלמת המיזוג ומכירת המניות האמורה לעיל, החזקה במניות איירונסורס בשיעור של כ-0.75%. על מניות אלו חלות הוראות חסימה חוזיות למשך 6 חודשים החלות על בעלי מניות של איירונסורס.

הרווח לפני מס שהבנק רשם בתשעת החודשים של שנת 2021 בגין המניות שנמכרו (בהתבסס על מחיר המניות במיזוג) ובגין שערך המניות שנותרו הסתכם בכ-267 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - נושאים שונים (המשך)

ד. הסכם השקעה באורשי

ביום 28 ביוני 2021 התקשרה לאומי פרטנרס בע"מ עם חברת אורשי גש בע"מ (להלן: "אורשי") ובעלי השליטה באורשי (להלן: "בעלי השליטה"), בהסכם לרכישת 20% ממניותיה של אורשי בתמורה לסך של כ-40 מיליון ש"ח (בדרך של הקצאה פרטית ושל רכישת מניות מבעלי השליטה).

עם חתימת הסכם ההשקעה קיבל הבנק, ללא תמורה, אופציה לרכישת 55% ממניותיה של אורשי, אשר תהיה ניתנת למימוש לאחר שלוש עד ארבע וחצי שנים ממועד השלמת ההשקעה, וזאת כנגד תמורה שתיקבע לפי שווי חברה של 429 מיליון ש"ח או 525 מיליון ש"ח, בהתאם למועד המימוש ("האופציה הראשונה").

במועד מימוש האופציה הראשונה תעמוד לבנק אופציה נוספת לרכוש את יתרת מניותיהם של בעלי השליטה (25%), אשר תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 18 חודשים ממועד מימוש האופציה הראשונה כנגד תמורה שתיקבע לפי שווי החברה ("האופציה השנייה").

במקרה שהבנק לא יממש את האופציה השנייה, תעמוד לבעלי השליטה אופציה למכור לבנק את כל מניותיהם באורשי, כנגד תמורה בסך השווה ל-90% מתמורת מימוש האופציה השנייה. אופציה זו תהיה ניתנת למימוש במשך 180 ימים החל מסיום תקופת האופציה השנייה.

ביום 2 בנובמבר 2021 התקבלה בבנק החלטת רשות התחרות, המאשרת את עסקת ההשקעה, לתקופה של שלוש שנים. נכון למועד פרסום הדוח, טרם התקיימו יתר התנאים המתלים הנדרשים להשלמת העסקה.

ה. הכרזה על סכסוך עבודה

ביום 1 באוגוסט 2021 נתקבלה בבנק הודעה על סכסוך עבודה שהוכרז, לבקשת ארגון העובדים בבנק, על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף, מכח חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. נכון למועד הדוח, הנהלת הבנק וארגון העובדים ממשיכים בהידברות ביניהם.

ו. בנק לאומי ארה"ב - הסכם מיזוג

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם Valley National Bancorp ("Valley"). בעסקה שמשקפת שווי של כ-1.2 מיליארד דולר ל-BLUSA (כ-140% על ההון העצמי).

Valley הינה חברת החזקות בנקאית שמחזיקה ב-Valley National Bank ("Valley Bank"). Valley Bank הוקם בשנת 1927. עם השלמתה של העסקה, צפוי Valley Bank להפוך לאחד מ-29 הבנקים האמריקאיים הגדולים, שמניותיהם נסחרות בנאסד"ק.

עם השלמת העסקה וביצוע הליכי המיזוג, BLC תמוזג ל-Valley ו-BLUSA תמוזג ל-Valley Bank ("הסכם המיזוג").

התמורה בגין העסקה תשולם לבנק במניות Valley (90% מהתמורה) והיתרה במזומן. לאחר השלמת העסקה צפוי הבנק להחזיק בכ-14.2% מהון המניות של Valley וצפוי להיות בעל המניות הגדול ביותר ב-Valley, אך לא בעל שליטה.

הרווח שצפוי לבנק מהשלמת העסקה הינו בין 750-650 מיליון ש"ח לאחר מס. הרווח הסופי ייקבע בהתאם למחיר המניה, ההון העצמי של BLC ושער החליפין בסמוך למועד ההשלמה.

במקביל לחתימת הסכם המיזוג, נקשר הבנק בהסכם בעלי מניות עם Valley, במסגרתו סוכמו, בין היתר, התנאים הבאים:

- הבנק יהיה זכאי למנות 2 דירקטורים לדירקטוריון Valley (שישרתו גם בועדות מרכזיות), ובנוסף גם משקיף לדירקטוריון Valley, וכן 2 דירקטורים לדירקטוריון Valley Bank. ירידה לרף החזקה של כ-12.5% ב-Valley תפחית את הזכאות של הבנק למינוי של נציג אחד בדירקטוריון של כל אחת מהחברות וירידה באחזקות של הבנק מתחת לכ-5% ב-Valley תבטל את הזכות של הבנק לנציגות בדירקטוריון שלהן.
- חסימה על מניות Valley שיחזיק הבנק בהסכם בעלי מניות עם Valley, במסגרתו סוכמו, בין היתר, התנאים הבאים:
- המשך ביצוע עסקאות השתתפות ומתן מענה לצרכי לקוחות קבוצת לאומי שלהם פעילות בארצות הברית.
- בנושאי תגמול, מינויים של דירקטורים ו-Shareholder proposal הצבעה של הבנק באסיפת בעלי המניות של Valley תהא לפי המלצת דירקטוריון Valley.

השלמת העסקה (הסכם המיזוג והסכם בעלי המניות) תלויה בהתקיימות תנאים מתלים ובהם: אישור בנק ישראל, אישורים של הרגולטורים הרלוונטיים בארה"ב, לרבות קבלת אישור, כי הבנק אינו בעל שליטה ואינו source of strength לפי הדין האמריקאי ב-Valley; ואישור האסיפה הכללית של Valley.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
226	שינויים בדירקטוריון
227	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
227	השליטה בבנק
228	מינויים ופרישות
228	מבנה ארגוני
229	הסכמים מהותיים
229	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
233	דירוג אשראי
ג. נספחים	
234	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד פרסום הדוחות, הדירקטוריון מונה עשרה דירקטורים, וזאת בהתאם למספר חברי הדירקטוריון בתאגידים בנקאיים אשר נקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "הוראה 301"). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון.

ביום 8 ביולי 2021 קיבל הבנק הודעה מהפיקוח על הבנקים, בה צוין כי לנוכח הירידה הצפויה במספר הדירקטורים בבנק עם סיום תקופת כהונה בת שלוש שנים של ד"ר שמואל בן צבי כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 ביום 28 ביולי 2021, שלאחריה יעמוד מספר הדירקטורים על תשעה, מספר הנמוך על פי ההודעה כאמור ממספר הדירקטורים הנדרש בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה על פי סעיף 22(ב) להוראה 301, מתוקף סמכותו לפי סעיף 11(א)(6) לפקודת הבנקאות, 1941, מאשר הפיקוח על הבנקים כי ד"ר בן צבי ימשיך בתפקידו למשך תקופה של שלושה חודשים מיום סיום כהונתו כאמור או עד השלמת מספר הדירקטורים למספר הראוי כאמור (לאחר קיום אסיפה כללית שבה עמד ד"ר בן צבי כמועמד לבחירה מחדש), לפי המוקדם מביניהם. כמו כן, צוין, כי אם ד"ר בן צבי ייבחר לכהונה נוספת באסיפה הכללית לשנת 2021, ומינויו יאושר, תימנה תחילת כהונתו מהמועד שבו הוארכה לכהונה כאמור. ראה להלן פירוט נוסף בעניין זה.

ביום 31 באוקטובר 2021 הסתיימה כהונתו של מר אוהד מראני כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301 בבנק.

ביום 1 בנובמבר 2021 התחילה כהונתו של מר ששון אליה כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 בבנק.

ביום 12 בנובמבר 2021 הסתיימה כהונתו של מר יורם גבאי כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 בבנק.

ביום 13 בנובמבר 2021 התחילה כהונתו של מר דן קולר כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301 בבנק.

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 24 בפברואר 2021 פרסם הבנק הודעה מקדימה אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה ידונו מספר נושאים וביניהם, מינוי שני דירקטורים חיצוניים בהתאם לדרישות חוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ומינוי שני דירקטורים חיצוניים בהתאם לקבוע בהוראה 301. לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 24 בפברואר 2021 (מס' אסמכתא: 022431-01-2021).

בהמשך להודעה המקדימה שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11(א)(1), (2) ו-3 לפקודת הבנקאות, 1941, ביום 7 ביוני 2021 פורסמה הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים"), ובה רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2021 (להלן: "המועמדים"). לפירוט נוסף ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 7 ביוני 2021 (מס' אסמכתא: 097434-01-2021).

בנוסף, ביום 14 ביולי 2021 פורסמה הודעה של הוועדה למינוי דירקטורים ובה מועמד חלופי לרשימת המועמדים. לפירוט נוסף ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 14 ביולי 2021 (מס' אסמכתא: 117102-01-2021).

באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2021 שהתקיימה ביום 13 בספטמבר 2021 אושרו ההחלטות הבאות:

1. למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וברייטמן אלמגור זהר ושות' (Deloitte) כרואי חשבון מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם.
2. למנות את מר ששון אליה כדירקטור במעמד של דירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999, לתקופה של 3 שנים. ביום 28 באוקטובר 2021 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של הפיקוח על הבנקים למינויו של מר ששון אליה כאמור. בהתאם לכך, ביום 1 בנובמבר 2021 הוא החל את כהונתו הראשונה כדירקטור חיצוני בבנק.
3. למנות את הגב' תמר גוטליב כדירקטורית במעמד של דירקטורית חיצונית בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999, לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים. ביום 14 באוקטובר 2021 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של הפיקוח על הבנקים למינויה של הגב' תמר גוטליב כאמור. בהתאם לכך, ביום 15 באוקטובר 2021 (יום למחרת סיום כהונתה השנייה) היא החלה את כהונתה השלישית כדירקטורית חיצונית בבנק.
4. למנות את ד"ר שמואל בן צבי כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301, לתקופה של 3 שנים. ביום 27 באוקטובר 2021 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של הפיקוח על הבנקים למינויו של ד"ר שמואל בן צבי כאמור. בהתאם לכך ולהודעה שהתקבלה מהפיקוח ביום 8 ביולי 2021 ומפורטת לעיל, תחילת כהונתו השלישית תימנה החל מיום 29 ביולי 2021 (יום למחרת סיום כהונתו השנייה).

5. למנות את מר קולר דן כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301, לתקופה של 3 שנים. ביום 11 בנובמבר 2021 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של הפיקוח על הבנקים למינויו של מר דן קולר כאמור. בהתאם לכך, ביום 13 בנובמבר 2021 הוא החל את כהונתו הראשונה כדירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301 בבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי אודות זימון אסיפה כללית מיום 5 באוגוסט 2021 (מס' אסמכתא: 127977-01-2021) (בפרק זה: "דוח הזימון") ודיווח מיידי על תוצאות אסיפה מיום 13 בספטמבר 2021 (מס' אסמכתא: 146520-01-2021).

למידע בנוגע לכשירות הדירקטורים כנדרש בהוראה 301 שעניינה הדירקטוריון, ראה פרק [חברי הדירקטוריון בדוח השנתי של הבנק לשנת 2020](#).

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו [בדוח הכספי לשנת 2020](#).

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2020 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 8 במרס 2021 נדון בוועדה ביום 15 במרס 2021, הוגש לדירקטוריון ביום 15 במרס 2021 והוצג בדירקטוריון ביום 22 במרס 2021.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2021 הוגש לוועדת הביקורת ביום 23 באוגוסט 2021 ונדון בוועדה ביום 30 באוגוסט 2021, הוגש לדירקטוריון ביום 19 בספטמבר 2021 ודווח בדירקטוריון ביום 29 בספטמבר 2021.

ביום 22 במרס 2021 הודיעה גב' שרון גור, המבקרת הראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית, על כוונתה לסיים את תפקידה בבנק. גב' גור סיימה את תפקידה ביום 30 ביוני 2021.

רו"ח חגית ארגוב, מונתה למבקרת ראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית והחלה בכהונתה ביום 17 ביוני 2021, לאחר קבלת אי התנגדות למינוי מאת בנק ישראל.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2021, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 באוקטובר 2021 (אסמכתא: 153498-01-2021). כן, ראה דיווח מיידי בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2021 מיום 7 באפריל 2021 (אסמכתא: 058458-01-2021).

מינויים ופרישות

מינויים

רו"ח **רון אגסי**, ראש חטיבת שוקי הון וחבר הנהלת הבנק, מונה לתפקיד ראש החטיבה העסקית, בדרג משנה למנכ"ל בתוקף מיום 1 בינואר 2021.

מר **שמוליק ארבל**, ראש החטיבה העסקית וחבר הנהלת הבנק, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, בדרג משנה למנכ"ל, בתוקף מיום 1 בינואר 2021.

רו"ח **בשמת בן צבי**, ראש חטיבת ניהול סיכונים וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, מונתה לתפקיד ראש חטיבת שוקי הון, בתוקף מיום 1 בינואר 2021.

רו"ח **ליאת שוב**, מונתה לתפקיד ראש חטיבת ניהול סיכונים, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 1 בינואר 2021.

מר **חיים שקולניק**, מונה לתפקיד ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות, כחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 3 בינואר 2021.

גב' **אביבית קליין**, מונתה לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 1 באפריל 2021.

רו"ח **עומר זיו**, המכהן היום כחבר הנהלה וראש החטיבה הפיננסית בדרג סמנכ"ל בכיר, מונה לתפקיד החשבונאי הראשי וראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית, בתוקף מיום 1 באפריל 2021.

רו"ח **חגית ארגוב**, מונתה לתפקיד מבקרת ראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית, בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 17 ביוני 2021.

מר **איל אפרת**, מונה לתפקיד ראש חטיבת אסטרטגיה, דאטה ופרויקטים רוחביים, כחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 1 באוקטובר 2021.

גב' **שרון דניאל**, מונתה לתפקיד קצינת ציות ראשית וראש מערך ציות ואכיפה בבנק, בתוקף מיום 11 בינואר 2021.

גב' **הדר ויסמונסקי-וינברג**, מונתה לתפקיד מזכירת הבנק והקבוצה, בתוקף מיום 10 ביוני 2021.

פרישות

גב' **הילה ערן-זיק**, ראש חטיבת משאבי אנוש וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ב-31 במרס 2021, לאחר כ-29 שנות עבודה בלאומי.

רו"ח **שלמה גולדפרב**, חשבונאי ראשי, ראש חטיבת חשבונאות וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-31 במרס 2021, לאחר כ-40 שנות עבודה בלאומי.

גב' **שרון גור**, מבקרת ראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית, סיימה את תפקידה ב-30 ביוני 2021, לאחר כ-28 שנות עבודה בלאומי.

עו"ד **ליבנת טין-שי וילדר**, מזכירת הבנק והקבוצה, סיימה את תפקידה ב-28 בפברואר 2021, לאחר כ-5 שנות עבודה בלאומי.

מבנה ארגוני

החטיבה הפיננסית והחשבונאית

החל מיום 1 באפריל 2021 אוחדו החטיבה הפיננסית והחטיבה החשבונאית.

חטיבת אסטרטגיה, דאטה ופרויקטים רוחביים

ביום 1 באוקטובר 2021 הוקמה החטיבה אשר תאחד תחתיה את כלל הפעילויות של אגף אסטרטגיה ואגף CDO, ובנוסף תהיה אחראית על הובלת פרויקטים רוחביים חוצי חטיבות.

הכרזה על סכסוך עבודה

ביום 1 באוגוסט 2021 נתקבלה בבנק הודעה על סכסוך עבודה שהוכרז, לבקשת ארגון העובדים בבנק, על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף, מכח חוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957. נכון למועד הדוח, הנהלת הבנק וארגון העובדים ממשיכים בהידברות ביניהם.

ניהול המשאב האנושי

הבנק החל ביום 15 באוגוסט 2021 מתווה עבודה היברידי המאפשר לעובדים לעבוד יום בשבוע מהבית. סוכם כי מתווה זה תקף ל-3 חודשים או עד להסדרת המשא ומתן בנושא בין ההנהלה לוועד העובדים, המוקדם מביניהם. בתיאום עם נציגות העובדים הוארך תוקף מתווה העבודה ההיברידית עד לסוף שנת 2021, לטובת המשך הידברות בין הצדדים ולצורך הסדרת מתווה קבוע בנושא.

הסכמים מהותיים

הסכם מעלות - סטנדרד

בהסכם מחודש ספטמבר 2021, הוארך תוקף הסכם מעלות-סטנדרד. כמו כן, וריטס סוכנות לביטוח בע"מ המחטה להראל חברה לביטוח בע"מ, החל מיום 29 באוגוסט 2021, את התחייבויותיה למעלות הנוגעות והקשורות למכירה ושיווק של פוליסות הראל ללקוחות פוטנציאליים.

למידע נוסף בנוגע להסכם מעלות-סטנדרד ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2019](#).
למידע נוסף לגבי המחאת זכויות מסטנדרד לוריטס ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2020](#).

לפרטים בנוגע להסכמים מהותיים של חברות מוחזקות עיקריות ראה [ביאור 16](#) ופרק [חברות מוחזקות עיקריות בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

לפרטים בנוגע להסכמים מהותיים נוספים ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2020](#).

חיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטוריים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק עשויה להיות משמעותית.

ראה תיאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2020](#).

הוראות הפיקוח על הבנקים

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 336 - שעבוד נכסי תאגיד בנקאי

התיקון פורסם ביום 16 ביוני 2021 וזאת לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידים בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים, עקב יישומן של רפורמות שונות ברגולציה הבינלאומית.

במסגרת התיקון בוטלה ההגבלה הכמותית הקיימת על שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. חלף זאת, הוגדרו בהוראה דרישות לניהול נאות של שעבוד נכסים.

ההוראה תיכנס לתוקפה ביום 1 בינואר 2022. תאגיד בנקאי שחורג או עלול לחרוג בסבירות גבוהה מהמגבלה בתקופה שבין פרסום ההוראה לבין 31 בדצמבר 2021, יפנה בהודעה בכתב לפיקוח על הבנקים. בהודעתו יפרט התאגיד הבנקאי את הסיבה לחריגה ומהם המנגנונים המפצים שהוא מאמץ, הלקוחים מתוך ההוראה המעודכנת.

הבנק נערך ליישום התיקון.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 - יחס מימון יציב

ראה פירוט בפרק [סיכון נזילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420 - משלוח הודעות בתקשורת

ביום 6 ביוני 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת. התיקון בא על רקע המהפכה הטכנולוגית המתרחשת בענף הבנקאות בשנים האחרונות, אשר מאפשרת לתאגידים הבנקאיים בישראל לפתח שירותים הכוללים מגוון ערוצים לקבלת השירות והמידע הבנקאי. עיקרו של התיקון בקביעה, כי תאגיד בנקאי יבחר את ערוץ התקשורת המתאים למשלוח הודעה מסוימת ללקוח שהצטרף לשירות משלוח הודעות בערוצי תקשורת. הבחירה בערוץ התקשורת המתאים למשלוח ההודעה תיעשה בהתאם לרמת מהותיות המידע והמהירות הנדרשת למסירתו. התיקון להוראה עתיד להיכנס לתוקף שנה מיום פרסומו.

במקביל לפרסום האמור, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב שעניינו שיפור אפקטיביות הגילוי בהודעות ללקוחות. במכתב זה מבהיר הפיקוח על הבנקים כי במסגרת ההיערכות ליישום העדכון האמור בהוראה מספר 420, על התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך בשיפור הגילוי הניתן ללקוחות, באופן שיגביר את ההבנה והאפקטיביות של ההודעות הנשלחות ללקוחות.

הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין - מעבר מריבית ליבור

ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא מעבר מריבית ליבור. ההוראה פורסמה על רקע ההפסקה הצפויה בפרסום ריביות הליבור. בהוראה מפורטים עקרונות ליישום המעבר מריבית ליבור לריביות בסיסיות אלטרנטיביות, במטרה לוודא היערכות נאותה תוך התייחסות לסיכונים הפוטנציאליים הכרוכים בביצוע המעבר. בנוסף מתייחסת ההוראה להיבטי ההגונות והגילוי הנדרשים מול הלקוחות. ההוראה מתייחסת הן להסכמים קיימים והן להסכמים חדשים.

הבנק נערך ליישום המעבר מריבית ליבור כנדרש בהוראה.

יזמות שונות בתחום הגברת התחרותיות

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על הסדרה המעודדת את התחרותיות במקטעים שונים הנוגעים לתחומי הפעילות של המערכת הבנקאית. מגמה זו משתקפת בהוראות ויזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות העברה ושיתוף של המידע המצוי בבנקים.

במסגרת זו ניתן למנות את הנושאים הבאים:

מתן גישה למידע בנקאי

1. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ההוראה פורסמה לראשונה בחודש פברואר 2020. הבנקאות הפתוחה מחייבת את הבנקים וחברות כרטיסי האשראי לשתף מידע בנקאי של הלקוח, על פי בקשתו, עם ספקי צד ג' מורשים ולאפשר ביצוע תשלומים בחשבונו באמצעות צד ג' (המפוקח לעניין זה). המטרה היא כי בהתבסס על המידע הבנקאי האמור, יוכלו ספקי צד ג' להציע ללקוחות מוצרים חדשים, מותאמים אישית ללקוח. על פי ההוראה, ביסוס הבנקאות הפתוחה יעודד כניסת שחקנים חדשים לעולמות התשלומים, המידע, השיווק והתיווך, ויאפשר תמחור וחדשנות טובים יותר ללקוח. ההוראה חלה בשלב זה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי בלבד. בחודש אפריל 2020, נדחו מועדי התחילה של ההוראה בשלושה חודשים, כאשר מועד התחילה של השלב הראשון נקבע ליום 31 במרץ 2021.

ביום 5 באפריל 2021, לאור סוגיות הנובעות ממורכבות יישום ההוראה, עודכנה ההוראה שוב. עיקרו של העדכון דחיה במועדי היישום של שלבי ההוראה השונים. בהתאם לעדכון זה נדחתה תחילתו של השלב הראשון ליום 18 באפריל 2021, וכן נדחו מועדי התחילה של שלבי היישום הנוספים, כמפורט בהוראה.

הבנק פועל ליישום ההוראה בהתאם למועדי התחילה המדורגת הקבועים בה.

2. חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021

ביום 2 בנובמבר אושר החוק בקריאה שנייה ושלישית. החוק נועד להחליף את החלקים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, המתייחסים לשירות להשוואת עלויות פיננסיות בחוק חדש, שבו תוסדר כלל הפעילות הכלולה במתן שירותי מידע פיננסי, הן מצד הגופים שייתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מרוכז מידע פיננסי של לקוחות. החוק מאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי על לקוח ממקורות מידע פיננסי (בשלב זה: בנקים, סולקים לרבות בפעילותם כמנפיקים) (חברות כרטיסי האשראי), תאגיד עזר וכן גוף מוסדי, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, לצורך מתן שירותים שונים. במקביל מטיל החוק על מקורות מידע כאמור חובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של לקוח, בכפוף להסכמתו. נותן שירות מידע פיננסי לא יקבל מידע פיננסי שנאסף בידי אחר, ולא יעשה שימוש במידע אלא לשם מתן שירות ללקוח הנוגע להתנהלותו הכלכלית, ובכלל זה: ריכוז מידע פיננסי בעבור הלקוח; השוואת עלויות; תיווך; ייעוץ בדבר התנהלות כלכלית; ומתן הצעה מטעם נותן השירות להתקשרות עם הלקוח. מטרת החוק לאפשר פריקות של סל השירותים הפיננסיים, להגביר את יכולת ההשוואה של לקוחות בין ספקים פיננסיים שונים, לצמצם את פערי המידע בין ספקים פיננסיים שונים ביחס למאפיינים הייחודיים של לקוחות ולאפשר ללקוחות לקבל בלחיצת כפתור תמונה מלאה על מצבם הפיננסי בזמן אמת. כל זאת, כדי להסיר חסמים לתחרות בענף וליעל את השירותים הפיננסיים בישראל.

נושאים נוספים בתחום הגברת התחרות

ביום 1 ביולי 2021 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) (תיקון), התשפ"א-2021. ביום 12 ביולי 2021 פורסמה הצעת חוק שעניינה אחריות בנק קולט בהעברת פעילות פיננסית של לקוח, וכן תיקון לכללי סליקה אלקטרונית של שיקים (סריקה, שמירה והפקת פלט של שיק ממוחשב), המסדיר את אופן הטיפול בשיקים בחשבון, הנמצא בתהליך מעבר בין בנקים. בנוסף ביום 19 באוגוסט 2021 פורסמו עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448 העוסקת בהעברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, וכן הוראת דיווח לפיקוח מספר 844 "דיווח על מעבר בין בנקים", שתיכנס לתוקפה החל מהדיווח ליום 31 בדצמבר 2021, ואשר נועדה לסייע לפיקוח על הבנקים בבחינת היקף הפעילות ושינויים במגמות לאור פרויקט מעבר בין בנקים.

הוראות אלה מהוות נדבך נוסף ביישום סעיף 125 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, הקובע, כי הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחות, המבקשים להעביר את הפעילות הפיננסית שלהם מבנק לבנק, לעשות כן באופן מקוון, נוח, אמין מאובטח וללא עלות ללקוח. תיקונים אלה נכנסו לתוקפם ביום 22 בספטמבר 2021.

ההוראות המפורטות לעיל, הינן חלק מהיזמות בתחום הגברת התחרותיות כמפורט בפרק [הרגולציה בדוח הכספי לשנת 2020](#), והן צפויות להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל.

התפתחויות רגולטוריות עקב אירוע נגיף הקורונה

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מספר 4 - הוראת שעה) (נגיף הקורונה החדש) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב), התשפ"א-2021

החוק קובע מסלול ייעודי לטיפול בחובות של חייבים (תאגידים ויחידים) שנפגעו ממשבר הקורונה, אשר יעמוד בתוקף עד ליום 18 במרס 2022, ויאפשר לחייב להגיע להסדר חוב מוסכם כחלופה להליכי חדלות פירעון מלאים. ההסדר הזמני מאפשר לעכב הליכים משפטיים והליכי גבייה נגד החייב. בתקופת עיכוב ההליכים החייב ישמור את השליטה בנכסיו. במקביל כולל ההסדר המוצע הגנות חלופיות מתאימות לנושים.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה

ההוראה פורסמה לראשונה בחודש מרס 2020 כהוראת שעה, על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה, והיא כוללת שורה של צעדים והתאמות אשר נועדו לאפשר לתאגידים הבנקאיים את הגמישות העסקית הנדרשת בתקופה זו. ההוראה עודכנה מספר פעמים. ביום 22 במרס 2021 פורסם תיקון להוראה שעיקרו הארכת תוקף הוראת השעה עד ליום 30 בספטמבר 2021 (במקום 31 במרס 2021).

בנוסף נקבע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה.

ביום 20 ביולי 2021 פורסם תיקון נוסף להוראה המתייחס להתאמות שבוצעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא המשכיות עסקית. בהתאם לתיקון, כלל סניפי המערכת הבנקאית יפתחו לקבלת קהל. בסניפים יינתנו כלל השירותים שניתנו ערב משבר הקורונה בישראל. במקביל, הבנקים נדרשים להמשיך ולנקוט בצעדים הנדרשים, כדי להבטיח שמירה על ציבור הלקוחות והעובדים.

ביום 28 ביולי 2021 פורסם תיקון נוסף להוראה המתייחס לנושאים הבאים:

- התאמות בהוראה 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים - לעניין זה מבהיר הפיקוח על הבנקים, כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, הרי שרמת אי הוודאות עדיין גבוהה ומשליכה על היכולת של התאגידים הבנקאיים לחזות את צרכי ההון שלהם בטווח הבינוני. כמו כן, לאור השינוי המשמעותי של השפעות המשבר על המאזנים של התאגידים הבנקאיים, קיים סיכון שהפסדי האשראי טרם התממשו במלואם. אי הוודאות והסיכון האמורים מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני, ובהתאם הפיקוח על הבנקים מעודד את התאגידים הבנקאיים לגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או ברכישה עצמית של מניות. במסגרת גיבוש החלטה של הדירקטוריון בעניין חלוקה כאמור, על הדירקטוריון לערוך תחזית בכתב מבוססת בדבר יחסי ההון, המתייחסת להשפעות העתידיות של המשבר על החשיפות וההון. בנוסף מובהר, כי עמדת הפיקוח על הבנקים היא כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי שנת 2020 לא תחשב תכנון הון זהיר ושמרני. עוד מובהר כי הפיקוח על הבנקים מצפה כי תאגיד בנקאי ימשיך לנצל את עודפי ההון והנזילות שלו לצורך הגדלת האשראי ותמיכה בפעילות הכלכלית של המשק, ולא לצורך חלוקה.
 - התאמות בהוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיר - לנוכח התמשכות משבר הקורונה והשפעותיו על הכנסותיהם של עצמאיים בשנת 2020, עלולים עצמאים לא לעמוד במגבלת "שיעור ההחזר מההכנסה" הקבועה בהוראה בבואם ליטול הלוואה לדיר בשנת 2021. התיקון להוראה קובע, כי ככלל בנק רשאי להישען לעניין זה על הכנסות העצמאי טרום השפעות המשבר (ממוצע ההכנסות בדוחות שומה לשנים 2018 ו-2019).
- ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון נוסף להוראה במסגרתו הוארך תוקף הוראת השעה בשלושה חודשים נוספים עד ליום 31 בדצמבר 2021. בנוסף כולל התיקון עדכונים במספר התאמות. להלן פירוט העדכונים העיקריים:
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי - הובהר כי ההתאמה שבוצעה בהוראה זו, לפיה ניתן לראות דוח כספי כמעודכן גם אם חלפה התקופה הקבועה בהוראה להגשתו, תחול גם לעניין דוח כספי לשנת 2020.
 - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיר -
 - בוטלה ההקלה אשר אפשרה להגדיל את שיעור המימון בהלוואה לכל מטרה עד לשיעור של 70% (במקום שיעור של 50%). למידע נוסף ראה פרק [סיכונים בתיק הלוואות לדיר בדוח הדירקטוריון והנהלה](#).

- בוטלה ההקלה, שלפיה בנקים לא נדרשים להגדלת יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור 1% בגין הלוואות למטרת דיוור. המשמעות היא כי החל מיום 1 באוקטובר 2021, דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% תחול ביחס להלוואות למטרת דיוור ולא תחול ביחס להלוואות לכל מטרה. למידע נוסף ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדיסקטוריון וההנהלה](#).
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים – מובהר כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, הרי שרמת אי הוודאות עדיין גבוהה ומשליכה על היכולת של התאגידים הבנקאיים לחזות את צרכי ההון שלהם בטווח הבינוני. אי הוודאות והסיכון האמורים מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני, ובהתאם הפיקוח על הבנקים מעודד את התאגידים הבנקאיים לגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או ברכישה עצמית של מניות ("חלוקה"). עמדת הפיקוח על הבנקים היא כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 לא תיחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. בנוסף מודגש כי הפיקוח על הבנקים מצפה כי תאגיד בנקאי ימשיך לנצל את עודפי ההון והנזילות שמהם הוא נהנה לצורך הגדלת האשראי ותמיכה בפעילות הכלכלית של המשק ולא לצורך חלוקה, וודאי כאשר הבנק עושה שימוש בהקלה המאפשרת ההפחתה של דרישת ההון. למרות זאת, אי עמידה ביחס המינוף הנדרש ושימוש בהקלה ביחס המינוף לא תהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

צו ההוצאה לפועל (נגיף קורונה החדש – תיקון מספר 68 והוראת שעה), התשפ"א-2021

ביום 24 בספטמבר 2020 פורסם חוק ההוצאה לפועל (נגיף קורונה החדש – תיקון מספר 68 והוראת שעה), התשפ"א-2020. החוק, שנקבע כהוראה שעה לתשעה חודשים, כלל הסדרים שונים וביניהם הסדר תשלומים מיוחד לתקופת הקורונה והארכת המועדים לתשלום. בהמשך הוצו בשבועיים נוספים עד ליום 6 ביולי 2021. לשר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט ניתנה הסמכות להאריך את הוראת השעה בתקופות נוספות ובלבד שלא תעלה התקופה הנוספת על 18 חודשים. ביום 6 ביולי 2021, הארכה הוראת השעה עד ליום 24 במרס 2022.

להרחבה נוספת בנושא ההתאמות הרגולטוריות השונות על רקע אירוע נגיף הקורונה והשפעתו, ראה [דוח הכספי לשנת 2020](#).

נושאים נוספים

הגנת הפרטיות

בהמשך לפירוט בדוח הכספי לשנת 2020, לאחרונה ניכרת מגמה של גידול בהיקף הרגולציה מתחום הגנת הפרטיות בארץ ובעולם. ביום 25 במרס 2021, לנוכח העלייה בהיקף התרחשותם של אירועי אבטחת מידע חמורים, פרסמה הרשות להגנת הפרטיות טיוטת מסמך מדיניות נוסף שעניינו צמצום המידע האישי המצוי במאגרי המידע של ארגונים שונים. במסמך מפרטת הרשות המלצות ודגשים לארגונים במשק ולגופים ציבוריים כיצד לפעול במטרה להביא לצמצום האיסוף, השמירה והשימוש במידע עודף. הרשות מציינת כי אי צמצום מידע עודף על ידי בעל מאגר שמצא כי מידע שכזה שמור אצלו, עשוי בנסיבות מסוימות להוות הפרה של תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע).

בנוסף, ביום 22 באפריל 2021 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות מסמך בנושא פרטיות באמצעי תשלום מתקדמים להעברת כספים ולתשלום בבתי עסק. במסמך מדגישה הרשות, כי יש לשים דגש מיוחד על הליך קבלת ההסכמה לרישום ושימוש באמצעי תשלום מתקדמים על כל היבטיו, וזאת בכדי לאפשר למשתמשים לשלוט על פרטיותם ועל מידע הנוגע אליהם באופן מיטבי, ועל מנת להבטיח כי השימוש במידע ייעשה בידיעתם ובהתאם להסכמתם המלאה.

ביום 25 במאי 2021 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות גילוי דעת להערות הציבור, במסגרתו מבהירה ומדגימה הרשות מהם "מידע" ו"ידיעה על ענייניו הפרטיים של אדם" כמשמעותם בחוק הגנת הפרטיות, וכן מהם סוגי הנתונים עליהם חלות הוראות החוק האמור בהתאם לפרשנות שניתנה להם על ידי בתי המשפט.

פירוט נוסף בנושא רגולציה מתחום הגנת הפרטיות ראה [דוח הכספי לשנת 2020](#).

יישום ההוראות השונות בתחום זה, אם יתקבלו, עשוי לחייב שינויים בתהליכי העבודה.

ניהול סיכונים סביבתיים

בהמשך לפירוט בדוח הכספי לשנת 2020, לאחרונה גברה ההבנה בארץ ובעולם כי התממשות של סיכונים סביבתיים תפגע בכלכלה ועלולה לערער את יציבות הבנקים והמערכת הפיננסית. בהתאם, רגולטורים בארץ ובעולם דורשים מן הבנקים להיערך לניהול הסיכונים הקשורים בנושא.

כחלק ממגמה זו פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 22 באוגוסט 2021 טיוטת הוראת דיווח לציבור בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG – Environmental, Social and Governance). הטיוטה פורסמה כחלק מהצעדים שנוקט הפיקוח על הבנקים כדי לחזק את קיימות המערכת הבנקאית והמשק לטווח ארוך, ולאור הניסיון שנצבר בנושא בארץ ובעולם.

בהתאם לטיוטה, ההוראה צפויה להיכנס לתוקף החל מהדוחות לשנת 2021.

הבנק נערך ליישום ההוראה.

רפורמת ה-BCBS וה-IOSCO בנוגע לדרישת בטחונות ראשוניים (IM) עבור נגזרים שלא נסלקים דרך צד נגדי מרכזי (-non centrally cleared derivatives)

רפורמת ה-IM אשר נקבעה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (ה-BCBS) והארגון הבינלאומי של רשויות ניירות ערך (ה-IOSCO), משיתה חובה על הפקדת בטחונות ראשוניים בגין עסקאות בנגזרים שלא נסלקות דרך צד נגדי מרכזי (נגזרי OTC).

הרפורמה נכנסה לתוקף באופן מדורג מאז ספטמבר 2016, והיא חלה החל מיום 1 בספטמבר 2021 על תאגידים עם סכום ממוצע מצטבר של נגזרים כאמור, העולה על 50 מיליארד אירו לפי הרגולציה האירופית או 50 מיליארד דולר לפי הרגולציה האמריקאית (ובכלל זה הבנק) (Phase 5).

הרפורמה, אשר חלה במערך היחסים של לאומי למול מוסדות פיננסיים זרים, מחייבת הפקדה של בטחונות ראשוניים כאמור (בכפוף לסף של 50 מיליון אירו באירופה ו-50 מיליון דולר בארה"ב מול צד נגדי מסוים), במתכונת של שעבוד חשבון ניירות ערך אצל משמורן זר על ידי כל צד בנאמנות עבור הצד האחר.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 15 בנובמבר 2021:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	stable	AA-	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-1	stable	A	S&P	
F1+	stable	A	Fitch	
	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2021 ועד ליום 15 בנובמבר 2021:

ב-20 בינואר 2021 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-16 בפברואר 2021 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-20 ביולי 2021 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-20 ביולי 2021 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-6 באוקטובר 2021 סוכנות הדירוג מדרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2021			2020		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
292,871	2,521	3.49	260,094	2,085	3.25
בישראל					
22,985	221	3.90	23,499	227	3.92
מחוץ לישראל					
315,856	2,742	3.52	283,593	2,312	3.30
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
924	8	3.51	734	6	3.31
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
924	8	3.51	734	6	3.31
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
10,813	12	0.44	10,027	16	0.64
בישראל					
186	-	-	157	-	-
מחוץ לישראל					
10,999	12	0.44	10,184	16	0.63
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
127,250	32	0.10	76,037	20	0.11
בישראל					
3,016	1	0.13	925	-	-
מחוץ לישראל					
130,266	33	0.10	76,962	20	0.10
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
6,354	1	0.06	2,096	1	0.19
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
6,354	1	0.06	2,096	1	0.19
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
72,774	202	1.11	77,899	197	1.02
בישראל					
6,117	30	1.98	4,688	23	1.98
מחוץ לישראל					
78,891	232	1.18	82,587	220	1.07
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
2,960	5	0.68	8,655	7	0.32
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2,960	5	0.68	8,655	7	0.32
סך הכל					
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
546,250	3,033	2.24	464,811	2,582	2.24
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית			5,332		
5,899					
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)			51,800		
53,270					
סך כל הנכסים			521,943	2,582	
605,419	3,033				
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
32,304	252	3.16	29,269	250	3.46

ראה הערות [בעמוד 240](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2021			2020		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
324,683	(222)	(0.27)	291,722	(221)	(0.30)
בישראל					
182,976	(3)	(0.01)	154,851	1	-
לפי דרישה					
141,707	(219)	(0.62)	136,871	(222)	(0.65)
לזמן קצוב					
12,019	(7)	(0.23)	14,356	(25)	(0.70)
מחוץ לישראל					
7,915	(1)	(0.05)	7,850	(4)	(0.20)
לפי דרישה					
4,104	(6)	(0.59)	6,506	(21)	(1.30)
לזמן קצוב					
336,702	(229)	(0.27)	306,078	(246)	(0.32)
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
189	(1)	(2.13)	189	(1)	(2.13)
בישראל					
7	-	-	56	-	-
מחוץ לישראל					
196	(1)	(2.06)	245	(1)	(1.64)
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
16,637	(2)	(0.05)	3,418	(1)	(0.12)
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
16,637	(2)	(0.05)	3,418	(1)	(0.12)
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
6,057	(1)	(0.07)	5,169	(1)	(0.08)
בישראל					
204	-	-	165	-	-
מחוץ לישראל					
6,261	(1)	(0.06)	5,334	(1)	(0.08)
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
500	-	-	426	-	-
בישראל					
252	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
752	-	-	426	-	-
סך הכל					
אגרות חוב					
12,892	(129)	(4.06)	18,527	(117)	(2.55)
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
12,892	(129)	(4.06)	18,527	(117)	(2.55)
סך הכל					
373,440	(362)	(0.39)	334,028	(366)	(0.44)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
157,747			113,655		
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
2,270			631		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
30,390			36,485		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
563,847	(362)		484,799	(366)	
סך כל ההתחייבויות					
41,572			37,144		
סך כל האמצעים ההוניים					
605,419	(362)		521,943	(366)	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
2,671	1.85		2,216	1.80	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
513,946	2,426	1.90	435,542	1,991	1.84
בישראל					
32,304	245	3.07	29,269	225	3.11
מחוץ לישראל					
546,250	2,671	1.97	464,811	2,216	1.92
סך הכל					
12,482	(7)	(0.22)	14,577	(25)	(0.69)
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 240](#)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2021			2020		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
283,608	7,336	3.46	261,477	5,985	3.06
22,843	658	3.86	23,793	739	4.16
306,451	7,994	3.49	285,270	6,724	3.16
אשראי לממשלה					
827	20	3.24	731	20	3.66
-	-	-	-	-	-
827	20	3.24	731	20	3.66
פיקדונות בבנקים					
11,113	44	0.53	11,334	65	0.77
166	-	-	202	-	-
11,279	44	0.52	11,536	65	0.75
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
113,639	85	0.10	63,480	69	0.14
2,155	2	0.12	1,161	2	0.23
115,794	87	0.10	64,641	71	0.15
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
5,043	4	0.11	1,857	5	0.36
-	-	-	-	-	-
5,043	4	0.11	1,857	5	0.36
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
73,053	612	1.12	74,958	681	1.21
5,574	87	2.09	4,823	84	2.33
78,627	699	1.19	79,781	765	1.28
אג"ח למסחר ^(ד)					
2,866	23	1.07	8,551	23	0.36
-	-	-	-	-	-
2,866	23	1.07	8,551	23	0.36
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
520,887	8,871	2.28	452,367	7,673	2.27
5,466			5,297		
53,352			52,005		
579,705	8,871		509,669	7,673	
סך כל הנכסים					
30,738	747	3.25	29,979	825	3.69

ראה הערות [בעמוד 240](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2021			2020		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים	
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	312,441	(654)	(0.28)	282,925	(768)
לפי דרישה	178,424	(11)	(0.01)	147,677	(36)
לזמן קצוב	134,017	(643)	(0.64)	135,248	(732)
מחוץ לישראל	13,039	(28)	(0.29)	14,783	(98)
לפי דרישה	8,871	(6)	(0.09)	6,521	(22)
לזמן קצוב	4,168	(22)	(0.70)	8,262	(76)
סך הכל	325,480	(682)	(0.28)	297,708	(866)
פיקדונות הממשלה					
בישראל	198	(2)	(1.35)	190	(2)
מחוץ לישראל	11	-	-	97	-
סך הכל	209	(2)	(1.28)	287	(2)
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
בישראל	13,463	(7)	(0.07)	1,588	(2)
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-
סך הכל	13,463	(7)	(0.07)	1,588	(2)
פיקדונות מבנקים					
בישראל	5,948	(3)	(0.07)	5,553	(9)
מחוץ לישראל	154	-	-	152	-
סך הכל	6,102	(3)	(0.07)	5,705	(9)
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
בישראל	554	(1)	(0.24)	1,288	(8)
מחוץ לישראל	254	-	-	-	-
סך הכל	808	(1)	(0.17)	1,288	(8)
אגרות חוב					
בישראל	13,629	(383)	(3.76)	20,902	(280)
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-
סך הכל	13,629	(383)	(3.76)	20,902	(280)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	144,603			108,239	
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	2,761			1,883	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)	32,699			35,139	
סך כל ההתחייבויות	539,754	(1,078)		472,739	(1,167)
סך כל האמצעים ההוניים	39,951			36,930	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	579,705	(1,078)		509,669	(1,167)
פער הריבית	7,793	1.88		6,506	1.79
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
בישראל	490,149	7,074	1.93	422,388	5,779
מחוץ לישראל	30,738	719	3.13	29,979	727
סך הכל	520,887	7,793	2.00	452,367	6,506
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	13,458	(28)	(0.28)	15,032	(98)

ראה הערות [בעמוד 240](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה (הוצאות) ריבית	הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה (הוצאות) ריבית	הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)
במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.42	405	47,969	6.03	758	51,438
(2.32)	(127)	22,125	(4.84)	(209)	17,575
1.10			1.19		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.13	1,630	308,956	1.88	1,772	379,834
(0.17)	(101)	232,558	(0.12)	(86)	279,643
1.96			1.76		
מטבע חוץ					
1.52	297	78,617	1.22	251	82,674
(0.70)	(113)	64,768	(0.38)	(60)	63,740
0.82			0.84		
סך פעילות בישראל					
2.16	2,332	435,542	2.18	2,781	513,946
(0.43)	(341)	319,451	(0.39)	(355)	360,958
1.73			1.79		

ראה הערות [בעמוד 240](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2020			2021			
שיעור הכנסות (הוצאות) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסות (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	
באחוזים			במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי צמוד מדד						
2.26	805	47,539	5.91	2,209	50,220	סך נכסים נושאי ריבית
(1.18)	(223)	25,166	(4.42)	(599)	18,172	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.08			1.49			פער הריבית
מטבע ישראלי לא צמוד						
2.24	4,993	297,462	1.90	5,130	359,949	סך נכסים נושאי ריבית
(0.21)	(352)	222,375	(0.13)	(266)	269,182	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.03			1.77			פער הריבית
מטבע חוץ						
1.81	1,050	77,387	1.31	785	79,980	סך נכסים נושאי ריבית
(1.02)	(494)	64,905	(0.42)	(185)	58,879	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.79			0.89			פער הריבית
סך פעילות בישראל						
2.17	6,848	422,388	2.22	8,124	490,149	סך נכסים נושאי ריבית
(0.46)	(1,069)	312,446	(0.40)	(1,050)	346,233	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.71			1.82			פער הריבית

ראה הערות [בעמוד 240](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2021 לעומת 2020			2021 לעומת 2020		
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)		שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)		שינוי נטו
כמות	מחיר		כמות	מחיר	
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
בישראל	282	154	436	572	779
מחוץ לישראל	(5)	(1)	(6)	(27)	(54)
סך הכל	277	153	430	545	725
נכסים נושאי ריבית אחרים					
בישראל	54	(41)	13	174	(249)
מחוץ לישראל	12	(4)	8	19	(16)
סך הכל	66	(45)	21	193	(265)
סך כל הכנסות הריבית	343	108	451	738	460
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	23	(22)	1	62	(176)
מחוץ לישראל	(1)	(17)	(18)	(4)	(66)
סך הכל	22	(39)	(17)	58	(242)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
בישראל	31	(18)	13	50	45
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-
סך הכל	31	(18)	13	50	45
סך הכל הוצאות הריבית	53	(57)	(4)	108	(197)
סך הכל בנטו	290	165	455	630	657

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס יתונות יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמניות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמניות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 1,488 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2020 - 1,469 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 בסך 110 מיליון ש"ח ובסך 374 מיליון ש"ח, בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (עמלות לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בסך 90 מיליון ש"ח ובסך 305 מיליון ש"ח, בהתאמה).

מילון מונחים

מונח

הגדרה

א

אובליגו

מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.

איגוח

פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.

אירוע קיברנטי (סייבר)

אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משוכצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אנשים פרטיים

יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים.

אשראי on call

אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC

אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למחולטת.

אשראי נחות

אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.	אשראי פגום
הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.	ב באזל 2/באזל 3
הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".	ה הון עצמי רובד 1
הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).	הון פיקוחי
שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מוכן (point of non viability). בנוסף, במסגרת הון זה נכללים פריטים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.	הון רובד 2
ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.	החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)
הסכמי ריפו אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.	הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)

הפרשה פרטנית הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.	
הפרשה קבוצתית הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.	
ח חבות סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.	
חוב בפיגור פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.	
חוזה אופצייה מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.	
חישוב אקטוארי כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות לניאורית על פני תקופת העבודה הצפויה.	
חשיפות חוץ מאזניות חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר: • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד.	

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.	חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין
י	
יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.	יחס הלימות ההון
יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.	יחס כיסוי נזילות
מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבטא באחוזים.	יחס מינוף
כ	
כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.	כתבי התחייבות נדחים
מ	
מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך, מוקמת חברה ייעודית (Entity SPE – Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרימים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרימים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצרת מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE היא קבלת תקבולי תזרימים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.	מבני איגוף
הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו.	מודל ההון הכלכלי
נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" (Host Contract)). הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.	מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)
מניות המוחזקות במישרין על ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.	מניות רדומות

מרווח Bid-Ask	המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.
נ	
נגזר אשראי	חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
ניהול נכסים והתחייבויות - ALM	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוז' מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק, משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
נקודת בסיס - BP	מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.
ס	
סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלושה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.
סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)	סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכי תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.
סיכון נזילות	סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.
סיכון תפעולי	סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.
סיכון שיורי	הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.

סיכון בסיס	סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.
סיכון שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
סינדיקציה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.

ש

שווי הוגן

ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

- רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;
- רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;
- רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שוק פעיל

שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבויות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שיעור התשואה הפנימי (ש"פ)

מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון

היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.

התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;
- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי.

ת

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP – (Supervisory Review Process)

התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק והאיתנות הפיננסית שלו.

תכנית הטבה מוגדרת

סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.

תשואה להון

רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.

	A
נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.	ABS – Assets Back Securities (אגרות חוב מגובי נכסים)
	B
כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית.	BSC – Balanced Score Card
מימון פרויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.	B.O.T – Build Operate Transfer
	C
אגרות חוב המגובים על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.	Cross Border Activity (פעילות חוצת גבולות)
חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.	CVA – Credit Valuation Adjustment
	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FNMA – Fannie Mae

חוזת בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזת קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזת זה אינו חוזת סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגנים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.	FORWARD (חוזת אקדמה)
חוזת בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזת קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזת עתידי זה הוא חוזת סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגנים.	FUTURE (חוזת עתידי)
	G
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA - Ginnie Mea
	I
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם. על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process
	L
השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.	LGD - Loss Given Default (שיעור ההפסד בהינתן כשל)
השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.	LTV (שיעור המימון)
	M
אגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.	MBS - Mortgage Back Securities (אגרות חוב מגובי משכנתאות)
	N
היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.	NIM - Net Interest Margin
אשראי פגום שאינו צובר ריבית.	NPL - Non Performing Loan
	O
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	OECD

	P
מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.	PD – Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה)
מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.	PSU (יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע)
	R
שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.	RORAC (תשואה להון מותאמת סיכון)
מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.	RSU (יחידות מניה חסומות)
	S
סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.	SBA – Small Business Administration
הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.	SCDO – Synthetic collateralized Debt Obligation
סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.	SWAP
	V
הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.	VaR – Value at Risk (ערך בסיכון)

אינדקס

א

איגוח 244,241,199
אקטוארי 246,243,138,137,136,114,113,112
ארגון מחדש של חובות בעייתיים 189,188,187

ב

באזל 245,242,233,148,144,77,72,31,29,28
ביטחונות 200,59,44
בנינים וציוד 203,202,201,99,98,91,89,23,20,19
בקריות 249,242,87,86,84,78,3

ג

גידור 152,151,114,113,112,111,108,106,104,90,79,72,22
160,159,158,157,156,153

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 90,4
דוח על השינויים בהון 96,94,92,4
דוח על תזרימי מזומנים 100,99,98,4
דוח רווח והפסד 89,6,4
דיבידנד 150,143,142,107,99,98,96,94,92,31,30,28,12,6
247,232,231

ה

הון והלימות ההון 28,23,3
הון מניות 96,94,92
הון עצמי רובד 1 232,146,145,144,142,32,30,29,28,12,5
242
הון רובד 1 נוסף 29
הון רובד 2 242,146,145,29,28
הלבנת הון 79
הלוואות לדיור 56,52,51,50,48,45,41,40,39,32,30,29,24
164,145,142,132,131,130,104,71,70,69,68,67,65,58,57
189,188,187,186,185,184,183,182,181,172,170,168,166
231,199,198,191,190
הנפקה 143,27
הפחתת סיכון אשראי 162,161
הפרשה לירידת ערך 107,98
הפרשה למס 176,174,36,34,13,5
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 189,188,187
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 243,242,83,29
התחייבויות בגין הטבות לעובדים 90

ו

ועדת 245,242,233,232,148,144,77,31

ח

חובות בעייתיים 195,194,193,192,132,131,130,54,53,48
197,196
חובות פגומים 134,133,132,131,130,54,53,52,51,50,24
188,187,186,182,181,180,179,172,170,168,166,164,144
240,197,196,195,194,193,192,191,190,189

י

יעד הון 232,30,29
ירידת ערך 120,98

ל

לקוחות עסקיים 47

מ

מאזן מאוחד 91,4
מבנה ארגוני 228,225,44,4
מגבלות 223,162,142,73,72,65,63,61,58,57,56,30,29,11
231
מגזרי פעילות - גישת ההנהלה 175,174,38,37,36,35,34,3
178,176
מגזרי פעילות פיקוחיים 168,166,164,163,101,41,40,39,3
172,170
מדד המחירים לצרכן 9
מדינות זרות 80,63,62
מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים 83,31,3
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 146
מוסדות פיננסיים זרים 119,118,117,116,115,64,63,26,25
233,211,209,207,120
מוסדיים 173,171,169,167,165,135,64,41,40,39
מזומנים ושווי מזומנים 99,98
מימון ממומן 71
מינוף 244,242,147,146,145,144,142,101,33,29,5
מיסים נדחים 146,103,98
מכשירי הון 242,29
ממשלה 248,234,106,99,47,10,9
מסגרות אשראי 243,199,69,23
נ

נגזרים 72,71,70,69,68,64,63,58,57,56,23,19,18,17,12
153,152,151,147,108,107,106,104,103,101,98,91,74
202,201,199,163,162,161,160,159,158,157,156,155,154
216,215,214,212,211,210,209,208,207,206,205,204,203
250,244,240,233,222,221,220,219,218,217
נזילות 244,199,148,77,72,63,62,5
ניירות ערך 80,79,74,70,64,58,57,56,33,27,26,25,23,7,6
126,125,120,118,116,115,111,106,104,101,98,91,83
205,204,203,202,201,200,158,150,149,147,129,128,127
233,222,221,218,217,215,212,211,210,209,208,207,206
237,242
נכסי סיכון 242,172,170,168,166,164,145,144,32,31,28
245
נכסים אחרים 240,236,234,203,202,201,137,136,98,91,64
244,241

ס

סייבר 241,78,44

סיכון הריבית 73

סיכון מוניטין 246,81,80,44

סיכון נזילות 245,229,77,3

סיכויי אשראי 101,83,71,67,61,54,47,45,44,26,24,12,11,3,
163,162,161,160,159,158,157,156,155,154,153,152,151

245

סיכויי שוק 246,245,145,73,72,44,28,11,3

סיכונים אחרים 81,80,79,3

סיכונים תפעוליים 78,44,3

ע

עמלות 240,150,89,19,18,17,16,12,6,5

ענפי משק 71,58,57,56,24

ערך בסיכון 250

פ

פחת והפחתות 20,19

פיקדונות הציבור 101,91,77,70,41,40,38,37,36,27,23,6,
203,202,201,178,177,176,172,170,168,166,164,135,106

240,237,235,206,205,204

פנסיה 246,206,205,204,139,138,136,90,20

ר

רגולציה 248,232,229,79,44,4

רואי החשבון המבקרים 88,84,4

רווח למניה 109,101

ש

שווי הוגן 113,112,111,110,108,102,101,90,75,74,64,22,21,
128,127,126,125,123,122,120,119,118,117,116,115,114,
209,208,207,206,205,204,162,158,157,155,154,137,129,
222,221,220,219,218,217,216,215,214,213,212,211,210,
247,240

ת

תגמול 224,43

תיאבון הסיכון 83,72,68,45,44,42

תיק בנקאי 76,75,74

תיק למסחר 72,27,26,25

תשואה להון 250,247,14,13,12

תשואה להון מותאמת סיכון 250

תשלום מבוסס מניות 96,94,92